

1/2018

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
JANUAR – PROSINEC

A photograph of three deer in a snowy forest. The deer are standing in the snow, surrounded by bare trees and branches. The deer in the center is looking directly at the camera, while the two on either side are looking slightly away. The background is a dense forest of bare trees and snow-covered ground.

*»Karkoli narava dela,
ničesar ne dela naglo.«*

Jean Baptiste Monet de Lamarck

Foto: O. Naglasi

*V letu 2018 Vam želimo, da bi čas tekel počasneje, da bi se lahko večkrat umirili
in v naravi našli manjkajoče koščke za uspešen vsakdan.*

Uredništvo Lovca

Upravni odbor LZS

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CL, št. 1

januar – prosinec

Lovca je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o.,
Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Arpad Köves

Odgovorna urednica

Jasna Kovačič Siuka

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Leo Fabiani, Boštjan Pokorny

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovca izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 23.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite po e-pošti v Wordovem formatu, uradne dopise pa podpisane in žigosane naknadno tudi po navadni pošti. Fotografije sprejemamo v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji (velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovca
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovca@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in plačati vnaprej na transakcijski račun Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, pri NLB, d. d., Ljubljana: 02010-0015687097.

Foto: M. Migos

IZ VSEBINE:

A. Köves:	Še smejeje in odločneje na stare timice	4
IZ DNEVNEGA TISKA		6
MNENJA IN PREDLOGI		8
Č. M. Vučič:	Z leti ne pride nujno tudi modrost	8
LOVSTVO		9
B. Vasa:	Namen in izvedba lovskega krsta	9
G. Hodnik:	Strelivo z zmanjšano močjo	15
S. F. Krobe,		
J. Marolt:	Lovskočuvajska služba – primerjava z nekaterimi državami Evropske unije	20
PO LOVSKEM SVETU		22
B. Leskovic:	Poziv Evropskega parlamenta za prožnejše in prilagodljivejše pristope pri varstvu narave, še posebno za prožnejše oblike upravljanja z velikimi zvermi	22
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		24
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		25
D. Žižek:	»Lêti, lêti, golob divji ...«	25
LOVSKA ORGANIZACIJA		29
J. Kovačič Siuka,		
J. Žagar:	Tradicionalna letna novinarska konferenca LZS in RZS	29
J. Kovačič Siuka:	Številčnost medvedov konec leta 2015 v Sloveniji	31
J. Kovačič Siuka:	Delovni sestanek strokovnih tajnikov usposobljenih članic	32
M. Toš:	Zazrti v prihodnost lovstva na Štajerskem	32
A. Köves:	Lovska kultura ne pozna meja	33
M. Kogelnik:	Biološka učilnica in muzej lovstva na kmetiji Klančnik	34
M. Mali:	Seminar iz gozdne pedagogike – nadvse koristen tudi za lovce	35
J. Arko:	LD Sodražica: naših 70!	36
M. Toš:	70 let LD Zavrč	36
B. Orlič:	70 let LD Šmarje pri Kopru	37
MLADI IN LOVSTVO		38
B. Kovač - Danč:	Intervju izpred več kot tridesetih let	38
N. Pivec:	Doživljajski tabor	38
JUBILANTI		39
LOVSKI OPRTNIK		40
B. Heric:	Jubilejni koncert Križevskih registov	40
M. Toš:	O lovstvu tudi v zborniku Občine Juršinci	40
O. Bakal:	Lovca Franc Smolko ponovno zmagovalac akcije Slovenija kolesari 2017	41
LD Braslovče:	Mag. Peter Voušek je praznoval 90 let	41
B. Kovač - Danč:	Polnarjev smjak	41
V. Marič:	Zanimiva sra	42
J. Leban - Drolč:	Mešanec Feliks	42
J. Janežič:	Narava se je poigrala	43
B. Birsa:	Odstreljen merjasec z 230 kilogrami	43
M. Malek:	Posebnost uplenjenega smjaka v lovišču LD Starše	43
M. Kersnik:	Lisica ali koga ta lov sploh še zanima?	44
K. Beškovič ml.:	Spominjam se volkov na Pohorju	45
M. Toš:	V LD Predgrad prvi Dejanov spominski lov	45
M. Velkoverh:	Že drugič na lov z damami, lovkami, članicami ZLD Ljubljana	46
M. Križnar:	Rjavi medved v pravadnini	46
V SPOMIN		47
LOVSKA KINOLOGIJA		48
J. Šivc:	27. Državna tekma v vodnem delu – CACT	48
M. Bauman:	Preizkušnja za ptičarje v Staršah	48
J. Špehar:	UP po umetni krvni sledi v LD Mala Gora	49
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	49

SLIKA NA NASLOVNICI:
Divji prašič – *Sus scrofa*
Foto: J. Pap

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Sakal*

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Soja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

* Po monitoringu

Še smeleje in odločnejše na stare tirnice

Zakorakali smo že v novo leto, zato naj uvodne misli izkoristim za lepe želje vsem lovcem in vsem bralcem našega glasila. Želim si, da bi bilo leto 2018 uspešno, srečno in da bi se nam vsem izpolnile želje. Za lovce je začetek leta pust, kot pravi »lovopust«, vse tja do maja, ko se odpre lovna doba na nekaj vrst divjadi. Zdaj pa je pravi čas, da se posvetimo predvsem aktivnostim, povezanim z upravljanjem z divjadjo. V lovskih organizacijah se intenzivno pripravljamo tudi na letne občne zборе, na katerih bomo obravnavali vsebinska in finančna poročila o delu v minulem letu. Analiziramo rezultate poslovanja na področju društvene dejavnosti in dejavnosti, povezane z upravljanjem z divjadjo. O poročilih bomo razpravljali in jih potrjevali na letnih občnih zbore, kjer bomo spregovorili tudi o načrtovanju naše dejavnosti za tekočo lovsko sezono. Na prvi pogled se zadeve dolgočasno ponavljajo, pa vendar vse ni tako. Živimo v času, ko so vse zadeve, tudi v lovstvu, vedno zahtevnejše in bolj zapletene. Od lovskih organizacij (vodstev lovskih družin) in drugih upravljavcev lovišč pričakujemo profesionalen pristop. Za vodenje LD in upravljanje z divjadjo sta namreč potrebna strokovnost in dobro poznavanje zakonodaje.

Dandanes se v lovstvu soočamo z vse obsežnejšimi in pogosto žal tudi neživljenjskimi zakonskimi določili in akti, ki so v nasprotju z zdravo kmečko pametjo in nam dodatno grenijo veselje in voljo do dela ob dejstvu in zavedanju, da večino dela opravljamo ljubiteljsko, udarniško, neplačano – v javno korist. Kljub temu vztrajamo in bomo še vztrajali. Če se ozremo na lovski podmladek, smo lahko upravičeno zaskrbljeni za našo prihodnost, saj se povprečna starost lovcev zvišuje, mladi pa se žal vedno težje odločajo za vstop v našo organizacijo. Zato tudi izzivov za vodstvo naše krovne organizacije – Lovske zveze Slovenije – v prihodnje ne bo zmanjkalo, saj poleg temeljnega poslanstva, namenjenega »politiki lovstva« v državi, skrbi tudi za svoje članice. Pestro dogajanje je zaznamovalo minulo leto, o čemer je bilo veliko napisanega v našem glasilu Lovec, ne malo tega tudi v uvodnikih vsake številke.

Na področje trajnostnega načrtovanja in upravljanja s populacijami lovnih vrst in o našem realnem vplivu na načrtovanje odzema se ne bom posebej spuščal, saj so bila glede tega izražena deljena mnenja, večkrat objavljena v našem glasilu, nedvomno pa bi morala naša skupna beseda in stališča veliko več veljati pri določenih odločitvah. Spomnimo se samo plemičnih zadev v povezavi s problematiko zahtev o povečanem odstrelu jelenjadi, o odzivih Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ter problematiko »lastninjenja kmetijskih zemljišč«, problematiko, povezano z določilom 63. člena Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1), ki navaja pogoje izdaje in podaljšanja veljavnosti lovske izkaznice, o čemer sta v uvodnikih že pisala predsednik LZS mag. Lado Bradač in podpredsednik LZS Ivan Malešič. Glede slednjega moram omeniti, da je postopek za zadnji primer stekel in je

na vidiku morebitna sprememba Zakona o divjadi in lovstvu. Upamo lahko na ugoden razplet.

Zadnja leta se v lovskih organizacijah pojavlja vse več nerazumno visokih odškodninskih zahtevkov zaradi škode po divjadi, nastale na poljščinah, ki izražajo pravne nepravilnosti oziroma neupoštevanje veljavne zakonodaje tudi s strani ministrstva. To smo doživeli tudi v moji matični LD. V zakonu ZDLov-1 je natančno zapisano, da se v primeru, kadar se oškodovanec ne strinja s predlogom odškodnine komisije LD, v naslednjem koraku pritoži na Komisijo za ocenjevanje škode pri lovskoupravljavskem območju (LUO). Seveda je pravi naslov za prijavo Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo pri MKGP. V našem primeru se je oškodovanec sicer obrnil na ministrstvo, vendar je ministrstvu predlagal, naj upošteva predlog cenitve, ki jo je opravil sodni cenilec, ki ga je predhodno sam poklical in ki je ogled opravil brez prisotnosti (vsaj) enega od članov komisije LD za ocenjevanje škode. Oškodovanec je tako ravnal menda zato, ker se mu je mudilo s pravilom pridelka, da ne bi nekaj dni čakal na ogled omenjene komisije, za katero je zakonsko določen skrajni časovni rok. LD je od ministrstva prejela odgovor, naj se zato sami dogovorimo o višini odškodnine, ki jo je ocenil cenilec in v nasprotju z zakonskimi določili niso vključili Komisije LUO. Zadeva ne bi bila sporna, če bi bil za tak način mogoč normalen dogovor, saj smo imeli podoben primer že pred nekaj leti z istim oškodovancem. Takrat je zadeva prišla celo na sodišče in se je končala neugodno za našo LD. Ob tem se odkrito sprašujemo, zakaj imamo v LD in LUO sploh imenovane omenjene komisije, če se v večini primerov dovoljuje zaobiti veljavna določila zakonodaje.

O pravnih vidikih urejenosti (beri neurejenosti) se je razpisal tudi predsednik Komisije LZS za organizacijska in pravna vprašanja Goran Šuler, ko je pojasnjeval tudi nezakonito stanje na področju divjadi in lovstva, še posebno opravljanje javnih pooblastil na področju lovstva, spremljanje stanja na področju divjadi in lovstva ter razlago veljavnih predpisov. Vse zapisano in objavljeno kaže, da določene zadeve na področju lovstva še zdaleč niso ustrezno urejene. A ne zaradi lovskih organizacij! Še posebno s pravnega vidika je zaznati vse več samovolje in ničelne strpnosti do lovskih organizacij. Čestokrat se zaradi zasebnega interesa dovoljuje zaobiti zakonodajo, in to največkrat za vsako ceno, kar ni pošteno in s čimer nikoli ne bomo mogli soglašati. Naj bo dovolj o tej problematiki; v nadaljevanju se bom raje vrnil k naši krovni organizaciji, še posebno na področje Uredništva glasila Lovec.

Lani je bilo kar nekaj zanimivih in pomembnih kulturnih dogodkov, med katerimi je vsekakor prednjačila oktobrska proslava ob 110-letnici Lovske zveze Slovenije, ki so jo poleg naše krovne organizacije organizirali Brkinsko-Kraška zveza lovskih družin, LD Senožče in Občina Divača. Proslava je bila odlično organizirana in o njej lahko govorimo samo v presežnikih, kar ne nazadnje dokazujejo tudi mnogi odzivi

na omenjeno prireditve. Na področju kulturne dejavnosti je med drugim omembe vredna tudi organizacija kulturnega srečanja Večer lovske pesmi in glasbe, ki sta jo organizirali Zveza lovskih družin Prekmurje in Območna lovska zbornica Železne županije. Prvi dan je prireditev potekala v Monoštru na Madžarskem, drugi dan pa v Murski Soboti. Omenjeno srečanje je bilo prvo takšno, ki sta ga organizatorja izpeljala z željo po nadaljnjem dobrem sodelovanju med državama in še posebno med porabskimi Slovenci in rojaki iz matične domovine. Gostje prireditve so bili tudi lovci - zamejci iz povsem drugega konca državne meje, Lovski pevski zbor Doberdob iz Furlanije-Julijske krajine. Več o tem dogodku lahko preberete v tej številki glasila. Na območju Prekmurja se torej pletejo pristne vezi z sosednjimi madžarskimi lovci, med katerimi so tudi porabski Slovenci.

V minulem letu je bilo kar nekaj dopolnilnih izobraževalnih srečanj lovskih čuvajev, ki so jih organizirala vodstva območnih lovskih zvez. Na njih so se aktivni čuvaji lahko pogovorili in se seznanili z novostmi, spremembami zakonodaje ter o svojih pristojnostih, saj so s svojimi strokovnimi prispevki svoj delež prispevali predavatelji LZS in lovski inšpektorji. Velik poudarek je bil namenjen tudi varnosti na lovih, preventivi, kajti dobre prakse kažejo, da je mogoče z njo preprečiti nepravilnosti in nesreče v loviščih. Seznanili so se z zagotavljanjem nadzora v loviščih in izvajanjem določenih aktivnosti, s postopki pri ukrepanju ob morebitnih nepravilnostih, ki pa jih lahko odpravimo le, če so lovski čuvaji strokovni, dobro usposobljeni in če deluje nadzor. Upravljalci lovišč morajo zagotoviti redno občasno usposabljanje in obnavljanje znanja lovskih čuvajev.

Spoštovani bralci, kot ste bili že obveščeni, se je ob koncu leta upokojil naš dolgoletni odgovorni urednik glasila, lovski tovariš Boris Leskovic. Boris je v svojem izredno dolgem stažu zapustil neizbrisan pečat na področju lovstva, predvsem na področju založniške dejavnosti in aktivnostih odgovornega urednika glasila Lovec. Bil je skromen z izjemnim bogastvom lovskega znanja, saj je lovska dejavnost izredno interdisciplinarna. Rahločutno se je lotil zadev in jih znal slikovito razčleniti ter posredovati bralcu. Skrbno je spremljal dogajanja v slovenskem prostoru in znal prisluhniti težavam in se zavzeti za učinkovite in pravične rešitve. Še enkrat se mu v imenu Uredniškega odbora glasila Lovec in v svojem imenu zahvaljujem za vse, kar je dobrega prispeval za lovstvo in založništvo na Lovski zvezi Slovenije. Dragi Boris, hvala za vse in dober pogled s tvojih številnih prež, ki si jih postavil v založništvu. Ob tem želim njegovi naslednici, odgovorni urednici Jasni Kovačič Siuka, da bi uspešno nadaljevala uredniško politiko na tem pomembnem in izredno zahtevnem področju.

Ne glede na spremembe na mestu odgovornega urednika menimo, da bomo tudi v tem letu izpeljali vse načrtovane cilje tako na področju izdajanja glasila Lovec kot tudi na področju založniške dejavnosti. V tem letu naj bi luč sveta zagledala deveta knjiga Strokovne knjižnice LZS z naslovom Čeljusti prostoživečih živali avtorjev dr. Boštjana Pokornjaja in dr. Ide Jelenko Turinek ter konec leta 41. knjiga Zlatorogove knjižnice z naslovom Šakal, ki jo bo pripravilo več avtorjev.

Spoštovani bralci glasila Lovec, naj vam še enkrat zaželim vse dobro v letu 2018!

Lovski zdravo!

Dr. Arpad Köveš

Foto: M. Artnak

Foto: T. Velikonja

MED SOKOLI TUDI SOVA UHARICA

SLOVENSKE NOVICE,
7. 11. 2017 (Jože Žerdin)

– Na dvorišču beltinskega gradu so Sokolarstvo društvo Pomurje (SDP), Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed (SZSZPU) ter Zavod za turizem in kulturo Beltinci pripravili jubilejni, deseti lov s sokoli oziroma pticami ujedami. Prišli so sokolarji iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Italije ter svoje ujede različnih vrst in barv predstavili številnim obiskovalcem. Sokolarji so veseli, da je sokolarstvo v Sloveniji ponovno uzakonjeno kot legalna oblika lova. Številna zgodovinska pričevanja ter materialna in kulturna dediščina dokazujejo, da se je ta dejavnost razvijala tudi na slovenskem ozemlju. Slovenski sokolarji zelo dobro kljubujejo hitremu tempu življenja. Lov s ptico ujedo je zahtevna oblika lova, saj je potreben določen življenjski slog, ohranjanje tradicionalnih vrednot, veliko truda in povezanosti človeka z naravo. Sicer pa sta primarni strategiji sokolarstva in lovstva zelo povezani pri ohranitvi in ponovnem vzpostavljanju življenjskega okolja in biološke pestrosti v naravnem prostoru. Za sokolarstvo je potrebnega veliko znanja, ljubezni in plemenitosti, da se človek, ptica in pes zlijejo v eno. Legenda pripoveduje, da je pred davnimi tisočletji nekje v stepah osrednje Azije človek ujel sokola, ga hranil, udomačil

in izpustil na prostost. Nato se je sokol dvignil pod oblake, med letom ugledal plen in ga ulovil v strmoglavem naletu. Že takrat sta se rodili umetnost in znanost sokolarstva. V Evropi je sokolarstvo doživelo velik razcvet v srednjem veku; začeli so z lovom nizkega leta s kragulji in skobci, ki je ohranil izvorni namen sokolarjenja, ter lova visokega leta s sokoli. Tudi v arabskem svetu ima sokolarjenje večtisočletno tradicijo, saj sega v obdobje Babilona. Dandanes kar 50 odstotkov sokolarjev prihaja z Bližnjega vzhoda. Kot so poudarili v Beltincih, se za sokolarstvo navdušuje vse več ljudi, predvsem mladih, ki na vsakoletni predstavitvi sokolarstva spoznajo in vidijo nove ptice ujede. V zadnjem času so dobrodošle tudi v mestih, kjer lovijo vrane, ki uničujejo, onesnažujejo in delajo škodo. Na odprtju desetega lova s sokoli v Pomurju je bila slavnostna govornica predsednica SZSZPU Vilma Alina Šoba, ptice ujede pa je predstavil predsednik SDP Dragan Zemljič. Letos se je na lov podalo 25 sokolarjev s svojimi pticami ujedami, med katerimi so bili tudi kragulj, skobec, ameriški kragulj, iz Poreča pa je prišel Hari Herak s planinskim orlom in sovo uharico. Sokolarje in druge ljubitelje ptic ujed so na desetem srečanju v Beltincih pozdravili še direktorica Zavoda za turizem in kulturo Beltinci Ela Horvat, župan Občine Beltinci Milan Kerman, predsednik LZS mag. Lado Bradač, med gosti pa

je bil tudi Gary Timbrell, predstavnik Mednarodne zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed (International Association for Falconry – IAF) iz Bruslja, ki je pohvalil organizatorje, ker že deset let pripravljajo srečanje in lov s sokoli. Dogodek je obogatil kulturni program, na katerem so nastopili Prekmurski rogisti in skupina Gallenberg Vaganti, ki igra srednjeveško glasbo.

LOVCA POSTRELILA DOMAČE RAČKE

SLOVENSKE NOVICE,
8. 11. 2017 (Mojca Marolt)

– Zadnji oktobrski dan je bil lep in sončen, a se je za družino, ki nadvse ljubi svoje živali, končal šokantno, tragično in s solznimi očmi. Poleg konj, mačk in pavov ima mlada družina štiri racmame in štiri račke, ki so bili »poparčkani« in so imeli čudovito življenje. Kot že velikokrat so se tudi na zadnji torek v oktobru račke šle okopat v bližnjo Pako, od doma oddaljeno dobrih sto, morda dvesto metrov. »Nenadoma je tiho popoldne predramilo glasno streljanje. Lastnica je videla dva lovca, kako streljata na njene račke. V šoku je stekla do reke in kričala, naj takoj prenehata, a sta se le smejala in ji odgovorila, da ji bosta »poknila« tudi psa. S strtim srcem je gledala, kako njen čudoviti racman mrtev visi na drevesu, tri račke pa so izginile. Čez čas je zaslišala gaganje ranjene živali v vodi, iz katere sama ni mogla zlesti. Ker

jima je tudi s partnerjem ni uspelo potegniti iz vode, sta se po pomoč obrnila na domače gasilce, ki so prispeli v nekaj minutah in rački pomagali na suho.« je povedala **Andreja Petrovič**, velika ljubiteljica in zaščitnica živali, ki jo je dogodek tako prizadel, da je z njim seznanila širšo javnost. Tudi zato, da bi opozorila ljudi na nevarnost, ki preti na živali in otroke v bližini domov zaradi brezvestnih lovcev.

JESENSKO SREČANJE S KOZJAŠKIMI LOVCI V ČAGONI

NEDELJSKI DNEVNIK,
8. 11. 2017 (Marjan Toš)

– V Čagoni pri Cerkvenjaku v Slovenskih goricah je bilo tradicionalno jesensko srečanje lovcev iz pobratenih LD Vurmat s Sv. Duha na Ostrem Vrhu in LD Dobrava iz Svete Trojice v Slovenskih goricah. Člani zelene bratovščine so se udeležili krajšega skupnega lova na malo divjad. Udeležence je nagovoril in pozdravil **Franc Slekovec**, starešina LD Dobrava, in vsem lovcem zaželel dober pogled. Boginja Diana jim je bila v lepem jesenskem vremenu še kar naklonjena, saj so uplenili sedem fazanov in dva zajca. A bolj kot sam lov, ki počasi že gre v pozabo, je bilo pomembno prijateljsko druženje, ki so ga sklenili v lovskem domu v Dobravi. Tam se je za dobrodošlico slovenskogoriškim lovcom zahvalil starešina LD Vurmat **Rudi Maček**.

POZOR: VSAK DAN JE V POVPREČJU POVOŽENIH OD 15 DO 20 SRN IN SRNJAKOV

NOVA 24 TV, 13. 11. 2017
N – V zadnjih desetletjih se povsod po svetu večja števila trkov vozil z divjadjo. Glavni vzroki so: intenzivno širjenje cestnega in deloma tudi železniškega omrežja, povečanje gostote prometa, vedno večje hitrosti vožnje vozil in izjemno povečanje nemira v naravnem okolju (na primer nočno gobjenje s svetilkami in vožnja v naravnem okolju z motornimi vozili in kolesi). Slovenski lovci in upravljalci cest si sicer na različne načine prizadevajo, da bi se število povoženih živali zmanjšalo. V zadnjih letih jim je to deloma tudi uspelo. Število povožene srnjadi, ki najpogosteje zaide pred avtomobile, se od leta 2010 stalno zmanjšuje, a je še vedno vsak dan v povprečju povoženih od 15 do 20 srn in srnjakov. Med omilitvene oziroma odvrtačne ukrepe sodi tudi letošnja namestitve zvočnih odvrtačnih naprav na vseh priključkih na gorenjski avtocesti. Če na cesti opazite povoženo žival, o lokaciji najdbe obvestite pristojno službo za odstranjevanje poginulih živali na dežurno številko Nacionalnega veterinarskega in-

štituta, ki v Sloveniji izvaja javno službo veterinarsko higienske službe. Zaradi povoza so lani pobrali približno 1.500 »kosov« domačih živali (psov, mačk) in približno 5.500 »kosov« divjadi, so povedali na veterinarski upravi. Po evidencah sistema Lisjak pa je bilo v Sloveniji v zadnjih letih zabeleženih 77.308 pvozov vseh živalskih vrst, od tega 76.700 pvozov divjadi.

MEDVEDI IN VOLKOVI SULJU POKLALI 300 GLAV DROBNICE

SLOVENSKE NOVICE, 27. 11. 2017 (Milan Glavonjič)
 – Neurje s točo, ki se je poleti zneslo nad Kočevsko Reko, je izstavilo visoke račune ne le lastnikom pločevine, temveč tudi kmetom. Še posebno hudo je udarilo pri **Sulju Budimlicu**, ki že 42 let v okolici tamkajšnjega jezera ekološko kmetuje na 55 hektarjih površin, ekološko prideluje tudi krmo za 42 ovac, 25 krav s teleti in 200 kokoši. Kar 120 bal sena od prve košnje je propadlo, otavo je dotolkla suša, koruzo in zelenjadarsko njivo pa je toča zravnila z zemljo. Ob neurju, ki so ga nekateri imenovali kar konec sveta, je utrpel za 5.000 evrov škode. Nihče mu je ni povrnil. Naravni red ali nered na Kočevskem skoraj sleherni

dan udari po kateri od kmetij. Medved večkrat iz hoste plane po svoj obrok, prazen želodec zvabi na polja srnjad, jelenjad, divje prašiče. Tudi druge živali prihajajo »rabutat«. Risovih sledi za zdaj ni med njimi, jih pa vse pogosteje puščajo volkovi. Pridejo, ko odbije ura strahov. Pri Sulju so se oglasili v noči na 19. november 2017.

S ČRNO GRADNJO ZA GUINNESSOVO KNJIGO SE BO UKVARJALA INŠPEKCIJA

DELO, 2. 12. 2017 (Bojan Rajšek) – Potrdilo se je, kar so prvi opozorili v Delu: da je objekt, ki ga je družba Palmieri postavila v kamniškem Ekoresortu in ga oglaševala kot najvišjo lovsko opazovalnico na svetu, črna gradnja. V LZS pravijo, da objekt nima ničesar skupnega z lovom in lovci, zato tudi ne more biti največja lovsko opazovalnica, temveč je lahko kvečjemu razgledni stolp. Za njegovo postavitve na betonskih temeljih pa bi moral direktor družbe Palmieri Matjaž Zorman pridobiti gradbeno dovoljenje. Direktor strokovne službe LZS Srečko Žerjav je za Delo povedal, da lovci s tem objektom nimajo nič, kot tudi objekt z lovom nima nobene povezave. »Dali so ime lovsko

opazovalnica, a to zagotovo ni, ampak je čisto navaden razgledni stolp.« Poleg tega je Žerjav dejal, da lovskih opazovalnic ne morejo postavljati kar vseprek, ampak jih je treba pred tem vpisati v lovskoupravljavski načrt, na koncu pa potrebujejo še soglasje lastnika in potrditev Zavoda za gozdove Slovenije. Lovska opazovalnica na tem mestu ni predvidena v njihovem lovskogojitvenem območju, je povedal predsednik LD Kamnik Marjan Osolnik.

VOLKOVI OBKOLILI MLADINSKO ZDRAVILIŠČE

SLOVENSKE NOVICE, 28. 11. 2017 (Lovro Kastelic)
 – Volkovi so se pojavili na Rakitni, vdrl v vas in pokončali košuto. Kot sta ocenila lovca, starešina LD Rakitna Marjan Šivic in tajnik Janez Demšar, so košuto pokončali najmanj trije volkovi. »Za volkove se jasno ve, da so prispeli z Javornikov. Trop so izsledili tudi nad Borovnico in zdaj so tu, na Rakitni, kjer jih nismo imeli vsaj 20 let,« je pobilskal po spominu Marjan Šivic in dodal, da v njihovi vasi nihče več nima mirnega spanca, sploh pa ne otroci v Mladinskem klimatskem zdravilišču Rakitna, od katerih se zdaj volkovi sprehajajo le 70 metrov stran.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: K. Markuš

Z leti ne pride nujno tudi modrost

Vsaka šola ima svoj »rok trajanja«. Zaradi nenehnih sprememb so rezultati šolanja hitro neuporabni, zato je potrebno stalno izobraževanje. Lovska organizacija dobro skrbi za nenehno usposabljanje in izobraževanje. Menim pa, da je še posebno pomembno stalno in funkcionalno izobraževanje starešin. Za vodenje LD je potrebno poleg poznavanja veljavne lovske zakonodaje še znanje za delo z ljudmi.

Vzdušje v LD je odvisno od pravilnega pristopa starešine. Demokracijo spremljajo konflikti, ki jih je treba obvladovati, kajti samo iz konflikta lahko zrastejo dobre odločitve. Dober starešina obvlada konflikt tako, da svojih idej ne vsili članom, temveč sprejema njihove ideje in gradi na kon-

fliktih. Demokratično vodenje je edini način učinkovitega spodbujanja osebne in skupinske ustvarjalnosti ter daje največje delovne učinke. Od ljudi terja komunikativnost in interdisciplinarno znanje, predvsem pa kakovostne medsebojne odnose. Vplivati mora na širjenje splošnega kulturnega obzorja, na boljše razumevanje splošnega stanja družine, kar zagotavlja sodelovanje članov v procesih odločanja.

Gorje, če je potencial starešine, da lahko bore malo ponudi in z zgledom kaže le vrednote, ki štejejo dandanes, kot je na primer pehanje za denarjem. Tu citiram Vitomila Zupana, ki je zelo dobro zadel žeblico na glavico o vrednotah in lastnostih, ki so še vedno v veljavi: »Ali naj povem, kakšen je moj rojak? Zloben, zahrbtn, skop,

privoščljiv, obrekljiv, nerazgledan, poln slabega humorja.« Po mojem osebnem prepričanju mora biti starešina *pošten, pravičen in strokoven*. Vsi poznamo rek *Na mladih svet stoji*, sam pa pravim *Na mladih lovcih stoji lovstvo!* Starejši lovci moramo poskrbeti, da bomo z zgledom navdihovali svoje mlade lovske tovariše. Latinski pregovor pravi takole: *Verba docent, exempla trahunt* ali *Besede učijo, zgledi vlečejo*. Verjamem, da z leti ne pride nujno modrost. Zato dajmo mladim priložnost!

Pomembno je tudi, da čim več beremo lovske literaturo. Pred nedavnim me je ponovno prišla želja po branju starejših letnikov revije Lovec. Res začetne hranim, tiste, ki mi jih je uspelo pridobiti. Po letu 2004 jih ne hranim več (morda le redke), saj so na spletu. Večji del jih podarim otrokom v soseski. Pa sem se spomnil lovskega tovariša, za katerega sem vedel, da Lovce lično hrani v svoji lovski sobi. Poklical sem ga in povabil me

je, naj ga obiščem. Revije hrani vezane v usnje. Ob obisku sem bil presenečen nad čudovito zbirko. Na mizi je čakal še letnik, namenjen v vezavo. Pogled na hrastovo omaro, kjer so bili lično zvezani letniki, je bil navdušujoč; revije so bile praktično nedotaknjene. Na moje začudenje, da so revije kot nove, mi je tovariš odgovoril, da nima časa brati revije Lovec, vse letnike pa zveže in hrani (veže *modrost za mladost*, kar je bil tudi slogan ob 100-letnici LZS). Ostajam brez komentarja, le tole še napišem: rad imam misli drugih ljudi, kakšno modro misel iz revije Lovec si od časa do časa izpišem za lastno katarzo (očičenje). Svoje pisanje pa bom sklenil z mislimi Alberta Einsteina, enega največjih genijev v zgodovini človeštva: »Če se mnogi sramujejo že revnejše obleke in stanovanja, koliko več bi se jih moralo sramovati revnih idej in nazorov.«

Č. Miro Vučič

Foto: M. Migos

Namen in izvedba lovskega krsta

Lovski običaji

O lovskem krstu v naši reviji *Lovec* že dolgo ni bilo zapisanega kaj novega. Zadnji, ki so pisali o tej tematiki, so bili ugledni in spoštljivi lovci: **France Cvenkel**, **dr. Janko Lokar** in **Lenart Zupan**. Zaradi časovnega odmika je že veliko zapisanega utonilo v pozabo. Poleg tega so se družbene razmere od tistih časov do danes zelo spremenile, posebno na področju ravnanja z lovskim orožjem in v odnosu do uživanja alkoholnih pijač ob lovskih aktivnostih. Zato sem se odločil, da to tematiko osvežim in jo poskušam približati našim zdajšnjim družbenim razmeram.

Poleg navedenega me k temu zapisu silijo tudi nekateri članki, objavljeni v našem glasilu *Lovec*,

ki opisujejo najrazličnejše izvedbe lovskih krstov v posameznih lovskih družinah. Iz teh zapisov je mogoče ugotoviti, da povsod žal ne poznajo pravega namena lovskega krsta. Marsikje ga izvedejo zelo improvizirano, na hitro in brez prave vsebine, zato najpogosteje izpade kot nekulturna burka. To pa, milo rečeno, pomeni podcenjevanje njegovega pravega pomena in namena tega običaja, ki ima zgodovinsko tradicijo in velja za enega od lepših lovskih običajev. Naj poudarim še, da novega lovca krstijo v družbi zbranih lovski tovarišev in ne sme biti neko uradno dejanje lovske družine, kar včasih povsem nepravilno kažejo nekatere tiskovine z glavo LD na vrhu, ki jih ponekod vročajo krščencem!

Zgodovina običaja lovskega krsta

Lovski krst je spremljevalec zgodovine lovstva in lovskih običajev, ki so nastali že v srednjem veku in so se v bistvenih okvirih ohranili vse do današnjih dni. Naš lovski krstni obred, po dr. **Janku Lokarju**, v sebi hrani ostanke srednjeveškega častnega obreda »poviteženja«. V obeh primerih gre za to, da lovskim novincem potem, ko so uplenili prvo veliko (izjemoma tudi malo) divjad, po opravljenem lovskem krstu solovci (lovski tovariši) priznajo enakopraven položaj/status. Na eni strani viteški položaj (izražal naj bi poštenost), po drugi pa lovski stan, ki naj bi izražal lovko etiko in poštenost. S tem dejanjem se krščencem pravzaprav naloži moralna obveznost, da bodo pravilno in dosledno, po veljavnih zakonih, izvrševali dolžnosti, ki jim jih nalaga urejeno lovstvo.

Lovski krst torej sodi med lovske običaje, ki so se razvijali skozi zgodovino lovstva tako v svetu kot tudi pri nas in so zato tudi sestavni del naše lovske kulture in narodnostne identitete. Za naš lovski krst bi lahko rekli, da je izviren lovski običaj. Ker pa je naša lovska kultura v bistvu del srednjevevske lovske kulture, lahko

Zbor lovcev pri pozdravu lovini pred odhodom na zadnji pogon

domnevamo, da je naš lovski običaj povzel tudi nekaj elementov iz srednjeevropskih lovskih običajev od drugod. V dolgem zgodovinskem obdobju se je ta običaj oblikoval in prilagajal našim tradicionalnim lovskim navadam in krajevnim posebnostim.

Čeprav lovske krste izvajajo v skoraj vseh lovskih družinah po Sloveniji, zanje nimamo povsem enotnih obrednih

pravil. Zato jih v posameznih predelih naše domovine po vsebini in tudi po scenariju izvajajo nekoliko različno. Žal pa v marsikaterem primeru vsebina in obredna slovesnost lovskega krsta grobo odstopata od temeljnega namena lovskega krsta: **sprejem novinca med sebi enake lovske tovariše**. Prav zato, da bi bilo takšnih primerov v prihodnje čim manj, je namenjen moj zapis.

Namen običaja

Lovski krst kot običaj vedno organizirajo in izvedejo za lovskega novinca, ki je na lovsko pravičen način uplenil svojo prvo, praviloma veliko divjad. Lovski krst je na eni strani velika čast za novega lovca - uplenitelja, na drugi pa veliko priznanje vseh zbranih lovcev (npr. na nekem skupnem lovu) uplenitelju za

Častno lovsko sodišče

pravilen (lovsko pravičen) lovski uspeh. Pri določitvi plena »velika divjad« je dodana beseda »*praviloma*« zato, ker je bilo nekdaj v loviščih veliko lovskih družin, ki so imele predvsem veliko male divjadi, velike pa malo in bi zato moral novinec predolgo čakati na lovski krst. Zato so se lovci številnih lovskih družin (pri nas predvsem v SV Sloveniji) odločali, da so lovski krst za novince izvedli že tedaj, ko je lovsko pravično uplenil prvo divjad malega lova (na primer lisico, poljskega zajca ali drugo divjad malega lova). Kasneje se je praksa začela vse bolj usmerjati na veliko divjad, še posebno potem, ko je **France Cvenkel** v Slovenski lovski priročnik, leta 1989, v poglavju Lovske šege in navade, zapisal: »*Praviloma krstijo novince, ki je uplenil prvo veliko divjad.*«

Čeprav se je do danes številčno stanje z malo in veliko divjadjo v loviščih dobesedno obrnilo, beseda »*praviloma*« še vedno velja, kar pomeni, da je izjemoma mogoč lovski krst novince tudi po uplenitvi male divjadi. To se v praksi tudi dogaja. Do tu je vse prav. Toda v mnogih od takih primerov pa se tudi dogaja, da grobo kršijo temeljno načelo, ki velja, da je **lahko vsak novinec lovsko krščen samo enkrat!** Marsikje lovce, ki so

bili enkrat že krščeni za lovsko pravično uplenjeno divjad malega lova, krstijo še enkrat (ali celo večkrat), in to tedaj, ko so prvič uplenili tudi katero drugo divjad velikega lova. To

pa je nesprejemljivo, kajti vsak lovec je lahko lovsko krščen samo enkrat, ker so ga drugi solovci s tem dejanjem že sprejeli v zeleno bratovščino (ne v lovsko družino!) kot med

Stražnik pelje novince pred častno lovsko sodišče.

lovskimi tovariši enakopravnega solovca. Torej je **lovski krst običaj, enkratno dejanje, s katerim lovski krščenec novinec pridobi status enakopravnega lovca, kar velja, dokler ima čast biti med sebi enakimi pošten član zelene bratovščine.** Zato je omenjeno ponavljanje lovskega krsta pri že krščenem lovcu napačno, brez pomena in je treba tako prakso povsod opustiti. Tudi ne pomagajo izgovori o »lovsko krajevnih« priredbah, ki v tem primeru niso sprejemljivi!

Izbira primerne časa za lovski krst

Gotovo je najprimernejši čas za lovski krst takoj po skupnem lovu, na katerem je novinec lovsko pravično uplenil svojo prvo (veliko) divjad. To se po navadi opravi po končanem lovu oz. na »zadnjem pogonu«, če je bil skupinski lov. Lovski krst je po lovu primerno opraviti le, če je na zadnjem pogonu tudi zadostno število lovcev. Ker je to slavnostni lovski običaj/obred, je prav, da je ob tem slovesnem dejanju prisotnih vsaj petnajst lovcev. Če temu ni tako, je bolje, da se krstni obred opusti oz. časovno prestavi. Lovski krst takoj po lovu je primeren predvsem zato, ker imamo tedaj na voljo svež plen (divjad, ki jo je novinec uplenil); na časovno prestavljenem lovskem krstu ni na voljo. Enake težave nastanejo tudi v primerih posamičnega lova na veliko divjad. Zato se lovci vse pogosteje odločajo, da lovski krst opravijo po glavnem (najpogostejše zadnjem) skupinskem lovu v letu, na katerem je po navadi veliko lovcev in med njimi tudi nekaj lovskih gostov in gledalcev. Tak sestav daje lovskemu krstu še večjo veljavo in bolj slavnosten ton. V takih primerih ob krstnem obredu uporabljamo namesto stvarnih primerkov uplenjene divjadi lahko le njihove dele, kot so koža ali rogove (trofeja) ...

Kje naj bi opravili lovski krst

Za lovski krst je zelo pomembno izbrati primeren kraj

in prostor, da je omogočena pregledna organizacijska in tudi vsebinska izvedba obreda; opravimo ga bodisi na primer-nem prostoru na prostem ali v primerno velikem prostoru, v lovski koči ali gostišču. Predvsem mora biti zagotovljenega dovolj prostora za osebje, ki vodi krstni obred, in tudi za krščenca(-e) in za vse prisotne lovce in gledalce.

V krajih, kjer si želijo lep lovski običaj predstaviti tudi širši javnosti, po navadi lovske družine organizirajo lovske krste v kulturnih domovih ali športnih dvorinah, kjer je dovolj prostora za lovce in

vidno mesto postavimo mizo s štirimi stoli za predsednika častnega lovskega sodišča, dva prisednika in zapisnikarja. Na mizi naj bosta lepo oblikovana deska in leseno kladivo, ki ga predsednik častnega lovskega sodišča uporablja med sodnim postopkom, kadar je treba nastopajoče pomiriti ali prekiniti njihovo razpravo. Na mizi naj bosta še zvezek in pisalo za zapisnikarja, ki zapisuje postopek krstnega obreda in beleži kršitelje discipline v prostoru. Vsak zapisani kršitelj reda med lovskim krstom mora na zaključku prireditve plačati liter vina kot opomin

in kraj izvedbe lovskega krsta, po krstu pa še imena članov častnega lovskega sodišča in nekaj imen prisotnih lovcev, ki so bili že krščeni za uplenitev divjadi, za katero so krstili novinca.

Pred sodniško mizo naj bo toliko stolov, kolikor je novincev - lovskih krščencev. Za stoli naj bo prostor za klop, na katero odložimo uplenjeno

čila dajo krstnemu obredu bolj slavnosten videz. Če takšnih oblačil nimamo, naj bodo vsi udeleženci v krstnem obredu oblečeni vsaj v standardne slavnostne lovske kroje.

Lovski krst, ne glede na to, ali je opravljen v okviru lovcev iste LD in gostov ali je pripravljen za širšo javnost, mora biti vnaprej organizacijsko in vsebinsko skrbno pripravljen. Z

Nastop lovskega tožilca

gledalce. Za javno predstavitev navadno uporabijo gledališki oder, kar omogoča še veliko slikovitejši pogled na dogajanje. Taki nastopi pa terjajo posebno temeljite in natančne predpriprave.

Priprava prostora

Pred lovce, lovske goste in gledalce lovskega krsta na

za kršenje reda med obrednim postopkom. Na mizi naj bodo tudi vrč, napolnjen z vinom, in kozarci za člane častnega lovskega sodišča, zapisnikarja in za vsakega novinca krščenca. Na sprednjo, vidno stran mize naj bodo položene krstne palice za vsakega krščenca. Sveže palice naj bodo obrezane tako, da je na obrezana mesta mogoče zapisati datum

Člani častnega lovskega sodišča izprašujejo novinca.

divjad ali njen del in je namenjena za zadnje dejanje, to je lovski krst novinca. Klop naj bo na takem mestu, da je vidna vsem v prostoru in je obenem okrog nje dovolj prostora za izvedbo lovskega krsta.

Priprava osebja, ki sodeluje v obredu

Kjer imajo na voljo ustrezna oblačila, je primerno, da je predsednik častnega lovskega sodišča ogrnjen s haljo in kapo, ki ponazarja sodnika iz starih časov. Vsi trije člani častnega lovskega sodišča naj imajo okoli vratu t.i. »insignije«, narejene bodisi iz rogovja, želoda ali drugih gozdnih sadežev, lahko tudi iz lubja, drevesnega listja ali podobnega. Tudi drugi člani, ki sodelujejo v programski izvedbi lovskega krsta, naj bodo oblečeni primerno in razpoznavno. Stražnik ali birič naj bo, npr., oblečen v star ponošen lovski kroj, zdravnik naj ima belo haljo in belo kapo. Tudi za tožilca in branilca je prav, da sta razpoznavno oblečena. Zanju sta primerna zelena ali podobna halja in staro ponošeno pokrivalo. Navedena obla-

vsemi sodelujočimi se je treba predhodno natančno dogovoriti o njihovih vlogah, ki jih bodo imeli v krstnem obredu, da se bodo lahko pripravili nanje. Če za temeljito pripravo lovskega krsta nimamo primernih oseb in ni dovolj časa za njegovo pripravo, je bolje, da lovskega krsta ne pripravimo!

Sodelujoči izvajalci lovskega krsta naj bodo preudarno izbrani lovci, ki imajo govorniške, igralske in humoristične sposobnosti za javno nastopanje. Poskrbeti morajo, da v svoja besedila vključijo čim več lovskih šal, ki naj imajo predvsem poučen in vzgojni pomen. V nobenem primeru pa izrečene šale ne smejo biti žaljive! Vse izrečene misli, naj bodo smešne ali resne, naj spremlja primerna obrazna mimika.

V primeru javne predstavitve lovskega krsta, torej tudi za širšo javnost, se morajo vsi nastopajoči svoje vloge in besedila naučiti na pamet, da bodo pred občinstvom lahko nastopili suvereno v kulturnem in humorističnem pomenu. Pri javnem lovskem krstu moramo biti še posebno pozorni, da bodo pri vsebinski izved-

bi lovskega krsta upoštevane vse tradicionalne zgodovinske sestavine, ki spadajo k temu lepemu lovskemu običaju.

Nastopajoči v lovskem krstnem obredu

Število nastopajočih v lovskem krstnem obredu je vedno odvisno od načina izvedbe obreda, ki pa je, kot smo že ugotovili, iz kraja v kraj zelo raznolik. Povsod imajo pri tem močan vpliv krajevni običaji, ki pa ne smejo posegati v jedro tega običaja. Tak način lovskega krsta, ki ga opisujem in predstavljam v tem zapisu, je bolj ali manj udomačen na precejšnjem območju štajerske pokrajine. Ker menim, da je vsebinsko in tudi sporočilno dokaj bogat, sem se odločil, da ga preko našega glasila predstavim širši lovski javnosti. Tako so v tem lovsko-krstnem obredu udeleženi naslednji nastopajoči:

PREDSEDNIK ČASTNEGA SODIŠČA, ki na zadnjem pogonu v imenu prisotnih lovcev lovske družčine prebere ime na lovske novincev, ki so si zaslužili, da jih bodo lovski tovariši krstili in zato predlaga, da bi jih lovsko krstili.

ČASTNO LOVSKO SODIŠČE naj sestavljajo ugledni starejši lovci z govornimi in voditeljskimi sposobnostmi ter prirojenim darom za humor.

LOVSKI TOŽILEC naj bo lovec, spreten govorec, ki bo znal v obtožnici z izbranimi šaljivimi besedami poveljati dejanje lovskega novinca ob uplenitvi njegove prve divjadi.

ZAGOVORNIK ali **BRANILEC**, ki si ga krščenec izbere sam, naj bo lovec, tudi spreten govorec, ki bo znal na šaljiv način zagovarjati krščenca, a vedno tako, da ga bo v bistvu še bolj obremenil.

STRAŽNIK ali **BIRIČ** naj bo prava lovška pojava, ki je že po videzu in obnašanju v javen posmeh. Poleg značilnega oblačila naj nosi staro (zgodovinsko) lovsko puško – po možnosti šibrenico – petelinko.

ZDRAVNIK, ki mora pred »fizičnim« delom lovskega

krsta ugotoviti, ali je krščenec sploh sposoben prenesti vse napore, ki jih terja ta običaj, mora imeti pri sebi vso improvizirano zdravniško opremo, npr. lijak s cevjo za poslušanje delovanja srčnega utripa in pljuč, veliko plastično injekcijo (brez igle) za morebiti potreben klistir, zdravilne tablete v obliki bonbonov in stekleničko z »antigripinom«.

Potek lovskega krsta

Ko se je lovška družčina na zadnjem pogonu že dodobra okrepčala in v zahvalo Diani za dober ulov popila na »lovski zdravo« kozarček, pred lovsko družčino nastopi predsednik sodišča in napove:

»Spoštovana lovška bratovščina!

Imam prijetno dolžnost, da vas obvestim, da imamo danes med nami lovca novinca (navede ime in priimek, lahko jih je tudi več), ki je na lovsko pravičen način uplenil prvo

divjad (navede vrsto uplenjene divjadi), zato predlagam, da ga po starem lovskem običaju krstimo. Da bi lahko ta lepi lovski običaj opravili kar se da lepo, predlagam, da imenujemo častno lovsko sodišče v sestavi: za predsednika predlagam sam sebe ..., za dva prisednika ... in ..., za zapisnikarja ... Za lovskega tožilca predlagam ... za stražnika/biriča, ki bo pripeljal novince/e pred častno lovsko sodišče pa predlagam ...

Spoštovani lovski tovariši, sprašujem vas ali se s predlaganimi kandidati strinjate?«

Odgovor odobranja.

»Ker smo soglasni, predlagam, da častno lovsko sodišče zavzame svoje mesto in da začne s postopkom lovskega krsta.«

Ko člani častnega lovskega sodišča zasedejo svoja mesta, predsednik častnega lovskega sodišča vstane in se zahvali vsem za izkazano zaupanje in jim obljubi, da bo častno lovsko sodišče zaupano na-

logo opravilo vestno in odgovorno.

Nato predsednik častnega lovskega sodišča (v nadaljevanju: predsednik) pokliče stražnika, da pripelje lovskega novinca (ali več) pred častno lovsko sodišče. Ker se lovski novinec stražniku izmika, mora le-ta uporabiti vse spretnostne vrline, da ga privede, obvezno s klobukom na glavi, pred omizje častnega lovskega sodišča. Predsednik sodišča ga strogo premeri z očmi od pet do glave in mu ukaže, naj se usede. Ob tem se predsednik posvetuje s prisednikoma, nato pa od lovskega novinca zahteva, naj vstane. Predsednik pokliče lovskega tožilca, da prebere obtožni predlog zanj.

Tožilec se postavi na vidno mesto pred lovskega novinca, si popravi klobuk in oblačilo ter začne z modrimi besedami prebirati napisan obtožni predlog. V njem seveda ne manjka sočnega pretiravanja. Predlog konča s približno takimi besedami. *»Ne glede na vse okoliščine in vse povedano pa velja ugotovitev, da je lovski novinec svoj prvo divjad uplenil lovsko pravično in si zato zasluži lovski krst in primerno kazen za škodo, ki jo je s tem svojim dejanjem storil lovišču.«*

Ko tožilec konča z nagovorom, izroči zapis obsodilnega predloga častnemu lovskemu sodišču – v roke predsedniku.

Po prebrani obtožnici predsednik vpraša novinca, če je razumel vsebino obtožnice. Ker novinec nekaj menca in gleda okrog, mu priporoči, naj si za pomoč pri zagovoru izbere branilca. Novinec v to takoj privoli in si izmed prisotnih lovcev izbere svojega zagovornika (navede ime lovskega tovariša).

Po tem dejanju se začne lovsko-sodni postopek.

Predsednik sodišča najprej vpraša novinca o osebnih podatkih. Dialog poteka približno takole:

Predsednik: *»Kdaj si rojen?«*

Novinec: *»Ne vem natančno, enkrat poleti.«*

Predsednik: *»Kje si rojen?«*

Zdravnik pregleduje novinca.

Novinec: »Mama je rekla, da sem bil rojen v majhni sobici. Jaz pa mislim, da sem bil rojen v gozdu, ker tja še vedno najraje zahajam. Tudi ljudski rek pravi, da se vsak najraje vrača tja, kjer se je izvalil.«

Predsednik: »Kako je ime tvojemu očetu?«

Novinec: »Ja tega pa ne vem, ker mi mama tega ni nikoli povedala.«

Predsednik: V katero šolo si nazadnje hodil?«

Novinec: »Na Župančičevi ulici, ko smo opravljali lovske izpite.«

Opomba: Seveda so ta vprašanja samo kot primer, lahko so tudi povsem drugačna!

Po uvodnem izpraševanju se častno lovsko sodišče posvetuje in se odloči, da bo novinca

Ko predsednik konča z vprašanji, se ponovno posvetuje. Ker pa člani sodišča z odgovori niso najbolj zadovoljni, pokličejo novinečevega zagovornika, da bi mu on pomagal in popravil njegove slabotne odgovore.

Branilec je v svojem zagovoru novinčevih odgovorov zelo odločen. Najprej nekoliko, vendar »sočno« komentira novinčeve izjave na vprašanja, nato z vso resnostjo pove:

»Če ste dobro poslušali odgovore našega novinca, ste lahko spoznali, da je govoril samo resnico, to pa ja najpomembnejša vrlina vsakega lovca. Poleg tega je na vsa zastavljena, zelo težka vprašanja odgovarjal zelo jasno in strokovno, tako da jaz, kot njegov zagovornik, nimam

Nastopajoči v običaju lovskega krsta po navadi zelo zabavajo prisotne lovce.

preizkusilo še v lovskem znanju, kar mu predsednik sodišča glasno pove in mu začne postavljati naslednja vprašanja:

– Opiši, kako, kdaj, kje in zakaj si uplenil to divjad?

– Kaj ima tvoja uplenjena divjad za tvojo trofejo?

– Kaj pomeni pravilo: prva kroglja, zadnje šibre?

– Kdo je gonjač in kdo je gonč?

– Navedi, komu trobiš, komu piskaš in komu pivkaš?

– Komu pripada 'cvrček' od uplenjene divjadi?

– Kako po obliki belega zrcala na zadku ločiš srno od srnjaka?

Pri teh vprašanjih in odgovorih nanje se po navadi razvije zelo živahna razprava, ki jo dopolnjujejo duhovite šale.

skoraj ničesar dodati. Zato mislim, da se boste strinjali z menoj, da je naš novinec do zdaj zadostil vsem zahtevam in da se zato postopek lahko nadaljuje.«

Častno lovsko sodišče sprejme branilčevo stališče in se umakne na posvetovanje. Lovskemu novincu dovoli, da se za ta čas vrne med svoje lovske tovariše.

Predsednik sodišča na posvet morda povabi tudi starešino LD, v katere lovišču je bila divjad uplenjena, da bi skupaj ugotovili dejansko škodo, ki jo je novinec povzročil s svojim dejanjem. Na podlagi ugotovitve tega se senat lovskega sodišča odloči, kakšno kazn bodo odmerili lovskemu novincu. Ko je vse dogovor-

Lovec, ki ga je izbral novinec, postavlja »težka lovska vprašanja«.

jeno in zapisano, predsednik sodišča pokliče novinca, naj spet stopi pred častno lovsko sodišče. Glasno mu prebere odločitev častnega lovskega sodišča, ki glasi:

»Spoštovani lovski novinec« (ime), uplenitelj (navedba plena)!

»Častno lovsko sodišče se je na podlagi predloga lovskega tožilca in na podlagi tvojega zaslivanja ter zagovora tvojega branilca O D L O Č I L O, da se ti za storjeno dejanje v lovišču izreče naslednja lovska kazn:

– tri udarce po zadnji plati s krstno palico – pogojno. Udarce lahko odslužiš s pravilnim odgovorom na postavljeno vprašanje in

– plačilo petih litrov vina, s katerim boš pogostil tukajšnjo lovsko družčino.«

Po tem izreku predsednik sodišča naroči novincu, naj se obrne okrog svoje osi. Ko si ga podrobno ogleda, začne

glasno izražati dvome, ali je kandidat sploh telesno sposoben prenesti krstne napore. Zaradi dvoma mu naroči, naj se uleže na klop na hrbtno stran, on pa pokliče lovskega zdravnika, da ugotovi njegovo zdravstveno in psihofizično stanje.

Sledi temeljit zdravniški pregled novinca.

ZDRAVNIK pregled komentira približno z naslednjimi besedami: »Teža – prevelika, lasišče mastno, nohti črni – nevarni za okužbo, ko pogleda grlo ugotovi, da ima predolg jezik, stopala - 'platfus', nos rdeč, telo nabreklo, levo krilo pljuč zamašeno, desno zasenčeno, srce zalito z gosto rdečo tekočino, jetra napihnjena, želodec zatečen, črevesje preobremenjeno itn.«

Po ugotovitvah mu zdravnik izroči zdravila, ki jih novinec takoj zaužije in naredi tudi požirek 'antigripina'. Za potrebno klistiranje pa mu naroči, naj pozneje pride v njegovo ordinacijo.

Po temeljitnem zdravniškem pregledu zdravnik meni, da je novinec povsem pripravljen in sposoben za izvedbo kakršnega koli lovskega krsta.

Ker je dobil strokovno utemeljeno mnenje lovskega zdravnika, predsednik naroči lovskega novincu, naj se uleže na klop – zdaj na trebušno stran. Enemu od prisodnikov naroči, naj na klop pred novince položi uplenjeno divjad (ali njen del). Z mize vzame krstno palico in jo izroči enemu od prisodnikov, ki s palico pristopi k novincu in mu s klobukom zakrije oči. Tedaj mu da v roko krstno palico, na kateri so zapisana imena prisotnih lovcev, ki so bili že krščeni za divjad, ki jo je uplenil novinec. Naroči mu, naj si s prstom na slepo s palice izbere eno od zapisanih imen. Nato prisodnik razglasi izbrano ime in tega lovca zaprosi, naj pristopi k novincu, ki mu postavi strokovno lovsko vprašanje. Na tak način novinec izbere tri lovce, ki mu postavljajo vprašanja. Če novinec pravilno odgovori na postavljeno vprašanje, mu lovec to potrdi in mu čestita za pravilen odgovor. Če pa je odgovor nepravilen, novinec prejme simbolični udarec po zadnji plati.

Zgolj za primer navajam le nekaj primernih vprašanj in odgovorov, ki jih izbrani lovec lahko postavi novincu (podobnih vprašanj sicer kroži med lovci zelo veliko, tako da izbira ni težka).

Lovec: »Kdaj je divjadi v gozdu najlepše?«

Novinec: (pravilen odgovor): »Takrat, ko lovci sedijo v gostilni.«

Lovec: »V čem sta si srna in ženska enaki?«

Novinec: (pravilen odgovor): »Obe nosita zarodek devet mesecev.«

Lovec: »Kakšna razlika je med zakonskim možem in lovcom?«

Novinec: (pravilen odgovor): »Nobene, oba morata včasih zamižati na eno oko.«

Lovec: »Kaj stori košuta takoj, ko skoti mladiča?«

Novinec: (pravilen odgovor): »Prostor za drugega mladiča.«

Vse foto: B. Vasa

Zaključno dejanje pri obredu lovskega krsta

Lovec: »Kako daleč teče zajec v gozd?«

Novinec: (pravilen odgovor): »Do sredine, nato leti iz gozda.«

Lovec: »Zakaj zajec beži pred belim psom hitreje kot pred črnim?«

Novinec: (pravilen odgovor): »Ker meni, da si je slekel suknjič.«

Ko novinec uspešno odgovori na vprašanja, ki so mu jih postavili trije izbrani lovci, se lovski senat spet posvetuje in odloči, da si je lovski novinec zaslužil lovski krst.

Izvedba lovskega krsta

Predsednik častnega lovskega sodišča vzame krstno palico v levo roko, z desno pa drži vrčec, napolnjen z vinom, ter tako pristopi na desno stran k novincu, ki leži na klopi. Oba prisodnika stopita pred krščenca (vsak na svojo stran), eden od njiju novincu sname klobuk z glave. Tedaj se predsednik častnega lovskega sodišča zravna, strogo pogleda po vseh in pomenljivo zahteva tišino. Ko le-ta zavlada, predsednik častnega lovskega sodišča dvigne krstno palico in vrčec z vinom ter spregovori:

»Dragi naš lovski novinec (ime), ker si lovsko pravično

uplenil prvo divjad (navedba divjadi) in uspešno prestal vse predpriprave na lovski krst, si zaslužiš, da te lovsko krstimo, in to z žlahtno vinsko kapljico in to krstno palico iz bližnjega gozda, ki je lovčev gaj.«

Po uvodnem nagovoru vzame v desno roko vrčec z vinom, v levo pa prime krstno palico, pripravljeno za udarec po zadnji plati, in spregovori:

»Prvič: krstim te v imenu boginje lova Diane – za lovsko čast in poštenje ...« (Ob tem mu zlije nekaj kapljic vina visoko za vrat, s krstno palico pa ga rahlo udari po zadnji plati),

drugič: krstim te v imenu vse zelene bratovščine – za lovske družine složno življenje ...« (Ponovno izlije nekaj kapljic vina visoko za vrat, s krstno palico pa ga rahlo udari po zadnji plati)

in tretjič: krstim te v imenu tukaj zbrane lovske bratovščine – za puške pravilno nošenje.« (Še zadnjič mu izlije nekaj kapljic vina visoko za vrat ter ga udari s krstno palico po zadnji plati).

Po tem dejanju predsednik sodišča ukaže krščencu, naj vstane, si nadene lovski klobuk in poljubi uplenjeno divjad (ali njen del). Predsednik lovskega sodišča ob tem postavi

vrčec z vinom na mizo, krstno palico pa drži pokončno in spregovori:

»Dragi krščenec, ker si zelo uspešno prestal lovski krst, te RAZGLAŠAM ZA POLNOPRAVNEGA ČLANA ZELENE BRATOVŠČINE. Pri izvajanju lovskega poslanstva nikoli ne zataji lovske časti, pri lovu pa ne lovske pravičnosti. To krstno palico ti izročam v trajen spomin na današnji dogodek. Udarci z njo ti naj bodo v opomin, da vsakemu grehu sledi kazen.«

Izroči mu krstno palico, mu seže v roko in mu iskreno čestita za opravljen lovski krst.

Krščenec prevzame krstno palico, jo poljubi in obljubi, da jo bo čuval v spomin na ta dogodek in da bo čast, ki je bil deležen z lovskim krstom, upravičil z zglednim, poštenim in pravičnim delom v lovski organizaciji. Ob tem mu vsi navzoči sežejo v roko in mu iskreno čestitajo.

Ko so čestitke končane, predsednik sodišča naroči, naj si vsi nalijejo kozarce in jih naenkrat izpijejo v čast krščencu – na lovski zdravo.

Lepo je, če je ob zaključku lovskega krsta še drugi lepi lovski običaj, lovski ropot.

Prof. Branko Vasa

Strelivo z zmanjšano močjo

Ali lovci potrebujemo strelivo z zmanjšano močjo? Ali nimamo želje po kar največji moči in hitrosti v našem lovskem orožju? Odgovor je – ne vedno. Včasih je zmanjšana ali reducirana moč lovskega naboja celo zaželena.

Zakaj zmanjšane (reducirne) polnitve?

Manjših hitrosti si želimo, da lovska krogla manj poškoduje telesno manjšo divjad. Večkrat nas moti odsun, predvsem pri vadbi. Mogoče imamo risanico, za katero uporabljamo naboje z oznako »magnum« in nas okular strelnega daljnogleda pogosto poboža nad očesom?

vi pravilnega prijema, osnov merjenja, proženja. Če ga bo okular udaril nad očesom, mu bo to celo opozorilo, da je treba puško dobro držati. A pripravniki bo zaradi strahu pred odsunom/pokom² razvil dve strelski slabosti. Nestrokovno jima rečemo »zamiž« in »za-teg«. To sta najpogostejša krivca za obstreljeno divjad in sta posledica nezavednega

² Uporaba glušnikov varuje sluh in zmanjšuje strah.

1: Tovarniško reducirno strelivo podjetij Remington in Hornady (vir: internet)

Nekateri lovci imajo zaradi poškodbe ali starosti bolečine v rami. Ali pa želimo našega pripravnika počasi pripraviti na lovsko puško? Seveda je najslabše, da ta takoj začne s »polnokrvno« lovsko puško (s težkimi krogami), kar še pospremimo z besedami: »Pazi, tale močno odsune!«¹ Nihče pa mu ne pokaže in predsta-

¹ Zaznava odsuna puške je bolj psihološka kot fizična – a občutenje poveča strah.

2: Tovarniško reducirno strelivo podjetja Federal (vir: internet)

3: Smodnika Accurate 5744 in Lovex D060

strahu strelca pred odsunom in pokom. Vse take težave rešujejo naboji z zmanjšano močjo, ki omogočajo tudi pogostejšo in cenejšo vadbo (svinčenke) v običajnem lovskem orožju. Zmanjšane (»reducirne«) polnitve imajo nekoliko nižje zadetke, kar pa prilagodimo z merjenjem višje. Potrebno je le nekaj strelcev da ugotovimo, kje je skupina zadetkov.

Ker imamo težave z odsunom največkrat pri puški risanici se tu osredotočam predvsem na **reducirne polnitve v puškah risanicah**. Kako dosežemo, da ima nek naboj **manj moči**, s tem **pa puška manj odsuna in manj poka**? Najpreprostejši odgovor laika bi bil – »manj smodnika«. A odgovor ni tako preprost, če vemo, da ima vsak naboj določene spodnje in zgornje meje smodniške polnitve. Točno določena masa (v dokaj majhnem razponu), točno določene znamke in vrste (tipa) brezdimnega smodnika mora ustrezati teži krogle. Polnitev je prilagojena tudi tipu krogle (upor), netilki (brizantnost ali moč netilke) in tulcu (volumen). Ugotovimo torej, da so

smodniške polnitve za naboje zelo natančno predpisane, tlaki pa izmerjeni, znani. Zgolj zmanjševanje polnitve v nedogled ni mogoče. Da, res je, samo s predpisano začetno ali srednjo polnitvijo že nekoliko zmanjšamo odsun. A če gremo pod predpisano mejo, nastane slabo izgorevanje, ki je posledica nizkih tlakov. Za to so še posebno občutljivi **naboji z velikim volumnom tulca**. Za naboje kal. .7 mm Rem. Mag., .7 mm Weatherby Mag., .300 Winchester Mag., .300 Lapua Mag., .300 Remington Ultra Mag. je finski proizvajalec Vithavouri³ celo izrecno napisal, da »polnitve manjše od začetne predpisane, lahko povzročijo previsoke tlake«. Da – premajhne nezadostne polnitve lahko povzročijo višje tlake. Takih težav ni pri bolj običajnih nemagnumskih nabojih. Za zmanjšanje so občutljivi **zelo počasni, progresivni brezdimni smodniki**, ki se uporabljajo prav v omenjenih »magnum« nabojih. Taki smodniki najbolje izgorevajo, ko so tlaki blizu največje dovoljene meje. Pri pretiranem zmanjševanju mase polnitve »počasnih smodnikov« lahko nastane učinek sekundarne (drugotne) eksplozije (angl. – SEE = *Secondary Explosion Effect*), imenovan tudi »detonacija reducirane polnitve«. Nastane kot posledica slabega vžiga in z njim povezane vrste procesov, ki lahko privede do poškodbe orožja. Pojav je opisan v priročniku za polnjenje streliva proizvajalca Norma (2004), stran 149, omenjen pa je bil že leta 1888 v topništvu (Krupp). Ta zelo redek pojav, mogoč tudi pri **izredno majhnih polnitvah hitrih smodnikov**, opozarja, da ne smemo nikoli ravnati kar »po domače«. Strah je odveč, če upoštevamo navodila za pripravo »reducirnih polnitev« ali pa uporabimo tovarniško strelivo, ki je izdelano prav za ta namen.

³ VihtaVouri, priročnik za polnjenje, št. 14.

Foto: G. Hodnik

4: Smodnika Hodgdon H4895 in IMR TrailBoss

Kaj želimo zmanjšati?

Najpogostejše je to **odsun** orožja. To dosežemo že s **tovarniškim strelivom**, a z lažjo kroglo. Odsun naboja, kal. .30-06, bo manjši že ob prehodu s 11,5 g na 9,7 g težko kroglo. Kljub temu ima tovarniška krogla zdaj praviloma večjo hitrost in s tem tudi večjo kinetično energijo (KE). V formuli za izračun KE hitrost namreč bolj vpliva na KE kot povečanje mase krogle. Za lažjo kroglo je idealen hitrejši smodnik za puške, katerega obenem potrebujemo tudi manj. Tako bo masa polnitve manjša, kar pa dodatno zmanjša odsun. *Kako?* Masa polnitve vpliva na maso plinov na ustju cevi. Ko krogla zapuša cev, je ustje podobno izpuhu rakete. Več neporabljenih plinov na ustju, »večji izpuh« oz. več odsuna. K odsunu iz istega razloga pripomore tudi (pre)kratka cev. Zato so »magnum« (Mag.) naboji z višjimi tlaki občutljivi za krajšanje cevi. Tlak (ki povzroči pok na ustju) in blisk sta pri prekratki cevi lahko neprijetna. Na vse to vpliva razmerje med skupno prostornino v orožju (prostornina cevi in naboja) v razmerju do prostornine naboja, ki ga imenujemo **raziširitveno razmerje (R)**. To in vpliv dolžine cevi na hitrost sem opisal v prispevku *Hitrost krogle in dolžina cevi* (Lovec, 5/2012).

Tovarniško strelivo z zmanjšano močjo

Obstaja **tovarniško strelivo**, ki je izdelano namensko za manjši odsun. Njegova

značilnost so lažje krogle in manjše hitrosti. Podjetje **Remington** pri kal. .308 Win in kal. .30-06 uporablja 8 g kroglo s hitrostjo 810 m/s, pri .300 Win. Mag. pa 9,7 g kroglo s hitrostjo 1000 m/s. Za prva dva pri Remingtonu trdijo, da je odsun manjši za več kot pol in nekako na ravni odsuna pri kal. .243 Win. Tretji odsun zmanjšuje samo z lažjo kroglo.⁴ Tovarna streliva **Hornady** ima podoben pristop in ponuja enake priljubljene kalibre kot Remington. Pri .308 Win. in .30-06 ima enake teže krogel (8 g) in celo enake hitrosti (810 in 820 m/s). Pri .300 Win. Mag. pa uporabijo 9,7 g težko kroglo s hitrostjo le 850 m/s.⁵ To je zanimivo zato, ker sem sam .300 WinMag z enako kroglo zmanjšal na 840 m/s, a o tem kasneje. **Federal** ponuja svoj FUSION-LITE le v kal. .30-06 z 11 g kroglo FUSION, ki ima hitrost 610 m/s⁶ (*fotografiji 1, 2*). Cilj podjetja **Nyati** je bilo ustvariti strelivo za vadbo, ki bo udeležencem safarijev omogočilo udobnejše streljanje, pri čemer so zadetki na 50 m primerljivi s tovarniškim strelivom. A to je dokaj drago strelivo. Značilne hitrosti lovskih krogel za naboje v kalibrih 9,3 x 74 R, .375 H&H Mag., .416 Rigby, .458 Winchester Mag., .458 Lott ali 500/416 Nitro Express se gibljejo okoli 400 m/s.⁷

⁴ <http://www.remington.com/ammunition/centerfire-rifle/managed-recoil>

⁵ <http://www.hornady.com/store/CustomLite/>

⁶ <http://www.federalpremium.com/products/details/rifle.aspx?id=737>

⁷ www.nyatiinc.com

Ročno polnjenje zmanjšanega streliva

Pri ponovnem polnjenju nabojev moramo **vedno** upoštevati navodila in preverjene podatke. V rabi sta predvsem **dva pristopa**. Prvi vključuje uporabo majhnih količin hitrih **smodnikov za pištole**, pri čemer dosegamo hitrosti okoli 300–400 m/s. Hitrosti in tlaki so pri tem znani in preverjeni. Zelo je priljubljen brezdimni pištolski smodnik **Unique**. Težava je, ker gre v takem primeru za majhne količine smodnika (okrog 1–2 g) v tulcih za puške. V tulcu ostane veliko prostora in smodnik ni vedno v istem položaju. To vpliva na kakovost vžiga, kar za vadbo ni težava. Tudi pri tovarniškem podzvočnem strelivu podjetja **Sako**, kal. .308 Win., uporabljajo tak način. Dodajajo še razna polnila, ki zadržujejo smodnik pri netilki (kapok, Puff-Lon ...).

Težava lahko nastane, če nepredvidna oseba pomotoma

Foto: G. Hodnik

5: Dvajset reduciranih streliv iz puške, kal. .222 Rem., s smodnikom 5744 in svinčenkami

nasuje dvojno mero tega zelo hitrega pištolskega smodnika⁸. S podobno težavo se srečujejo tudi tisti, ki polnijo v daljše tulce (kal. .357 Mag. ipd.) za kratkocevno orožje, v katere gre tudi dvojna mera zelo hitrega smodnika. Od tod izvirajo fotografije orožja, ki ga je strelcu razneslo v roki. **Pri ponovnem polnjenju ni**

⁸ Zelo priljubljen in zelo hiter pištolski smodnik Unique, proizvajalca Alliant powder.

prostora za površne in malomarne!

Zdajšnja praksa se je obrnila bolj v smeri **posebnih smodnikov**, ki na varnejši način omogočajo doseči večji razpon hitrosti. Omenil sem že, da je mogoče s hitrimi pištolskimi smodniki razviti hitrosti od 300 do 400 m/s. Take hitrosti so primerne za vadbo in pogojno tudi za lov na dokaj blizu. Omenil sem tudi, da običajne smodniške polnitve lahko zmanjšamo le do začetne polnitve. Nekam vmes sodijo izbrani »posebni« smodniki, s katerimi pa je razpon večji, hitrosti uporabnejše in polnjenje nabojev varnejše. Pri puški z njimi lahko le omilimo odsun, a ostane uporabna tudi za običajne strele in tako za lov.

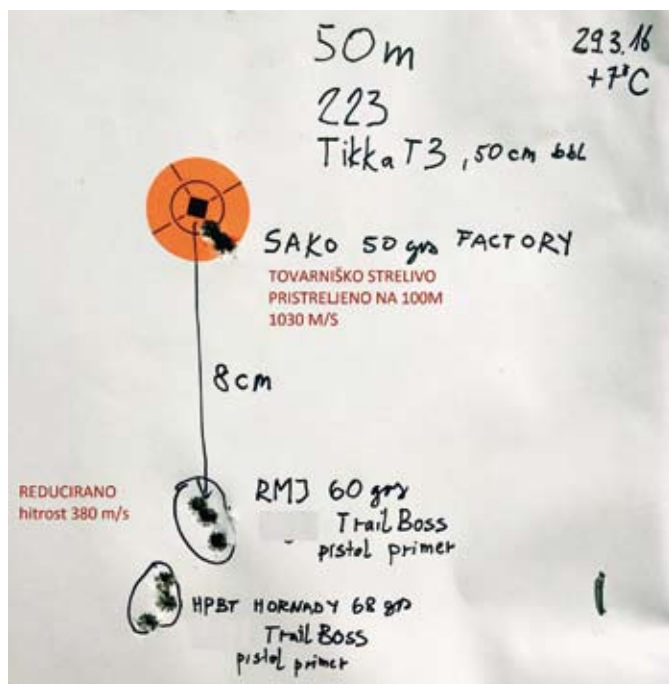
Opis primernih posebnih smodnikov

Accurate 5744⁹ je izredno hitro goreč dvobazni smodnik in ima kemično sestavo pištolskega smodnika ter geometrijo puškovnega. Smodnik uvrščamo (in tudi obnaša) kot hiter, v kratkocevnih »magnum« kalibrih pa se obnaša kot počasen. 5744 odlikuje izredno enostaven vžig in neobčutljivost za položaj v tulcu. Zato je idealen za zmanjšane polnitve pri mnogih puškovnih kalibrih. V priročniku za polnjenje Lyman, št. 48, najboljši uradni vir za reducirne polnitve, se 5744 pogosto priporoča. Moj 5744 je za podjetje Accurate izdelalo češko podjetje Lovex, ki ga trži pod Lovex D060. Čeprav Lovex v priročniku omenja primernost D060 za zmanjšane polnitve in podobnost s 5744, pa ne ponudi svojih podatkov (*fotografija 3*).

Da bi dobili nežne polnitve in preprečili dvojne polnitve v revolverске tulce, je bil razvit zelo priljubljen brezdimni smodnik **IMR TrailBoss**¹⁰, ki je univerzalno uporaben v puškovnih pa tudi kratkocevnih polnitvah. Zavzame zelo veliko prostora, je neobčutljiv za temperaturne razlike in po-

⁹ <http://www accuratepowder.com/products/rifle/>

¹⁰ <http://www.hodgdon.com/PDF/Trail-Boss-Reduced-Loads%20R.P.pdf>

6: Zmanjšanje polnitve pri kal. .223 Rem. s smodnikom TrailBoss v 2016

ložaj v tulcu, zelo lahko se vžiga in izgori. Tudi dvojna mera priporočene polnitve ali celo poln tulec ne dosežeta previsokih tlakov, kar je posebnost.

Hodgdon H4895¹¹ je od vseh Hodgdonovih puškovnih smodnikov najbolj univerzalen in edini, ki ga to podjetje (poleg TrailBoss) priporoča za zmanjšane polnitve. Je običajen puškovni smodnik in ga je mogoče uporabljati tudi za normalne polnitve. Primeren je za naboje vse od kal. .22-250 Rem., .30-06 do .416 Rem. Podatke, kako jih uporabiti, najdete v povezavah. Na žalost pa je tu omenjene smodnike težje dobiti, so dragi ali oboje skupaj (fotografija 4).

Moje izkušnje

5744 uporabljam že vrsto let za zmanjšane polnitve; prej pri kal. 7 mm Rem. Mag. in zdaj pri 7 x 64 z 11 g svinčenko, ki jo ulijem sam. Dosegajo hitrosti od 550 do 600 m/s. 5744 sem uporabil tudi pri testiranju različnih lovske krogel, ko sem zelo zmanjšal njihovo hitrost in preverjal preoblikovanje. Z njim sem pri kal. .223 Rem. hitrost 4 g težke krogel zmanjšal na 465 m/s. Tudi 20 hitrih zaporednih strelav na

¹¹ <http://www.hodgdon.com/PDF/H4895%20Reduced%20Rifle%20Loads.pdf>

7: Pet reducirnih strelav s kal. .223 Rem. s smodnikom Trail-Boss

50 m s 4 g svinčeno kroglo, kal. .222 Rem., je ponudilo s 5744, brez posebnega razvoja polnitve, zadovoljive rezultate. Smodnik 5744 je zaradi svojih lastnosti zelo priljubljen pri tistih, ki izstreljujejo svinčenke iz pušk risanic (fotografija 5).

TrailBoss smodnik sem po mesecih neuspešnega čakanja pri trgovcu nazadnje dobil od strelca, ki ga ni več uporabljal. Z njim sem najprej pripravil zmanjšano polnitev za moj .223 Rem. v želji, da bi pripravil približek strelivu, ki je nekje med .22 l.r. (okrog 300 do 400 m/s) in .22 WMR (600 m/s). Tako sem poskušal pripraviti svojo risanico, kal. .223 Rem., še bolj univerzalno, saj lovec tako ne bi potreboval še ene puške, kal. .22 l.r. ali .22 WMR¹². Že prvi preizkus

¹² Imam dve puški, kal. .22 l.r., od katerih se ne ločim.

zmanjšanja (v letu 2016) je dal odličen rezultat. S 4 g in 5 g oplaščenimi krogli s hitrostjo 380 m/s je bila skupina treh zadetkov na 50 m 8 cm pod točko merjenja (fotografiji 6,7). Z nekoliko težjo kroglo (4,4 g BTHP) sem uspel narediti pravo podzvočno strelivo (320 m/s in manj), ki ima zelo majhen pok, saj ni rezkega zvoka, ki nastane, ko krogla prebije zvočni zid. Pri takih majhnih hitrostih je potreben hiter vzpon navoja cevi, ki ga

8: Prerez reducirnega tulca Samereier v kalibru 7 x 64

in okular ga je dvakrat pošteno »pobožal« nad očesom: enkrat pri strelu s preže navzdol, enkrat pa v hribih pri strelu navzgor. Imel je čudovito novo puško, a je z njo zaradi odsuna prenehal loviti. Seveda sva želela odsun zmanjšati le toliko, da je puška še lovsko uporabna. Ob upoštevanju podatkov proizvajalca smodnika sva izbrala ustrezno polnitev H4895 za 9,7 g težko kroglo TTSX. Polnitev sva preizkusila s pomočjo kronografa in na tarči. Prvi poskus ni dal skupine zadetkov po mojem okusu, a je bil odsun na ravni naboja kal. .243 Win. tako prijeten, da mi lastnik puške ni pustil spreminjati ničesar več. Hitrost strelav je bila 840 m/s, kar je po naključju enako zmanjšani polnitvi (ista masa krogel, ista hitrost) podjetja Hornady pri tem kalibru. Naboji so zdaj po moči in lastnostih nekje med kal. .308 Win. in .30-06, puška pa veselo služi svojemu lastniku.

Zmanjšanje prostornine tulca

Eden boljših in lažjih načinov zmanjšanja moči lovskega

9: Tulci Samereier, kal. 7 x 64, izbijalo, matrica

moja Tikka (1:8") na srečo ima. Zadeva je tako uporabna, kar je bil cilj.

S smodnikom H4895 sem lani pomagal lastniku puške, kal. .300 Win. Mag., odpraviti strah pred odsunom. Uporabljal je težke (11 g) lovske krogel

streliva za lovske puške je uporabljal reducirnih tulcev podjetnika Johanna Samereierja¹³, ki imajo zmanjšano prostornino, s čimer dosežemo (z uporabo pištolskih smodnikov) idealen vžig. Z njimi se po-

¹³ <http://www.samereier.de/>

polnoma izognemo možnosti dvojne polnitve. Z njimi v kalibrih .223 Rem., 7 x 64, .308 Win. in .30-06 dosega-
mo hitrosti od 290 m/s vse do 730 m/s. O njih je v reviji Lovec, 4/1995, pisal že **Jože Perko**, ki je članek povzel po reviji Die Pirsch, 4/1994.

V podjetje **Samereier** sem pisal za fotografije izdelka. Hans Samereier, s katerim

in težje dosegljivih smodnikov. Nekaj višja cena tulca (5 €) je v tem primeru upravičena in se hitro povrne. So res najpreprostejša pot do po moči zmanjšane (»reducirne«) streliva. Z njimi sem bil tako zadovoljen, da sem jih po koncu testa odkupil (**fotografije 8, 9, 10, 11**).

Drugi, podoben način je t.i. »GameGetter«, ki za izstrelek

10: Streljivo z reducirnimi tulci Samereier na 50 m

sem si dopisoval, je letos po očetovi smrti prevzel vodenje podjetja. V preskus mi je poslal komplet desetih tulcev 7 x 64, izbijalo netilk ter matrico za kalibriranje vratu. Poleg sem prejel še prerez tulca ter podatke za polnjenje, ki so dostopni na njihovi spletni strani. Uporabil sem 6,5 g in 9,7 g težke oplašene krogelke podjetja Sierra MK. Naboje sem polnil s smodnikom N120 ter na razdalji 50 m dosegel zelo dobre rezultate. Da bi bila zamenjava z drugimi naboji izključena, imajo tulci na zunanem delu vidne in tudi otipljive prečne žlebove. Gre za zelo kakovostno izdelane masivne tulce, ki lahko služijo zelo dolgo, saj jih lahko napolnimo praktično nešteto krat. Tako ne potrebujemo dražjih

uporablja svinčeno kroglico, za pogon pa pogonski naboj za zabijanje žeblicev. Tak način je uporaben za strele do 25 m¹⁴ (**fotografija 12**). Spet drugi način je uporaba »adapterja« v obliki tulca, s katerim lahko npr. pištolski naboj, kal. 7,65 mm, izstrelimo iz puške, kal. .308 Win ali .30-06. (**fotografiji 13, 14**).

Eden od načinov zmanjšanja polnitve, kjer ni težav z viškom praznega prostora v tulcu, je uporaba naboja, ki ima za smodnik že v osnovi namenjeno manjšo prostornino. V zadnjem času je v ZDA postal zelo priljubljen naboj z oznako .300 AAC¹⁵ Blackout, metrične oznake kal. 7,62 x ¹⁴ <http://www3.telus.net/game-getter/>
¹⁵ Ameriško podjetje Advanced Aramament Company

11: Streljivo na 50 m s tulci Samereier (opazen je padec zaradi različno težkih krogel)

12: Adapter GammeGetter (vir: internet)

13: Adapter za uporabo naboja, kal. 7,65 mm, v puški, kal. .308 Win. (vir: internet)

35. Je kopija naboja kal. .300 Whisper, le da je prvi standardiziran. Naboj je v marsičem podoben znanemu naboj, kal. 7,62 x 39, le da prvega

odlikuje večja uporabnost¹⁶, saj uporablja cevi z vzponom
¹⁶ Uporablja običajne krogelke, premera 0,308", in ne 0,311", kot kal. 7,62 x 39.

14: Adapter Lothar Walther za uporabo naboja 7,65mm v puški .308 Win

15: Tulci in naboj .300 AAC Blackout, prerez

navoja 1:7". Tak hiter vzpon navoja omogoča, da lahko uporabljamo lahke, 6 g–8 g krogle s hitrostjo 650 m/s in zelo težke 15,5 g krogle s hitrostjo 360 m/s. Hitrost lahko še zmanjšamo, vse pod hitrost zvoka. Za polnjenje tega naboja in hitrosti od 300 m/s do 650 m/s ne potrebujemo posebnega znanja, postopkov in posebnih (dragih!) smodnikov. Ker so to idealne hitrosti za svinčenke, puško tega kalibra uporabljam predvsem za vadbo z doma

ulitimi svinčenkami. Odsun in pok sta zelo majhna, naboj z mojo kroglo pa me stane osem centov. S hitrimi pištolskimi smodniki Unique, N310, Frex Yellow (Lovex S020), Cheddite S Fino ter s puškovnimi smodniki N120, 5744 in D060 sem brez težav dosegel želene hitrosti (320 m/s). Hiter 1:7" vzpon navoja ni ravno idealen za hitrejšje svinčenke. A zato lastnosti posamezne svinčene krogle (mehka, trša, z večjo ali manjšo luknjo v vrhu ...) enostavno prilago-

dim podzvočni hitrosti, ki jo uporabljam najpogosteje. Tako dobim natančnost ter preoblikovanje izstrelka, ki sta tako primerna za lov manjše divjadi (fotografije 15, 16).

Načini zmanjšanja (reduciranja) so:

- zmanjšanje običajne smodniške polnitve in uporaba lažje krogle
- hitri pištolski smodniki
- posebni ali univerzalni smodniki, ki izredno dobro vžigajo
- uporaba reduciranih tulcev z zmanjšano prostornino

in svinčenka sta idealen par. Svinčenke nudijo manj upora v cevi, v kombinaciji z zmanjšano polnitvijo pa povzročijo še manj odsuna puške. Ne povzročajo obrabe cevi in so skoraj zastoj. Svinčenka v cenejši »reducirni« polnitvi zelo zmanjša ceno naboja za vadbo (pa tudi za lov). Strošek takega naboja je le cena netilke in smodniške polnitve, ki pa je pri zmanjšani polnitvi za pol ali še večkrat manjša. Naslednjič bom opisal uporabnost doma izdelanih svinčenk za lov in vadbo. Pozabite na stare dedkove kalupe in odmerjanje smodnika na merico, kot si

16: Preoblikovanje svinčenk pri majhnih hitrostih (300 m/s); različna trdota zlitine

17: Na preoblikovanje svinčenk vplivajo predvsem zlitina, oblika izstrelka in hitrost.

- uporaba naboja, ki ima v zasnovi manjšo prostornino (300 AAC BLK)

Uporaba svinčenk

Večkrat sem omenil uporabo svinčenk v puškovnih kalibrih. Zmanjšana polnitev

morda predstavljate! Področje ulivanja in uporabe lastnih svinčenih krogel se je posodobilo s pomočjo sodobnih tehnologij, orodij in poznavanja zlitin. A o tem več v enem od prihodnjih prispevkov.

Gregor Hodnik

gregor.hodnik@gmail.com

Lovskočuvajska služba – primerjava z nekaterimi državami Evropske unije

V zadnjih letih je veliko aktivnosti usmerjenih na področje lovskočuvajske službe. Večje aktivnosti so se začele leta 2008 s prenovljeno organizacijo in izvedbo lovskočuvajskih izpitov ter nadaljevale zadnjih nekaj let z uvedbo t. i. obnovitvenih usposabljanj za lovske čuvaje. Slednje je uvedel tudi novi *Pravilnik o organizaciji lovskočuvajske službe, o vsebini in pogojih za opravljanje izpita za lovskega čuvaja ter obliki izkaznice in službenega znaka*, ki določa, da je obnovitveno usposabljanje potrebno vsakih pet let ob predlogu za imenovanje lovskega čuvaja.

V letu 2017 smo s spremembo *Pravil LZS* ustanovili tudi dodatno **Komisijo LZS za lovskočuvajsko službo**, s čimer je krovna lovska organizacija izkazala voljo za izboljšanje delovanja lovskih čuvajev na območju celotne države. Komisija v času nastanka tega prispevka sicer še ni bila oblikovana, menimo pa, da bo s svojim delom, skupaj z istoimenskimi komisijami v usposobljenih območjih članicah, ustvarjala možnosti za boljšo kakovost in uveljavitev lovskočuvajske službe.

V lovstvu je vedno več vsebin, ki se nanašajo na delo lovskih čuvajev, njihovo področje dela se pojavlja v različnih seminarskih nalogah in diplomskih delih na različnih fakultetah. Diplomsko dela smo objavljali tudi na naših članskih spletnih straneh pod zavahkom *Lovski čuvaji*, prav tako smo njihove povzetke v določeni meri objavljali tudi v našem glasilu. V nadaljevanju boste lahko prebrali glavne ugotovitve iz diplomskega dela z naslovom *Lovskočuvajska služba – primerjava z ureditvijo v državah EU* avtorja **Jana Marolta**, ki je študiral na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru, mentor diplomskega dela pa je bil dr. **Srečko Felix Krobe**. Ker vsi člani nimajo dostopa do elektronskih medijev in je glasilo Lovec še vedno edino gradivo, ki doseže slehernega člana naše lovske organizacije, v tem prispevku objavlja nekaj povzetkov iz diplomskega dela. Meniva, da gre za pomembno vsebino, ki predstavlja delček v mozaiku delovanja lovskočuvajske službe.

Glavne razlike med Slovenijo in državami EU

Lovski čuvaji imajo nedvomno pomembno vlogo pri varstvu naravnega okolja in vseh prostoživečih živali; ne samo pri nas, temveč tudi v drugih dr-

V slovenskem lovstvu imamo, gledano zgolj z organizacijskega vidika, dokaj dobro organizirano lovskočuvajsko službo.

žavah Evropske unije. V diplomskem delu sva proučevala naloge in pooblastila lovskočuvajske službe pri nas in v državah EU ter jih primerjala. Diplomsko delo predstavlja: obravnavo pomena lovskočuvajske službe, kako se je služba razvijala v zgodovini, njene naloge in pristojnosti, pooblastila, nadzor, s kom vse sodeluje, izpit in izobraževanje, pogoje dela, pogodbe, izjave (zapisrega). V diplomskem delu so opisane lovskočuvajske službe držav članic EU: Hrvaške, Velike Britanije (Anglija, Wales, Škotska in Severna Irska), Nemčije, Avstrije in Švice. Pri vseh naštetih so opisane najpomembnejše značilnosti, kot so: izobraževanje, naloge, pogoji dela, pogodbe ter kdo in kako lahko postane lovski čuvaj. Nadalje sva ugotavljala, kakšne so razlike med slovensko lovskočuvajsko službo in lovskočuvajsko službo omenjenih držav/dežel. Vsako državo posebej sva primerjala z našo in iskala razlike. Manjše razlike so v delu omenjene, vendar ne tako podrobno opisane kot velike, po katerih se lovskočuvajske službe najbolj razlikujejo. Ugotovila sva, da se nameni in vloge lovskočuvajske službe med seboj precej razlikujejo. Med slovenskimi in hrvaškimi lovskimi čuvaji ni prav velikih razlik, z Britanci se razlikujemo na precej področjih, z Nemci, Avstrijci in Švicarji pa se večinoma razlikujemo le pri pooblastilih. Skupna razlika vseh pa

je v organiziranosti glede dela v lovsko-upravljaljskih območjih, pri plačilu lovskočuvajske službe ter pri zahtevani najmanjši strokovni (pred)izobrazbi lovskih čuvajev.

Slovenija in Hrvaška

Lovskočuvajska služba v Sloveniji se od lovskočuvajske službe sosednje Hrvaške ne razlikuje prav veliko. Po številu imamo, kot manjša država EU, tudi najmanj lovskih čuvajev. Glede nalog se slovenski in hrvaški lovski čuvaji ne razlikujejo, oboji skrbijo za varovanje svojih celotnih zemljišč/lovišč in za ohranjanje rastlinskih ter živalskih vrst v njem. Vsi opravljajo redne obhode svojih lovišč, nadzorujejo pravilnost izvajanja lova v skladu z veljavnim zakonom in o nepravilnostih ali pretečih nevarnostih za prostoživeče živalstvo in rastlinstvo obveščajo pristojne organe (lovsko inšpekcijo, policijo). O tem svoja opažanja tudi zapisujejo v svoj *Dnevnik lovskega čuvaja*. Tudi glede izobraževanja ni bistvenih razlik. Pri obeh stroške usposabljanja poravnava oseba, ki jih je poslala na usposabljanje (upravlja-vec lovišča oz. koncesionar). Pri Hrvatih mora koncesionar obvezno organizirati lovskočuvajsko službo v svojem lovišču, če sam ni usposobljen za to nalogo, pri nas (Slovenija) pa mora biti lovskočuvajska služba usposobljena za vsako lovišče po-

sebej in jo določa zakon. Za dokazovanje pooblastil čuvaji obeh držav nosijo službeno izkaznico, lovsko orožje in na vidnem mestu znak lovskega čuvaja. Prva večja razlika je povezana z velikostjo lovišča. Pri nas mora biti en lovski čuvaj na 2.000 hektarjev lovne površine, na Hrvaškem pa število lovskih čuvajev ni odvisno od hektarske velikosti lovišča, vendar ima upravljavec lovišča pravico imeti toliko lovskih čuvajev, kolikor želi in s katerimi sklene pogodbo na podlagi medsebojnega dogovora. Da čuvaji lahko začnejo opravljati svojo službo, morajo najprej priseči (zapisega), da bodo ravnali v skladu z zakonom in šele nato podpišejo pogodbo o opravljanju lovskočuvajske službe; tu je velika podobnost med obema državama. Lovski čuvaj lahko postane polnoleten državljani Republike Slovenije ali Republike Hrvaške, ki ima potrjen orožni list in opravljen lovski izpit. V Sloveniji morajo imeti lovski čuvaji tudi najmanj tri leta lovske prakse, na Hrvaškem zahtevajo pet let. Hrvati morajo imeti končano najmanj osnovno šolo, pri nas pa nimamo predpisane zahtevane najmanjše predhodne izobrazbe. Druga razlika med slovenskimi in hrvaškimi lovskimi čuvaji je, da se hrvaškim čuvajem ni treba včlaniti v nobeno lovsko društvo, da pridobijo pravico do posedovanja orožja in da lahko delujejo samostojno. Potrebujemo le potrdilo, da so usposobljeni za lovca in imeti morajo lovsko izkaznico. Slovenski lovski čuvaji morajo biti obvezno člani neke lovske organizacije, če želijo pridobiti dovoljenje za nabavo lovskega orožja.

Slovenija in Velika Britanija

Naloge slovenskih in britanskih lovskih čuvajev se ne razlikujejo prav veliko: oboji skrbijo za divjad in druge prostoživeče živali, za varstvo njihovih habitatov oz. naravnega življenjskega prostora. Njihova glavna naloga je pomagati divjadi in drugim prostoživečim živalim, da bi živele in uspevale na njihovem zemljišču (lovišču). Prva velika razlika je v tem, da nekateri britanski lovski čuvaji doma tudi umetno vzrejujejo divje ptice (fazane, jerebice), ki jih izpuščajo v naravo/lovišče in tako povečujejo število lovnih vrst ptic. To počnejo izključno zaradi lova omenjenih ptic, saj je za nekatere turiste lov vrsta športa, ki prinaša tudi velik prihodek, iz katerega izključno plačujejo lovske čuvaje za vse delo, ki ga opravijo. Za šport in lovski turizem morajo zagotavljati zadostno število divjadi. Število jelenjadi ohranjajo na ravni, ki še lahko uravnovesi potrebo po zmanjšanju vpliva paše divjadi (popašenost) na travnikih in objedenosti mladja v gozdu. Od izumrtja volka v tej državi zdaj ni nobenega naravnega plenilca jelenjadi več, zato morajo čuvaji z odstrelom vzdrževati številčnost

jelenjadi na trajnostni ravni. Druga velika razlika je, da bi morali slovenski lovski čuvaji prejemati za svoje delo plačilo zaradi velikih stroškov njihovega dela (izobraževanje, gorivo itd.), vendar se zaradi slabega finančnega stanja nekaterih lovskih družin to povsod ne uveljavlja. V Veliki Britaniji pa vsi lovski čuvaji dobijo plačilo za svoje delo. Čeprav trdo delajo za nizko plačo, jim delodajalec zagotovi tudi hišo oziroma stanovanje na zemljišču, kjer delajo, in vozilo. Tako britanski kot slovenski lovski čuvaji ohranjajo tesno sodelovanje in povezave z lokalnimi policijskimi enotami, saj so pomemben vir informacij v primeru, ko je kaj narobe na njihovem zemljišču. Tretja velika razlika med našimi in britanskimi lovskimi čuvaji je v načinu, kako je mogoče kje postati lovski čuvaj. Pri nas mora imeti lovski čuvaj opravljen lovski izpit, tri leta lovskih izkušenj, opravljen lovskočuvajski tečaj in izpit, mora priseči in podpisati pogodbo s koncesionarjem. V Veliki Britaniji je postopek drugačen. Poleg temeljnih pogojev, ki jim mora oseba zadostiti, tam nimajo posebnih zahtev za vstop v lovskočuvajsko službo. Delodajalci navadno zahtevajo razne izkušnje z delom na prostem. Četrta velika razlika je v vlogi lovskega čuvaja. Pri nas poznamo eno vrsto lovskega čuvaja, ki opravlja naloge v določenem lovišču in se tako ne razlikuje od drugih čuvajev glede na okolje. V Veliki Britaniji pa glede na delovno okolje poznajo tri vrste lovskih čuvajev, ki se med seboj razlikujejo: *gorske, nižinske in visokogorske čuvaje/zalezovalce*.

Slovenija, Nemčija, Avstrija in Švica

V Nemčiji, Avstriji in Švici se naloge lovskih čuvajev ne razlikujejo prav dosti od nalog slovenskih lovskih čuvajev. Njihove

naloge so predvsem varstvene glede divjadi, prostoživečega živalstva ali rastlinstva oziroma njihovega življenjskega okolja ter upoštevanje zakonskih določil. Prva razlika, po kateri se naša lovskočuvajska služba razlikuje od omenjenih treh držav, je število lovskih čuvajev na 2.000 ha lovne površine. Druge države nimajo natančnega določila, na koliko hektarov mora delovati en lovski čuvaj. Glede izobraževanja velja omeniti, da za začetek usposabljanja za lovskočuvajsko službo pri njih ni nujno treba imeti predhodno opravljenega lovskega izpita (vendar se je v praksi izkazalo, da je potrebne večšine, znanje in zmožnosti mogoče prenesti le, če ima kandidat že opravljen lovski izpit pred začetkom usposabljanja). Zakon pri nas ne določa najnižje izobrazbe, v omenjenih državah pa mora biti oseba usposobljena za poklicnega lovca ali gozdarja. Lovski čuvaj je uradna oseba tako pri nas kot tudi pri njih. Nosijo lovskočuvajsko izkaznico in službeno značko, s katerima dokazujejo, da so uradno zaposlene osebe in imajo pravico izvajati pooblastila v svojem lovišču. Glavna razlika je pri pooblastilih. Naši čuvaji imajo dokaj omejena pooblastila, kar kot problematično navajajo mnogi lovski čuvaji. V Nemčiji, Avstriji in Švici imajo lovski čuvaji enaka pooblastila kot policisti, saj imajo v primeru kršitve določb zakona o lovu pravico: preveriti identiteto osebe, spraševati o dejstvih, preiskovati vozila, pregledovati sumljivo prtljago ter zaseči sumljive predmete, v določenih okoliščinah lahko osebo tudi aretirajo. V primeru trka divjadi z vozilom na cesti sami zapisujejo materialno škodo na vozilu, zabeležijo nesrečo in poskrbijo za ranjeno divjad. Lovski čuvaji lahko izvajajo pooblastila samo v svojem lovišču. Razlika pri njih je tudi glede potrjenih/pooblaščenih in nepotrjenih/nepooblaščenih lovskih čuvajev.

Komisija LZS za lovskočuvajsko službo

Navedla sva zgolj nekaj pglavitnih razlik, podrobneje so opisane v omenjenem diplomskem delu. Nedvomno je, da bo imela Komisija LZS za lovskočuvajsko službo v prihodnje še veliko dela. Opredeliti se bo treba glede najnižje strokovne (pred)izobrazbe, pa tudi, ali bodo imeli lovski čuvaji enotno delovno uniformo ali ne, ponovno bo treba proučiti obstoječa pooblastila lovskega čuvaja. Lahko pa že zdaj ugotovimo, da imamo v slovenskem lovstvu, gledano zgolj z organizacijskega vidika, dokaj dobro organizirano lovskočuvajsko službo, še veliko pa bo treba doreči glede same vsebine dela.

Dr. Srečko Felix Krobe,
predsednik Komisije LZS
za lovskočuvajsko službo,
in Jan Marolt

Lovski čuvaji svoja opažanja zapisujejo v Dnevnik lovskega čuvaja.

Poziv Evropskega parlamenta za prožnejše in prilagodljivejše pristope pri varstvu narave, še posebno za prožnejše oblike upravljanja z velikimi zvermi

V zadnjih mesecih je parlamentarna Komisija Evropske unije za okolje, s sedežem v Strassburgu, razpravljala o Akcijskem načrtu za naravo, ljudi in gospodarstvo, kar je bila posledica preverja-

nja pripravljenosti držav Evropske unije, kako uresničujejo priporočila (direktive) o varstvu narave. Komisija je sredi lanskega novembra pripravila kratko resolucijo Akcijskega načrta za naravo, ljudi in gospodarstvo, saj je

menila, da je ta pomemben dokument doslej manjkal.

Evropski parlament se neustavljivo zavzema za stvarnejši pristop k varstvu narave. Pomemben prispevek Evropskega parlamenta je poziv za sprožitev postopka,

ki bi spremenil varstveni položaj (status) populacij tistih vrst, ki so zaradi ustreznega varstva že dosegle ugodnejši varstveni status. To je zelo razveseljiva in dobrodošla novica za nekatera območja in države članice, kjer opaža-

Foto: M. Artnak

Ludwig Willnegger, generalni sekretar FACE (Združenje zvez za lov in varstvo divjadi v Evropski uniji): »Ta resolucija Evropskega parlamenta je, še posebej v primeru velikih zveri, ponovno potrdila dvoje; upravičenost kritike, a tudi uspeh varstvene politike narave v Evropski uniji. Pomembno je, da priznamo, da je pri tem potrebne več

prožnosti in presoje. Nekatere populacije velikih zveri so danes v izredno dobrem stanju in so v nekaterih primerih že dosegle 'ugodno varstveno stanje'. Zdaj FACE poziva Evropsko komisijo, da prisluhne pozivu Evropskega parlamenta in opravi postopek za spremembo varstvenega statusa populacij nekaterih vrst v določenih državah in območjih, kjer so ugodno stanje že dosegle.«

Karl Hainz Florenz, član Evropskega parlamenta in predsednik parlamentarne Komisije Biodiverziteta, lov in podeželje Evropskega parlamenta: »Sprejetje resolucije dokazuje, da Evropski parlament resno sprejema in upošteva izraženo mnenje prebivalstva v kmetijskih območjih. Komisijo Evropske unije smo prosili, naj začne z akcijo za ublažitev konfliktov in zagotovi sožitje prebivalstva z velikimi zvermi

v določenih območjih, še posebej, kar zadeva volka. Kot kmet in predsednik Komisije Biodiverziteta, lov in podeželje že dolgo spremljam varstvo velikih zveri in primere konfliktov, zato sem vesel, da lahko zdaj reševanje te problematike premaknemo naprej. Prav tako resno podpiram pilotski projekt Evropske unije, ki upošteva območna in lokalna stališča, ki bi lahko rešil razhajanja mnenj v zvezi s konflikti med človeškimi interesi in interesi za obstoj in varstvo velikih zveri.«

Annie Scherijer Pierik, članica Evropskega parlamenta in generalna sekretarka parlamentarne Komisije Biodiverziteta, lov in podeželje Evropskega parlamenta: »Dejstvo je, da je velikega pomena in napredek, ker je tudi Evropski parlament pokazal pripravljenost za ustrežnejše reševanje nepotrebnih konfliktov med rejci živine in velikimi

zvermi, še posebej z volkom. Sprejeta resolucija bo omogočala državam - članicam, da zagotovijo prožnejši in območno sprejemljivejši način zagotavljanja zahtev Habitatne direktive. Varovane vrste, ki so dosegle ugodno varstveno stanje, bodo lahko – glede na sprejeto resolucijo Evropskega parlamenta – trajnostno upravljali pod vodstvom in nadzorom upravljavcev divjadi in vlad držav, kar še posebej velja za tista območja, kjer nastajajo konflikti med zavarovanimi vrstami, ekosistemom, kmetijstvom ali varnostjo ljudi. Učinkovito upravljanje in trajnostna raba določenih vrst velikih zveri lahko poveča sprejemljivost zveri za prebivalstvo.«

Herbert Dorfmann, član Evropskega parlamenta in zastopnik Evropske ljudske stranke: »Sprejetje resolucije je mejnik v dozdajšnjih razpravah Evropskega parlamenta okrog volka. Prvič doslej pa se je večina članov Evropskega parlamenta poenotila, da varstvo volka ne more biti absolutno in da je razvoj kmetijskih območij, lokalnega kmetijstva

in turizma prav tako pomembno. Mnoge volčje populacije, tudi medvedje, so po Habitatni direktivi potrebne strogega varstva. V mnogih predelih, vključno z Alpami, pa so zdaj že stabilne volčje populacije in volku v Evropi ne preti več nevarnost izumrtja. Zato je treba status volka nujno popraviti in njegovo upravljanje prilagoditi lokalnim razmeram. Vrnitve volka v alpsko območje enostavno ne moremo ignorirati. To pa zahteva sodelovanje vseh na politični ravni; Evropske unije, držav članic in prav tako območnih uprav, z namenom, da najdemo sprejemljivo rešitev za vse. Sprejetje omenjene odločitve Evropskega parlamenta je zato pomemben korak v pravo smer na evropski ravni.«

jo, da so se populacije velikih zveri dramatično povečale, kar povzroča tudi nesporemljive konflikte z ljudmi v kmetijsko-gozdnih okoljih, še posebej z živinorejci. Prav slednje je temeljno potrdilo za Evropski parlament, da je treba prisluhniti državam članicam Evropske unije, ki že nekaj časa opozarjajo, da nekatere populacije velikih zveri ne potrebujejo več tako strogega varstva, kot ga določajo pravila Evropske unije, saj je namen več kot že dosežen prav zaradi dosledne-

ga uresničevanja strogega varstva in upravljanja, ki je rodilo uspeh.

Evropski parlament je razpravljal in osvetlil tudi potrebo po izboljšanju soodvisnosti med biotsko raznovrstnostjo in kmetijsko politiko, Evropska komisija pa mora čimprej ovrednotiti vplive dozdajšnje kmetijske politike na biotsko pestrost vrst. Druge pobude za prožnejši pristop pri uresničevanju varstvenih smernic morajo biti povezane s specifičnimi nacionalnimi interesi

dežel pa tudi s potrebo po tehtnem in prilagodljivejšem trajnostnem upravljanju, ki je najboljši način za zagotavljanje številčno bogatih populacij vodnih ptic. Še več, Evropski parlament je Evropsko komisijo tudi pozval, naj podpre pripombe in predlaga nove povprečne smernice za razvoj čezmejnih upravljavskih načrtov za velike zveri.

Združenje zvez za lov in varstvo divjadi v Evropski uniji (FACE) sodeluje z mnogimi člani Evropskega par-

lamentu, ki so v večini tudi člani evropske parlamentarne komisije Biodiverziteta, lov in podeželje. Komisija je bila ustanovljena leta 1985 in je ena od najstarejših in najbolj aktivnih parlamentarnih delovnih teles. Z več kot sto aktivnimi podpornimi člani Evropskega parlamenta pomaga v praksi uveljavljati načelo preudarnega trajnostnega lova in drugih trajnostnih oblik aktivnosti rabe naravnih virov.

Povzeto po: FACE – sporočilo za javnost, 15. 11. 2017

Boris Leskovic

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Na majhnem otoku Koos v Baltskem morju je med pogonom na divje prašiče umrl eden od lovcev. Otok sam je sicer del naravnega rezervata, vendar zato, da bi zmanjšali številčnost divjih prašičev, tam vseeno lovijo. Nesreča je nastala takoj po koncu pogona, ko je 50-letni lovec, ki je sicer tudi zaposlen v omenjenem naravnem rezervatu, kontroliral nastrel, kjer je streljal na divjega prašiča, pri tem pa je svojo puško pustil na stojšču. Na nastrelu je bilo veliko krvi, ki ji je nesrečni lovec očitno sledil. Ranjeni divji prašič je najbrž naredil povratno sled, saj je lovca napadel z ležišča od zadaj. Pri tem mu je s čekani prerezal arterijo na nogi, lovec pa je padel z obrazom v stoječo vodo, kjer so ga našli solovci. Nujna medicinska pomoč, ki je hitro prišla na kraj nesreče, nesrečnemu lovcu ni mogla več pomagati.

(Deutsche Jagd Zeitung internet)

Foto: J. Popež

Nemčija: Nenavaden dogodek je nastal v bližini kraja Katlenburg-Lindau, ko se je 57-letni sprehajalec sprehajal s svojim psom, ki ga je nenadoma napadel ris. Kot je kasneje ugotovila policija, je imel omenjeni sprehajalec psa na vrvi v trenutku, ko je prišel v neposredno bližino kraja, kjer je ris uplenil srno in se z njo prehranjeval. Očitno je ris v tistem trenutku ocenil psa za prehranskega tekmeca, zato ga je napadel. Poškodbe k sreči ni bilo, saj naj bi se pes uspel pravočasno otresti risa. Takoj po napadu se je ris še vedno zadrževal v neposredni bližini in se tudi človeka ni pretirano bal oz. se ni hotel umakniti. Kasnejši poskus, da bi omenjenega risa ujeli v past za lovljenje živih živali, ni uspel.

(Wild und Hund internet)

Južnoafriška republika: Na vsakoletnem srečanju članov združenja profesionalnih lovcev iz te države so sprejeli sklep, ki je dvignil izredno veliko prahu med njimi samimi, še bolj pa v mednarodnih lovskih krogih in seveda preostali javnosti. Združenje je namreč sklenilo, da je odstrel levov iz obor in ujetništva, ki ga v zadnjem času izjemno kritizirajo, saj v bistvu v resnici ne gre za lov, zakonita oblika lova. Tako odločitev je sprejela praktično

samo tretjina članstva, saj ga je že na samem začetku zasedanja zapustilo veliko članov, ki se s tako odločitvijo niso strinjali, pri čemer so izjavili, da bodo iz združenja tudi izstopili, če bo taka odločitev sprejeta. Že pred samim srečanjem se je veliko podobnih združenj in mednarodnih lovskih organizacij, ki pa niso članice omenjene zveze, izreklo proti takemu sklepu. Predstavniki Združenja afriških profesionalnih lovcev (APHA) je povedal, da bo taka odločitev spravila celoten lov v Afriki na slab glas in ga ogrozila. Omenjeno združenje je sprejelo tudi sklep, da obsoja vsako obliko lova levov iz umetne vzreje in da bo izključilo vse člane, ki ga izvajajo.

(Jagen Weltweit internet)

Namibija: Zanimiva odločitev je nastala v narodnem parku Namib-Naukluft, kjer so se pristojni odločili za krmljenje hijen z mrhovino z namenom, da bi obvarovali preostalo majhno populacijo divjih konj v parku, katerih številčnost ocenjujejo na približno 115 osebkov. Pri tem je zanimivo dejstvo, da omenjeni konji izvirajo iz opuščene majhne kobilarne, ki je bila v lasti nekega Nemca iz časov takoj po prvi svetovni vojni in da gre torej za konje, ki jih je uporabljala južnoafriška vojska v tistem času. Največja težava preživetja omenjenih divjih

konj je pomanjkanje padavin v zadnjih letih na omenjenem območju, saj vse od leta 2014 tam ni padlo več kot 5 mm dežja na m², kar pomeni veliko pomanjkanje kakovostne krme in s tem povezano preživetje žrebet. Tako vse od leta 2013 naprej populacija nima več prirastka, saj vsa žrebata poginejo ali pa zelo oslabela postanejo plen hijen. Konje sicer dodatno krmiijo z dovažanjem sena, vpliv plenjenja hijen pa se zaradi selitve najpogostejših vrst gazel na sever, kjer je v zadnjem času padlo nekaj več dežja, še povečuje.

(Jagen Weltweit internet)

Nemčija: Strokovnjaki nemške televizijske mreže NDR-Verbrauchsendung, ki se ukvarjajo z vprašanji zaščite potrošnikov, so objavili rezultate analize divjačine iz nekaterih trgovskih verig. Tako so objavili, da je divjačina, ki jo ponujajo diskonti in supermarketi podjetij Aldi, Lidl in Real, slabe kakovosti in delno neokusna. Take rezultate so odkrili s testiranjem (pripravo) ponujene globoko zamrznjene divjačine srnjadi, divjega prašiča, jelenjadi in poljskega zajca. Med drugim so testirali zrezke jelenjadi različnih ponudnikov in ugotovili, da so nekateri neprijetnega vonja, sive barve ali pa že zelo dolgo zamrznjeni. Čeprav sta v Nemčiji zelo velika številčnost in tudi odstrel divjih prašičev,

pa je bila ponujena divjačina te vrste večinoma iz Teksasa (ZDA) in Avstralije. Testirano meso je zaudarjalo po fekalijah in očitno ne izvira iz divjih prašičev, temveč iz podivjanih domačih prašičev, ki so zelo pogosti v omenjenih državah. Hkrati so tudi povedali, da je domača divjačina iz Nemčije, ki jo je mogoče dobiti pri lovcih, cenejša kot drago uvoženo meso iz čezoceanskih dežel.

(Wild und Hund internet)

ZDA: Po podatkih zveznega statističnega urada naj bi bilo v ZDA v zadnjem letu 11,6 milijona lovov in lovcev, ki v povprečju preživijo 16 dni/leto na lovu. Pri tem porabijo povprečno 2.240 \$ na osebo ali skupno 25,6 milijarde \$. V primerjavi s prejšnjim statističnim vrednotenjem pred petimi leti se je število lovcev zmanjšalo za približno 20 %. Podatki kljub vsemu niso nenavadni, saj je za Američane značilno, da se mnogi med njimi z lovom ukvarjajo zgolj občasno in torej ne vsako leto. V številu tudi nista zajeta dva milijona mladih v starosti od 6 do 15 let, ki se prav tako ukvarjajo z lovom. 80 % lovcev lovi veliko divjad (losi, različne vrste jelenov, medvedi, divji purani), preostali pa lovijo malo.

(Wild und Hund internet)

Pripravil: mag. Janko Mehle

Tako je govoril z nemimi usti in neprestano ponavljal te štiri besede. Lêti, lêti, golob divji! Govoril je tedaj iz svoje nežne otroške duše, ranjene, trpeče, v koprnenju, velikem pričakovanju, ne da bi odpiral usta – tako kot sedaj, brez premikanja jezika in ustnic, ko se po dvainšestdesetih letih še danes spominja tega. Njegovi spomini so vsi nekaj posebnega in so več kot le “živi spomini”. Ko se jih dotakne, so tako natančni, da v posameznem dogodku, če se spomni nanj, začuti toplino ali mraz tistega dne, vidi, kako visoko je bilo na nebu sonce tedaj, opazi, v katero smer so se pomikale *ofčike* na modrem svodu, začuti vonj tedanjega zraka, smer vetra in dotakne se sploh vsega iz spominske okolice. Nekdo bi dejal, da se mu dogaja tako kot v filmu, ko je vse vidno iz posnetih kadrov na filmskem traku. Pa ni res, saj je njegovo podoživljanje popolnejše od filma,

DUŠAN ŽIŽEK

„Lêti, lêti, golob divji...“

ki ne posreduje vonjav, kjer se predmetov v njem ni mogoče dotakniti, in s prsti ni mogoče začutiti lastnosti otipa.

Otroška duša je koprnela, se nežno veselila in skoraj hkrati tudi krvavela, ko je takrat, pred dvainšestdesetimi leti, stal sam na ogromnem balkonu babičine hiše v drugem nadstropju. Balkon je bil tako prostran, da je fant s kreda na njegova tla lahko narisal široke vijugaste ceste s križišči in razcepi, po katerih se je potem spretno vozil s svojim skirojem. Tokrat tam ni bilo nič od tega. Sredi balkona je stala le ptičja kletka, v njej pa mlad divji golob, ki ga je on nekaj tednov pred tem krmil sam, da je bil mladič sedaj pripravljen za svobodo. Trpeče srce je premagalo radost duše, zato se je odločil, da vrata kletke še ne bo takoj odprl na stežaj, dokler ne bo v mislih zaobjel vsega in še enkrat podoživel vsega časa, od tiste lanske jeseni do naslednje pomladi in do tega dne.

»Ne glej vendar vedno tega lovca,« mu je dejala babica. Za svojim otroškim hrptom je začutil v njenem glasu nemir, ko je raven kot sveča stal na stolu pred oknom, deset mesecev prej, pred skoraj triinšestdesetimi leti, in gledal čez dvorišče na prašno cesto Razlagove ulice, posuto s peskom in

šodrom, stoječ na prstih z dvignjenimi podplati in petami, z rokama oprijemajoč se naslonjala, najprej pri stolu, kasneje pa samo z levico, in okenske police z desnico, da je s svojim drobenim telesom in iztegnjenim vratom lahko dosegel višino vidnega polja pred seboj. »Vsak dan gledaš tega lovca, ko odhaja s puško tod mimo naše hiše v gozd, vsak dan, to je preveč!« – Babica ni skrivala svojega nezadovoljstva pred otrokom. »Za tem pa cele ure in ure ždiš ob tem oknu in čakaš, ko se bo vračal z lova domov.« In je še dodala: »Kdor hodi s puško po gozdu, kot ta Kralj, je slab gospodar in od njega doma ni koristi, zato ti ne smeš nikoli postati lovec.« – Odvrnil ji je po svoje: »Babica, vedno, ko se on vrača, ima ob nogah obešenega enega ali dva goloba. Golobi pa letajo nad hišami v mestu, tam grulijo in posedajo po strehah, kako jih potem on lahko lovi v gozdu?« – »Oni so druge vrste golobi, divji,« se je prepustila pretentati in niti opazila ni, da je od njenega trdnega jedra, z močno nenaklonjenostjo do lovcev, pogovor skrenil drugam, kjer ni bilo nič več sovrastva, le nežna pripoved o grivarjih, ki jih pa takrat nihče ni tako imenoval. »Od pomladi do jeseni živijo pri nas,

ko imajo tudi mlade v gozdu na drevesih, pozimi pa so v toplih krajih, da se spočijejo od dolge poti in se izognejo zimskemu mrazu. Živijo v stalnih parih, in samec se od samice ne loči.« A je spoznala prevaro in nadaljevala: »Vsi ugledni *Lotmeržoni*, mestni, ki *dojo* kaj na sebe in so gospodarni možje, dobri skrbniki svojih družin, niso *skrivoči*, kot je morebiti bil ta Kralj že nekoč in je tak še danes, zato se ti trdni gospodarji ne lotevajo lovstva in oni teh stvari ne marajo, to si zapomni! Samo to si zapomni!«

Seveda si je zapomnil, zato je prišel tudi dan, ko se je fantič pred *babico* skrivaj izmuznil iz hiše in po prašni cesti Razlagove ulice nadaljeval pot med Sinigojevo *küžnarijo* in Velnarjevo hišo in previdno stopal mimo *Triglava*, če bi se lovec, Kralj se je pisal, ustavil pri kolegih. Pa se ni, zagledal ga je, bil je že na dolgem ravnem odseku ceste, ki je vodila pod gozdnatim pobočjem hriba na levi in potokom Ščavnico na desni strani, a je ta stran proti Cezanjevemu, s travo poraščena, bila gola, brez možnosti za kritje. Kralj je lepo zložno stopal naravnost po cesti, on sam pa je skrenil v levo in se skozi gozd prebijal za njim. Preskakoval je jarke in podrta

strohnela drevesa, stopal preko odžaganih storov, pazeč, da si ne bi ranil bosih nog in se vzpenjal ter spuščal skozi strme ilovnate grape. Tudi po štirih, če je bilo treba. Tako dolgo mu je sledil, dokler se Kralj ni ustavil na mejici med njivami na robu *postati*. Za požetim žitom je tu ostalo golo strnišče. Kralj se je pritajil v grmovju in puško snel z ramena ter jo pridržal z obema rokama, kot da bi pestoval in ujčkal otroka v naročju. 'A tako torej, ti loviš divje golobe! Počakaš, da priletijo na požeto strnišče, kjer iščejo na tleh skrita zrna pšenice, med tem pa ti streljaš po njih. Sedaj vem vse in ni mi treba več čakati naprej, da bi vse to videl še na lastne oči. Vidim, da imaš enostavno delo in lahek lov. Brez napore. Morda si pa res lenuh, tak, kot o tebi govori babica. Lahko se vrnem domov.'

Tako kot je otrok razmišljal, je tako tudi storil. In tistega dne se nič več, pomembnega zanj, ni zgodilo.

A čez nekaj dni je že razmišljal o svobodi, skrivnostni in naravno pravi svobodi v njenem tajno neizrekljivem pomenu. In tudi o svoji svobodi, ki jo je imel pri babici. Enostavno in nezahtevno je bilo življenje v babičini nadstropni hiši, okoli katere je zadaj, levo in desno bil vrt z rožami, sočivjem in mnogimi vrstami zelenjave, spredaj pa dvorišče s štalo in hlevom ob strani, kjer so bili krava in dve svinji, manjša za babico, večja za materino družino s tremi otroki, zraven pa še nekaj *štajerk* in puranov. Ob Ščavnici pod slapom pa še velik sadovnjak z mnogim raznovrstnim okusnim sadjem na pomladnem, poletnem in jesenskem drevju, pa tudi ribez, maline, jagode in kosmulje so bile tam, kar vse je nudilo od zaposlenih precej prosto razpoložljivega časa skozi dan, saj dela ni bilo pretirano dosti, potem ko so babici z nacionalizacijo odvzeli vse drugo večje premoženje, njive, travnike, gorice s hišo, tam tudi nadstropno, s prešo in s kletjo za vino. In vzeli so s silo.

Poletje se je pričelo nagibati proti topli jeseni in fant se je odločil neko nedeljo. V zvoniku nad babičino hišo je cerkvena ura ravno odbila sedemkrat, ko je zjutraj odpiral na tiho vhodna vrata in zapuščal dom. Odhajal je tja na tisto mesto, kjer so se za prvi lov tistega davnega leta zbirali lovci na *Vekih travnikih*, v nedeljo. Javil se je za *pogajoča*. »Pa resno misliš, *čeh*, *ka* si še *tak* mali? Boš *lehko* *zmoga*?« ga je vprašal lovovodja. Odgovor je bil dvakrat pritrdilen, a vendar je to bilo še vedno premalo. Manjkala je primerna starost. Bil pa je vsaj dovolj zgoden, da je lahko opazoval, kako so iz različnih

smeri prihajali na zborna mesto v starih ponošenih krojih zeleno oblečeni lovci, peš. Nestrpnost je čakal, kdaj se bo pojavil Kralj. Ni ga bilo. Hotel ga je videti pri delu, na pravem lovu, in pri resnem opravilu v strogi varnosti, redu in odgovornosti za vse številne udeležence, tako kot je to pravkar slišal iz ust lovovodje. Pa ni imel sreče. Prišel ni tudi drugo nedeljo, pa tudi na tretji lov ga ni bilo, tega Kralja. Seveda, on hodi streljat samo divje golobe, in vedno samo samcat. Sam zase.

A temu Kralju je bila na svojevrsten način usojena naveza s fanti iz Razlagove ulice, česar se sami v začetku še niti zavedali niso. To se je pokazalo, ko je sosedov Boris, ki je bil kovačev drugi sin, prišel izdelovati z vodikom napolnjene gumijaste balone, da so jih otroci potem s sporočilnimi pismi spuščali v zrak in je Boris potreboval pomoč pri zbiranju pocinkane pločevine. Iz nje je s pomočjo solne kisline potem s kemijsko reakcijo proizvajal vodik v očetovi kovačiji. Občudovanje in navdušenost nad vsakovrstnim letenjem in svobodnim potovanjem skozi zrak, visoko v nebo, je bilo med fanti tedaj razširjeno. Zato jih je Boris z lahkoto pritegnil k sodelovanju in v pomoč. Pri tem opravilu je bil naš fant tako vnet, kot je rad tudi zagreto gonil kovačev meh, če mu je ta seveda dovolil, da z zrakom lahko razpihuje vroče pritajeno žerjavico na ognjišču. Ko pa so mladi *pajdaši* vsi skupaj začeli iz kolesarskih zračnih tlačilk izdelovati rakete, ki bi naj poletele visoko v zrak, pa je bila za vse udeležene potrebna še prav posebna iznajdljivost. Tu se je izkazal naš fant, ki je pritegnil Kraljevega sina Dragota, da naj pri očetu zbira smodnik v majhnih količinah v daljšem obdobju, tako da njegov oče tega ne bo opazil. Če bo veliko količino smodnika odnesel naenkrat, potem bo pri očetu moral odgovarjati in vsega nadaljnega izdelovanja raket bo v trenutku konec. Saj je celulojni trak, ki so ga fantje zbirali od potrganih filmov v Ljubomerski kinodvorani, pri izgorevanju dal premalo energije za raketni pogon. Potem, ko so na drobne koščke narezanemu celulojnemu traku dodali še smodnika, pa so rakete poletele mnogo bolje. In vsaj v tem primeru je bil Kralj s svojim izdelovanjem domačih lovskih patronov koristen. Za vse pa je bil zaslužen Boris. Zato prav nič čudnega, da je vrsto let za tem postal profesor na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo v Ljubljani in je tam morda še danes, če se ni že upokojil.

Svobodo je naš fant cenil na vso moč. Zaznaval jo je na svoj poseben

Narisi: I. Pičulin

način, ko si jo je predstavljal, da je najbolj dosežena prav v zraku, visoko nad tlemi in nad vsem, kar stoji ali se premika na zemlji. Svoboda na krilih. Razumel jo je kot polet v katerikoli poljubno smer. Zato se mu je pogosto ponoči sanjalo, da zna tudi sam leteti. Takrat je z višav opazoval mestne hiše pod seboj, ki so se kazale kot drobne škatlice, med njimi pa so bili ljudje kot mravlje. Pri opazovanju teh mestnih hiš v Ljubotomeru med poletom nikoli ni imel nobenega strahu pred višino. In ob teh svojih poletih je vedno zaokrožil tudi okoli zvonika in se od tam v ravni črti spustil navzdol proti kovačiji, da je takoj nato, zopet v zračni črti, priletel na babičin balkon, kjer je bilo dovolj prostora za pristanek. Zato je bil večerni ukaz staršev, da naj gredo otroci spat, njemu vedno v zadovoljstvo, ne kazni, saj je ob tem pomislil: 'Mogoče bom pa danes ponoči spet sanjal, da letim.' Saj ob tem v sanjah nikoli ni začutil vrtočev, ki jo je sicer zelo dobro poznal, če je plezal na visoko drevo in je pri tem pogledal z veje proti tlam. Strah pred višino pa se mu v sanjah nikoli ni pojavil. In bal se je časa, ko ne bo več znal sanjati, da leti.

Pa je prišel čas, ko si je fant upal vprašati. »Babica, povej mi, zakaj ti tako sovražiš lovce?« Vedel je, da mu bo vse po resnici in pravici odgovorila, zato se je na to že prej pripravljal, ko je razmišljal o vseh možnostih, ki bi lahko bile temu vzrok. – »Oh, ti moj ljubi Dušec,« je odgovorila, »to se je zgodilo že davno, ko sem bila jaz *tak* mala, *kak* si *zaj* ti. Moj dedek, tvoj prapraded, je bil velik in vnet lovec. To so bili zlati časi, ko smo mi imeli *vnašen* Lotmerki še močno in dobro razvito družinsko gospodarstvo. Moj oče je *meja* na *Storen ploci* dve ledenici, eno za slaščičarske dejavnosti in prodajo peciva in

sladkarij v mestu, drugo pa za potrebe mesnice, ki je služila prodaji mesa in oskrbi naše gostilne, v kateri smo vedno imeli vsega dovolj, kar so si mogli naši gostje skozi vse leto poželeti. Vse skupaj pa je bilo podprto z močnim kmetijskim gospodarstvom, pri katerem je bila dejavnost skrbno urejena, tako na poljih, travnikih in vinogradih kakor tudi v hlevih in *štalah*. Na jesen in pomlad se je oralo in sejalo, vmes obrezovalo *trsje* v *goricah*, poleti so se na travnikih pasle naše krave, pozimi pa se je na *zamrženih* mlakah sekal led, natovarjal na *kuske vozé* in spravljaj v ledenice. Vidiš, skozi celo leto je bilo *tak*, za *nos fse*, *te* dovolj dela *fsakši den*, tudi v hlevih in *štalah*, ne samo v gostilni in še kje. No, pa *penez nan tiidi* ni manjkalo. To so bili zares zlati časi. Moj dedek je bil *strašen* navdušenec lova. Tako zelo velik, da je hodil na love celo na Češko, v Nemčijo in Francijo, še *vün* iz avstrijske cesarsko-kraljeve monarhije. Tam je lovil vsega po malo, najraje velike jelene, pa manjše damjake, bobre in šnefe. Doma, za mizo, pa je najraje videl pred seboj krožnik z jelenjo pečenko ob okusni omaki; ali na odprtem ognju pečen bobrov rep; ali pa seveda v kuhinji na štedilniku pripravljen *šnepfndrek*. Zares so bili to za nas zlati časi, ki je tudi denarna valuta imela zlato podlago. In moj dedek je v naši gostilni zato zapovedal: 'Vsak ljutomerski lovec, ki se s puško na rami ustavi v naši gostilni, bodisi da se odpravlja v lov in se želi pred tem še okrepčati, bodisi da se z lova vrača utrujen domov, ima pri nas v gostilni vse zastoj in mu ni treba ničesar plačati, ne jedače niti pijače! Njegova puška na rami pa je njegov izkaz in dovolilnica za to zapoved.' In s to zapovedjo se je strinjal tudi moj oče, ki je bil tudi lovec, a je vedno lovil le doma, po domačih logih, njivah, travnikih in gmajnah. « Babica je nameravala svojo pripoved že zaključiti, čeprav je vedela, da ni povedala ničesar od tistega, za kar je bilo njej vprašanje zastavljeno. Fant je menil, da ji je morda nerodno o tem govoriti, ali pa je njena izkušnja o lovcih tako zelo osebna, da se to pač nikoč ne tiče, tudi njega ne. Pa vendar je želel preizkusiti, koliko je resnice v teh njegovih mislih. Z različnimi drugimi vprašanji, ki so zadevale njeno mladost, pa tudi kasnejšo dobo, je poizkušal, a nič kaj otipljivega ni mogel izvedeti. Vsi njeni odgovori so kazali na njeno čisto, neomadeževano in pošteno življenje. Vseskozi samo pošteno. Življenje ženske, ki je bila celo življenje samo kmetica, brez višje šolske izobrazbe, in se je od vekomaj do smrti preživljala

le z lastnim delom, nobene službe ni imela, da bi dobivala plačo, in zato tudi nikoli ni dobila prav nobene pokojnine ali česar koli drugega od države.

Njena poštenost je bila neskončna in je segala skozi njeno celotno življenje. Zato je tudi njen viničar, ki je pred veliko svetovno vojno in po njej živel v njenih gorica, kjer je bila tudi hiša, dobil to hišo od nje v brezplačno uporabo za ves čas in za vso svojo družino z otroki v obeh Jugoslavijah. Še več, tam ob hiši mu je dala na svoje stroške zgraditi še hlev za živino in tudi tega je lahko brezplačno uporabljal. Ker pa je potreboval ta viničar seveda še hrano za svojo kravo in svinje, je od nje prejel pod goricami, v ravninskem delu njene zemlje, na razpolago njivo in travnik s sadovnjakom, kjer je vse pridelano na tej zemlji bilo njemu dodeljeno tudi povsem brez plačila. A tu se njena poštenost še ni končala. Ko so v gorica iz prostora za orodje izginile najboljše škarje za obrezovanje vinske trte in dragocena menzura iz kristalnega stekla s kalibriranim plovnim grezilom za merjenje stopnje sladkorja v moštu, izginilo pa je vse to na tak način, da ni bilo mogoče več odkriti, kje so te stvari in kdo jih je zapravil ali ukradel in potem prodal, pa tudi viničar ni hotel nič priznati, je ona, ki ni vedela, kaj naj tedaj stori, glasno pred vsemi okrivila za izgubo tega orodja svojega lastnega sina, mojega kasnejšega očeta, pa čeprav je natanko vedela, da on tega ni storil, niti ni mogel storiti, saj ji je pred tem sam povedal, da s tem orodjem ne bi znal kaj posebnega ali koristnega začeti. Če bi pa dragoceno menzuro po nerodnem razbil, se to s škarjami ne bi moglo zgoditi in bi še vedno neke morale biti. Pa jih ni bilo. Lagal pa njen sin njej do tedaj še tudi nikoli ni.

Skratka, nemogoče je bilo izvedeti to, kar je Dušeca zanimalo, zakaj babica sovraži lovce in lovstvo. Danes mu je žal, zakaj s tovrstnimi vprašanji pri babici ni vztrajal in nadaljeval, ko je postal že starejši, obiskoval gimnazijo, ali še kasneje, ko se je kot študent vračal ob praznikih in za počitnice na obiske domov, in je babica še živela. Danes, ko po vseh teh pretečenih triinšestdesetih letih, ki so minila tako naglo kot blisk z neba, o tem ponovno razmišlja, se mu izrisujeta dve najverjetnejši možnosti v razlagi za babičin odnos do lovstva: prva, da je ona na primeru življenja neke tuje družine, ne na izkušnjah svoje lastne lovske družine, prišla do teh svojih stališč, in pa druga možnost, ki je tudi zelo verjetna, da se je za obdobjem, kot ga je ona sama imenovala, da so to bili 'zlati časi', potem

nekaj spremenilo, da so nastopili slabi časi in se je življenje, gledano ekonomsko, sfižilo, in je njena družina nujno potrebovala pomoč drugih, a te pomoči ni bilo z nobene strani od nikoder, tudi od tistih ne, ki so dolga leta pred tem, v srečnem obdobju brez pomanjkanja, pri njej in v njeni gostilni, leta in leta zapovrstjo lahko zastoj jedli in pili.

In še se je spomnil, kako se je pred dvainšestdesetimi leti odločil, da bo na spomlad poiskal gnezdo grivarjev ter jih hodil potem opazovat, kako bodo valili, hranili in vzgajali mladiče. Vsak dan je vztrajno prečesaval obširne gozdove od *Vile*, preko Kamenščaka, s pogledom na *Jeruzalem*, naprej od *Triglava*, vse do Cezanjevskih šum, a mu ni uspelo odkriti nobenega mesta, kjer naj bi si grivarja pričela graditi svoje gnezdo. Morda je bil prezgoden, tega tedaj ni vedel. Razširil je območje iskanja in našel ju je, ko sta v paru pričela polagati prve *šibice* na drevesu. Čisto miren, da ga nista mogla opaziti, je gledal potek njune gradnje. Vse to je videl prvič v življenju. Čudil se je, ko pri njiju ni zaznal nikakršnega posebnega velikega truda in vneme, zato si je zaželel, da bi vse to lahko videl od blizu, ko bosta odletela. Tedaj je hitro stekel tja in splezal do gnezda. Kar je zagledal, je bilo eno samo neskončno razočaranje: drobne veje in vejice, položene navzkriž, ena preko druge, niso bile med seboj nič prepletene, nobenega posebnega reda ali pravilnosti v gradnji se ni dalo zaznati – in kar ga je še najbolj presenetilo, je bila popolna odsotnost trave ali mahu ali česar koli drugega, mehkega, ki ne bi bilo trdo kot les. Doma ni držal jezika za zobmi in je povedal, kaj je našel, babica pa ga je vprašala, kje je to bilo. Odgovoril je: »V Babjem rožiču.« Pa ga je popravila: ne v rožiču, v ložiču, in pri tem poudarila črko 'l' tako močno, kot so majhnim otrokom poudarjali in z jezikom glasno brneče izgovarjali črko 'r', če je niso znali pravilno izgovoriti in so namesto nje "*elkali*". Babica je svojo pripoved o ložiču že nadaljevala. Grivarjevo gnezdo je torej našel, pa ne v Babjem rožiču, temveč v Babjem ložiču, ki je dobil ime po dogodku, v katerem bi naj baje tam nekoč iz davnih časov turških vpadov na slovensko ozemlje Turki v tem gozdiču, v tej majhni lozi, malem logu, žagali neko domačo žensko pri živem telesu na dva dela. Če je bilo to res ali ne, tega nihče več ne ve. A je vse skupaj bilo precej verjetno, če že niso koga pač na kol nabili.

Oh, svoboda ..., v vsakem obdobju. Vedno se pojavlja čas, ko ga ljudje ali

posamezniki potrebujejo! In iščejo. Mir in svobodo. Vse ob svojem času. A dobro prihodnost lahko zagotovijo le tisti, ki poznajo preteklost. Sedaj, kot odrasel mož, zato vse bolj pogosto opaža, da mnogi še svoje bližnje preteklosti ne poznajo tako natančno, kot bi to bilo treba, skoraj vse pa vemo o starogrški preteklosti. In o tem antičnem času demokracije v Atenah se učimo še danes, čeprav je od takrat preteklo že več kot dva tisoč štiristo let.

V času, ko sta v Babjem ložiču grivarja pričela hraniti svoja dva izležena mladiča, se je najbolj čudil temu, da se je to dogajalo drugače kot pri drugih ptičih, ki jih je poznal. Namesto da bi mladiča na široko odpirala svoja lačna kljuna, v kateri bi starša potem z zaprtim kljunom in s hrano v njem polagala to hrano v njuni grli, je mladi golob potisnil svoj zaprti kljun v široko odprtega enega ali drugega od obeh staršev. Prav zares čudno je bilo vse to videti. A že po treh tednih sta bila podobna svojim staršem, le da sta bila manjša. Nekega dne pa sta dolgo sedela sama v gnezdu, ko njunih staršev ni in ni hotelo biti od nikoder. Zato ga je močno zaskrbelo, če ju ni kdo ustrelil. Odšel je domov, na podstrešju babičine hiše poiskal ptičjo kletko in se z njo vrnil v gozd. Z njo je splezal do njiju. Močno sta pihala in s perutmi udarjala proti njemu. Pihala sta kot dva mlada podivjana mačka, ki se branita pred vsiljivcem. Razlika je bila le v tem, da sta goloba pihala manj glasno od mačkov ter z mnogo nižjim glasom, z zamolklo globokim šumom. Pri spravljanju obeh skozi vrata v kletko je zaslišal pridušen pok, kot če bi se suha vejica prelomila v dva dela. Enemu je počila perutna kost tako nesrečno, da je izkravavel, še preden je bila pot domov do polovice opravljena. V dva dela prelomljena votla kost je bila na obeh koncih preloma ostra kot britev in je od znotraj navzven prerezala vse mišice s krvnimi žilami vred. Doma je to moral babici takoj povedati. – »Fant, naredil si dve napaki in storil dve neumnosti s *ftičon*. Nisi opazil, da v tej starosti mladičev starša nista več tako pogosto prisotna na gnezdu? Priletita samo takrat, ko je čas za njuno krmljenje, to pa je vsakih nekaj ur, in *staradva* natančno vesta, kdaj nastopi ta čas.« In je nadaljevala: »Storil si dve neumnosti, Dušec, toda sedaj poti nazaj ni več. Zato bova kar takoj odšla k živinozdravniku, ki stanuje v mestni hiši med *občino* in Glavnim trgom. Jakelj se piše. On bo že vedel, kako in kaj naprej.«

Živinozdravnik je pogledal v kletko: »Eden je mrtev, drugemu pa nič ne

manjka, kolikor vidim. Sedaj ga boš moral ti krmiti naprej. S kašasto hrano, ki bo morala vsebovati beljakovine in dovolj maščob. Ker je doma krava, boš od nje vedno vzel sveže mleko in ga z vrha *diukla* po kapljicah odtočil v *stečkan* kuhan krompir, korenček, maline in krušno moko. Dobro premešana naj kašasta hrana ne bo pregosta. Lahko je rahlo tekoča. Dodati smeš tudi surovo kurje jajce in smetano, če bo babica to imela, in doliti smeš tudi nekaj kapljic *tikvinega* olja. Goloba boš hranil s pomočjo gumijaste cevke, no, to ti bom jaz dal. Doma pa delaj previdno, da mladiča ne boš zadušil. Dobro glej in opazuj ptiča. Uči se od njega in opazuj njegove potrebe. Ne skrbi preveč, se boš že naučil, saj si gotovo bister fant, ali ne? Po kakšnem tednu ali dveh pa ga lahko spustiš v svobodo.«

Kot rečeno, tudi storjeno. Samo s to razliko, da je krmljenje podaljšal še za nekaj več tednov. Na dan izpusta je postavil na sredo balkona kletko in po daljšem času na prednji strani odprl vrata, sam pa se je odmaknil v ozadje in mirno opazoval. Mladič je oklevaje skočil na tla balkona, za tem na kratko zaprhtal, pa znova pristal na tleh. Še dvakrat se je to ponovilo, potem pa je zletel na nizek rob strehe nad balkonom. Čez nekaj časa pa navzgor na vrh dimnika, od koder je zvedavo opazoval okolico na vse strani s svoje nove višine. Polet od tam naprej je pomenil slovo. Ko je gledal za njim, kako izginja v jasni modrini svobodnega neba, si je fant, s solzami v očeh, v svojem nežnem srcu koprneče zaželel, da bi golob svobodno in srečno živel v naravi, potem pa naj bi se prihodnje leto na pomlad iz daljav zopet vrnil v svoje kraje ...

V svoji duši je začutil srečo. Svoboda ..., je pomislil in zavzdihnil, ko se mu je trgalo srce, z mnogimi mislimi ob širokem pomenu te besede. In otrokova misel na grivarjevega mladiča z zlomljeno perutjo, ki je z življenjem branil svojo svobodo pred kletko, je preplavljala vse. In štiri neprestano ponavljane besede, 'lêti, lêti, golob divji', so zdravile njegovo dušo ...

Pojasnila narečnih besed in krajevnih posebnosti:

čeh – deček, fant (lahko tudi mladenič), figurativno pa tudi odrasel mož
dojo – dajo (od infinitiva: dati)
diukel – glinasto lončena posoda za mleko
elkati – izgovarjati glas 'l' namesto 'r' v besedi
ftič – ptič (s *ftičon* = s ptičem)
Jeruzalem – ime vinorodnega hriba pri Ljutomeru
ka – ki, pa saj, ko, vendar, pa

kak – kakor

kújski voz – voz s konjsko vprego, *na kújske*

voze – na vozove s konjsko vprego

küžnarija – usnjarna (tovarna usnja, katere lastnik pred veliko vojno je bil Sinigoj)

léhko – lahko

Lotmerk, *vLotmerki* – Ljutomer, v

Ljutomeru

Lotmeržoni (tudi *Lotmeržani*) –

Ljutomerčani (meščani Ljutomera)

meja je – je imel

nan – nam

nos fse – nas vse

občina – občinska stavba

ofčike – ovčice, posamični beli oblaki na nebu, z jasno modrino za seboj in okoli njih samih

pajdaši – tovariši (tukaj ta beseda *pajdaš* ni mišljena slabšalno; na tem mestu je ta izraz vzet zelo pozitivno, tako kot beseda izvira iz starogrške '*paidēs*', ki so bili dečki špartanske državne vzgoje v eni '*čredi*' s starostjo od sedem do trinajst let

pénež – (nominativ, imenovalnik) denar, pa tudi genitiv, roditeljski: denarja, lahko tudi akuzativ, tožilnik: denar, kakor je tudi v zapisanem stavku mišljeno narečno; knjižno slovensko pa je ta samostalnišnik tu v genitivu v tej povedi

pogajôč (tudi *pogajâč*) – poganjač na lovu, gonič

póstat – neobdelan pas med dvema razodroma

skrivôč – potuhnjenelec, skrivač, kdor se skriva pred nekom in nečim, predvsem pred številnim različnim in mnogim hkrati, zaradi vsemogočih vzrokov in razmer istočasno

smodnika – pomensko nastopa tu v dialektu posebnost, v kateri ni mišljen izraz v knjižno slovenskem genitivu, temveč je tu v narečju samostalnišnikov akuzativ

staradva – stara dva, oba starša

stečkan – pasiran, spasiran, pretlačen

Stori ploc – Stari trg v Ljutomeru

strašen – strasten

šibica – drobna vejica

šnepfndrek – pražena neočiščena čreva in notranji organi velikega kljunača

štajerka – domača kokoš štajerske pasme

štala – hlev za živino, skupaj s senikom

tak – tako

te – tedaj

tikvino olje – bučno olje

Triglav – ime hriba pri Štrmanovih, kjer je bilo mestno kegljišče z gostilno nad Ljutomerom

trsje – vinska trta

tiidi – tudi

Véki travniki – Veliki travniki, ledinsko ime pri Ljutomeru

Vila – ime hriba na jugovzhodni strani Ljutomera, ki je ime dobil po Zemljičevi vili na hribu

vnašen Lotmerki – v našem Ljutomeru

fsakši den – vsak dan

viin – ven

zaj – sedaj, zdaj

zamržen – zamrznjen

zmoga – zmogel (izraz sposobnosti nekoga, da nekaj konkretnega zmore opraviti)

Foto: M. Artnak

Tradicionalna letna novinarska konferenca LZS in RZS

Nevladni naravovarstveni Organizaciji Lovska zveza Slovenije (LZS) in Ribiška zveza Slovenije (RZS), ki pod svojim okriljem združujeta skoraj 33.000 članov, sta v torek, 5. decembra 2017, na tradicionalni skupni novinarski konferenci na ladjici po Ljubljani predstavili delovanje v letu 2017 in aktualne teme.

Predsednik LZS mag. **Lado Bradač** je povedal nekaj o zgodovini slovenskega lovstva in poudaril, da meni, da je pomembno, da gre naša organizacija v korak s časom in da je naravovarstvena organizacija. LZS sodeluje tudi z drugimi nevladnimi organizacijami, zato je mag. Bradač v nadaljevanju izpostavil prizadevanja LZS v okviru Skupine nevladnih organizacij za trajnostni razvoj, ki jo sestavljajo predstavniki Lovske, Ribiške, Planinske, Čebelarske, Turistične

in Kinološke zveze Slovenije ter Zveze tabornikov Slovenije, ko je na novinarski konferenci aprila 2017 javno podpisala Predlog Ministrstvu za okolje in prostor (MOP) za vzpostavitev instituta varuha narave. Povedal je, da pri tej pobudi žal niso bili uspešni, ampak ne bodo obupali, ker je po njegovem mnenju treba vztrajati.

Od države pričakujejo več poslušanja tudi v togih sistemih načrtovanja upravljanja z divjadjo. Spomnil je na načrtovanje odvzema jelenjadi, o čemer je tekla razprava vse leto 2017. V letu 2017 so načrti že drugo leto po vrsti predvidevali drastično povečanje odvzema nekaterih vrst divjadi, predvsem jelenjadi, čemur je LZS utemeljeno in odločno nasprotovala. Po njegovem prepričanju je zelo pomembna primerna številčnost divjadi vseh vrst, ne samo jelenjadi in volkov, ki jih je posebej omenil. Predvsem na Zavodu za gozdove Slovenije in na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se tega premalo zavedajo, zato je prav, da obe instituciji omeni posebej, je še dejal.

LZS zagovarja stališče, da mora upravljanje z divjadjo oziroma poseganje v populacije temeljiti na znanstvenih dognanjih in metodah. Do podobnega neupoštevanja na znanstvenih ugotovitvah temelječih predlogov LZS prihaja tudi pri načrtovanju odvzema velikih zveri. LZS posebno pozornost namenja

tudi opozarjanju in pripravi na morebitne nevarnosti, kot je aktualna širitev afriške prašičje kuge, ki se z velikimi teritorialnimi preskoki neizogibno približuje Sloveniji.

Predsednik LZS je novinarjem predstavil tudi redne letne aktivnosti krovne lovske organizacije, med katerimi je že deveti strokovno-znan-

Vse foto: J. Kovarčič Štuka

Predstavniki LZS in RZS so v začetku decembra na tradicionalni skupni novinarski konferenci na ladjici po Ljubljani predstavili delovanje svojih organizacij v letu 2017 in aktualne teme.

stveni posvet Slovenski lovski dan, ki je letos potekal na temo *Stanje in upravljanje populacij divjadi: primerjava med Slovenijo in tujino*, izredno uspešen četrti Dobrodelni ples, s katerim LZS zbira sredstva za solidarnostni Zeleni sklad, s katerim pomaga lovcem in njihovim svojcem v stiski, številne razstave v Zlatorogovi galeriji in svečano obeležitev 110-letnice organiziranega lovstva na Slovenskem, ki je pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije **Boruta Pahorja** potekala oktobra v Senožečah. Dejal je, da je LZS

Zemljišče na Lukovici stoji tik ob Gradiškem jezeru in več arhitektov je povedalo, da ima povprečen arhitekt samo enkrat ali dvakrat v življenju možnost izdelati projekt za tako lokacijo. Povedal je, da gre za zahteven projekt, ki pa je nujno potreben, saj je objekt na Župančičevi ulici v centru Ljubljane premajhen za vse potrebe svojih članov, pri novem objektu pa je prednost tudi bližina avtoceste in tako lažji dostop. Napovedal je tudi, da si bo LZS pri izgradnji nacionalnega lovskega centra prizadevala za zbiranje evropskih sredstev.

dognanj in metod. Prostoživeči parkljarji so zelo pomemben sestavni del tako ekosistemov kot tudi njihovega upravljanja, zato je treba njihovo prisotnost, razširjenost in številčnost razumeti kot priložnost in pomemben obnovljiv naravni vir, ne pa kot motnje. Populacije pa je treba upravljati tako, da upoštevamo spreminjajoče se naravno in družbeno okolje. Trajnostno upravljanje populacij, ki je v interesu vseh uporabnikov prostora in najširše javnosti, mora temeljiti na kakovostnih podatkih in strokovno-znanstvenih dognanjih,

populacijah ter od ustrezne komunikacije med različnimi deležniki, ki bi omogočila izvedbo ustreznih ukrepov.

LZS želi v prihodnje še izboljšati strokovno-znanstveno vrednost lastnih podatkov in njihovo vključevanje v upravljavski proces, zato je zelo pozitivno, da podatke uspešno uporabljajo tudi slovenski raziskovalci divjadi. »Naši kolegi iz tujine so zavistni, ko vidijo, kakšne podatke lahko lovci zberejo za raziskovalce,« je še povedal. LZS bo v prihodnje začela nagrajevati najboljše diplomsko, magistrsko in

V okviru projekta Ujemite naravo!, pri katerem sta sodelovala RZS ter Center za kartografijo favne in flore, so zbrali več kot 10.000 fotografij, ki služijo kot pripomoček o stanju živalskih vrst in okolja ob slovenskih vodah.

organizacija s številnimi člani, zato je potrebnih veliko aktivnosti, da uspe zadovoljiti vse svoje člane. »Lovstvo ni samo lov, ampak je način življenja, s katerim se naši člani poistovetijo,« je še dodal.

Kar nekaj časa je namenil tudi nacionalnemu lovskemu centru, katerega izgradnja je eden največjih ciljev LZS v bližnji prihodnosti.

Dr. Boštjan Pokorny, predsednik Strokovno-znanstvenega sveta pri LZS in dekan Visoke šole za varstvo okolja, je predstavil problematiko načrtovanja oziroma upravljanja z jelenjadjo v Sloveniji ter ponovno poudaril, kako pomembno je upravljanje z divjadjo oziroma poseganje v populacije na podlagi znanstvenih

ki omogočajo ustrezno načrtovanje upravljavskih ukrepov. Poudaril je, da ne smemo enega podatka vzeti iz konteksta in ga analizirati, interpretirati po svoje. Pri načrtovanju upravljanja oz. poseganja v populacije jelenjadi je v letu 2017 nastal popoln odklon od strokovnega delovanja, upoštevanja različnih kazalnikov in podatkov o stanju v

doktorska dela. »Še dodatno želimo povečati to vez med lovci, mladimi in institucijami, da bi bilo čim manj takih zapletov, kot je bil ta v zvezi z jelenjadjo,« je sklenil.

Dr. Ivan Kos, predsednik Komisije za upravljanje z divjadjo pri LZS ter profesor na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, ne dopušča spontanega in intuitivnega

Številčnost medvedov konec leta 2015 v Sloveniji

Slovenski strokovnjaki so v okviru projekta *Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v severnih Dinaridih in Alpah Life DinAlp Bear*, ki se je začel 1. 7. 2014 in bo trajal do 30. 6. 2019, ugotavljali številčnost medvedov v Sloveniji in na Hrvaškem. Raziskava je potekala s pomočjo molekularne genetike, sodelujoči pa so v zadnjem trimesečju leta 2015 zbrali skoraj 2.500 neinvazivnih genetskih vzorcev, ki so jih živali pustile v okolju (večinoma gre za vzorce iztrebkov). »Raziskavo ocene številčnosti medvedov vodi Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, je pa ne bi mogli izpeljati brez podpore Lovske zveze Slovenije in Zavoda za gozdove Slovenije, ki sta s svojimi nepoklicnimi in poklicnimi lovci ter revirnimi gozdarji omogočila izjemno intenzivno zbiranje vzorcev po celotnem življenjskem območju rjavega medveda,« javno sporočajo vodilni pri projektu. Strokovnjaki so na podlagi zbranih podatkov ocenili, da je v Sloveniji konec leta 2015 živel približno 564 medvedov.

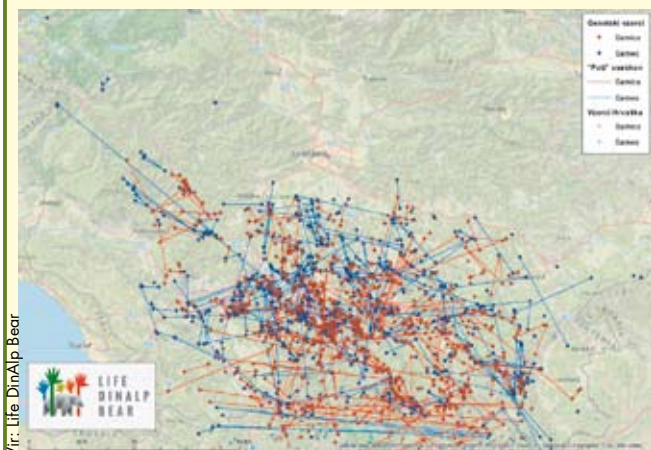

Foto: M. Mosterl

V Sloveniji je leta 2007 živel približno 434 (+/- 40) medvedov, leta 2015 pa 564 (+/- 34).

Tovrstno raziskavo so strokovnjaki prvič izvedli leta 2007, ko so s trdnimi znanstvenimi podatki ocenili številčnost medvedov pri nas in tako postavili izhodiščno točko. Če primerjamo podatke iz let 2007 in 2015, lahko spoznamo, da se je število medvedov v Sloveniji povečalo za tretjino. Za spremljanje dinamike populacije je pomembno periodično izvajanje raziskav, saj se številčnost populacije spreminja. Nova ocena številčnosti je ključna podlaga za oblikovanje strateških dokumentov za nadaljnje upravljanje s populacijo rjavega medveda.

Jasna Kovačič Siuka

Vir: Life DinAlp Bear

Vzorci medvedov v prostoru

Od leve: sekretar RZS mag. Igor Miličič, predsednik komisije RZS za pravna vprašanja Peter Solar, predsednik RZS dr. Miroslav Žaberl, predsednik LZS mag. Lado Bradač, predsednik Strokovno-znanstvenega sveta pri LZS in dekan Visoke šole za varstvo okolja dr. Boštjan Pokorny ter predsednik Komisije za upravljanje z divjadjo pri LZS in profesor na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani dr. Ivan Kos

upravljanja z divjadjo. Predstavil je, kako je LZS tudi v letu 2017 aktivno sodelovala pri upravljanju zavarovanih vrst velikih zveri: rjavega medveda, volka, risa in šakala. Govoril je o oceni številčnosti medvedov na podlagi vzorcev, zbranih konec leta 2015, in dejal, da nova ocena nedvoumno dokazuje, da je bilo upravljanje uspešno. Povedal je še, da je treba doseliti risa, ker celotna populacija na slovenskih tleh izvira iz šestih osebkov in gre za težavo parjenja v sorodstvu, zaradi česar osebki niso vitalni in ne morejo dosegati optimalne življenjske dobe. Kot je dejal, so velike zveri pomemben del naše narave, ki potrebujejo našo posebno pozornost, a zaradi ljudi tudi t.i. aktivno varstvo. Zato lovci aktivno sodelujejo pri različnih raziskavah v okviru znanstvenih projektov pa tudi pri izvajanju monitoringov (spremljanj) ter pripravi predlogov načrtov upravljanja in tudi odvzemov posameznih osebkov, kadar je to v interesu ohranjanja vrste.

Predsednik RZS dr. Miroslav Žaberl je poudaril problematiko onesnaženja potoka Tojnica in prepočasno delovanje državnih organov pri vprašanju vpliva dogodka na ribe kot tudi problematiko kaljenja reke Drave z muljem zaradi čiščenja avstrijskih hidroelektrarn in opozoril na nedelovanje za to imenovane meddržavne komisije. Opozoril je na uspešno gostovanje mladinskega svetovnega muharskega prvenstva v Sloveniji. Posebej je omenil načelno zadovoljstvo ribičev nad odločitvijo MOP, ki je potrdilo veljavnost petletne odločbe o plašnju kormoranov z odstrelom omejenega števila osebkov. Tako je

odobreno varovanje domorodnih ribjih vrst, dr. Žaberl pa je poudaril željo ribičev po povečanju zaščitene lokacije in vztrajanju pri dolgoročni rešitvi problema kormorani – ribe. Spregovoril je tudi o dobrem sodelovanju med ribiškimi čuvaji in policisti vseh slovenskih policijskih uprav pri varovanju voda, kar je bilo ugotovljeno tudi ob zaključku tematskih posvetov v organizaciji RZS.

Predsednik komisije RZS za pravna vprašanja Peter Solar je predstavil problematiko dvojne finančne obremenitve posameznih ribiških družin. Izpostavil je kontinuirano vztrajanje uradnikov na MOP, da predstavlja ribiško upravljanje povečano rabo vode, za katero je treba plačati vodno povračilo. Posebej je poudaril dejstvo, da so ribiške družine neprofitna društva, ki ne zmorejo plačevati dvojnih obremenitev, ter sodbo Upravnega sodišča v primeru RD Pesnica, ki je ugotovilo napačno oceno stanja in uradnikom odredilo popravek višine zaračunanega povračila.

Sekretar RZS mag. Igor Miličič je ob zaključku projekta *Ujemite naravo!* (2016–2017) v sodelovanju s Centrom za kartografijo favne in flore spregovoril o vzpostavitvi javno dostopne podatkovne baze o ribah in drugih vodnih in obvodnih živalih ter okolju s fotografijami in lokacijami. Baza služi kot pripomoček o stanju živalskih vrst in okolja ob slovenskih vodah. Udeležence novinarske konference je seznanil z dejstvom, da so v okviru projekta uspeli zbrati več kot 10.000 fotografij.

Janina Žagar in Jasna Kovačič Siuka

Delovni sestanek strokovnih tajnikov usposobljenih članic

Strokovni tajniki usposobljenih članic so se v torek, 28. novembra 2017, skupaj s predstavniki strokovnih služb LZS z direktorjem **Srečkom Žerjavom** na čelu

Žerjav je nadaljeval s pregledom leta 2017 in ocenil, da je bilo sodelovanje s strokovnimi tajniki dobro. Tudi on je izpostavil vprašanje načrtovanja odvzema jelenjadi v letu 2017 in povedal, da so v rešitev te problematike vložili ogromno energije, k pogovoru so pritegnili tudi lovce akademike in prvič uspeli prodreti tako globoko

Foto: J. Kovačič Siuka

Delovni sestanek strokovnih tajnikov usposobljenih članic je bil v lovski koči Skadanščina LD Slavnik - Materija.

zbrali v lovski koči Skadanščina **LD Slavnik - Materija**. Sestanka se je udeležil tudi predsednik LZS mag. **Lado Bradač**, ki je pozdravil vse navzoče, in povedal, da je za nami burno leto, ki se je začelo z načrtovanjem odvzema jelenjadi, zaključilo pa se je z odvzedom zveri – volka in risa. Poudaril je, da LZS zagovarja upravljanje na prostoživečimi živalmi le na podlagi znanstvenih dognanj.

v politiko. Po njegovi oceni so v političnem komuniciranju precej dosegli.

Tajniki so izpostavili nekaj vprašanj, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, zaposleni v strokovnih službah LZS pa so predstavili svoje delo v minulemu letu in opozorili, kako bi bilo sodelovanje še boljše. Največ so govorili o pazljivosti pri objavljanju fotografij na socialnih

Foto: J. Kovačič Siuka

Starešina LD Slavnik - Materija Vinko Kljun je zbranim predstavil vodjo lova – Antona Mahneta – in dodal: »Vse, kar on pove, je kot v Bog v nebesih sveto.«

omrežjih. Vsi so se strinjali, da se lovci svoje dejavnosti ne smemo sramovati, a je treba pred objavo fotografij na socialnih omrežjih dobro premisliti, kaj objavljamo in zakaj, pa tudi kakšne posledice bo imela objava.

Žerjav je v nadaljevanju predaval o afriški prašičji kugi, predavanju pa je dodelil podnaslov *Vprašanje ni, ali jo bomo imeli v Sloveniji, ampak kdaj jo bomo dobili!* Kot je pojasnil, se je namenoma odločil za bombastičen podnaslov, ker gre za zelo resno zadevo. Zbrane je seznanil s stanjem v Evropi in povedal, da je bolezen precej nevarna, ker se lahko razširi na domače prašiče in povzroči velike gospodarske izgube. Meni, da si pred afriško prašičjo kugo ne smemo zatiskati oči in pozval vse navzoče, naj bodo pozorni, ko naletijo na truplo

divjega prašiča v naravi, in vzamejo situacijo skrajno resno.

Po koncu uradnega dela je sledil skupni lov na divje prašiče. Zbor pred seboj je sprva nagovoril starešina LD **Vinko Kljun**, nato vodja lova **Anton Mahne** in na koncu še predsednik LZS. Lovci so v skoraj dve uri trajajočem lovu uplenili tri divje prašiče, enega med njimi **Tone Beci**, ki že pregovorno slovi kot tajnik, ki na delovnem sestanku strokovnih tajnikov gotovo upleni divjega prašiča, saj mu je to tokrat uspelo že tretje leto zapored. Predsednik Bradač se je po lovu zahvalil starešini LD s simboličnim darilom – značko, ki so jo izdelali ob 110-letnici LZS. Sledila sta zadnji pogon in nadvse zabaven lovski ropot, ki ga je vodil **Jurij Lampe**, strokovni tajnik ZLD Idrija.

Jasna Kovačič Siuka

Zazrti v prihodnost lovstva na Štajerskem

Na programsko-volilnem občnem zboru Lovske zveze (LZ) Maribor so ocenili delo v minulem štiriletnem mandatu, sprejeli delovni program za prihodnja štiri leta in za predsednika vnovič izvolili **Marjana Gselmana** iz LD Pobrežje - Miklavž. Novostari predsednik mariborske območne zveze je med nekaterimi prednostnimi nalogami omenil nadaljevanje stalnega strokovnega izobraževanja in nenehno usposabljanje lovcev, izvajanje strokovnih nalog in opravi v skladu z usmeritvami LZS, sodelovanje z osnovnimi in srednjimi šolami ter krepitev in širitev prijateljstva s člani Kluba prijateljev lova iz Celovca, s katerim mariborska

LZ sodeluje že polnih 60 let. Gre za svojevrstno obliko negovanja stikov med matičnim narodom in manjšino na Koroškem.

Sicer pa je Gselman v obširnem poročilu o delu zveze in njenih organov v mandatnem obdobju 2013–2017 izpostavil nekaj večjih projektov, ki so jih uspešno uresničili in z njimi pripomogli k pozitivnejši podobi lovstva v javnosti. Pridobili so novo celostno grafično podobo (CGP) ter ob 95-letnici organiziranega lovstva na širšem mariborskem območju izdali spominsko znamko in jubilejno značko. Bogato in razvejano zgodovino so popisali v kronologiji 1921–1945–2016 in praznovanje visokega jubileja zaokrožili s slavnostno akademijo v grajski dvorani v Račah. Uspelo jim je prodati stare, nefunkcionalne poslovne prostore na Cesti XIV. divizije in kupiti sodobnejše na

Tržaški cesti 65. S tem nakupom so dobili pisarne za delovanje strokovne službe, sejno sobo z arhivom in knjižnico ter sodobno,

multimedijsko opremljeno andragoško učilnico za izvajanje vseh programov izobraževanja in dopolnilnega usposabljanja lovcev na vseh ravneh. To je ena največjih pridobitev v zadnjih desetletjih in dolgoročno pomembna naložba, saj lahko z oddajanjem učilnice pridobivajo dodatna sredstva za izvajanje programov.

Gselman je izpostavil mnoge dosežke na področju lovskega strelstva in lovske kinologije ter posebej omenil nadaljevanje bogate kulturne tradicije. Rogisti so postali eden od prepoznavnih znakov štajerskega lovstva in so pomembni ambasadorji slovenske lovske kulture. Ob peti obletnici ustanovitve so izdali prvi CD in nastopajo na različnih prireditvah. Bili so tudi organizatorji Državnega prvenstva v oponašanju jelenjega rukanja na sejmišču v Gornji Radgoni.

Foto: M. Toš

Marjan Gselman ostaja predsednik LZ Maribor tudi v prihodnjem mandatu.

Ena od stalnih nalog LZ Maribor v minulem mandatu je bilo tudi nudenje celovite strokovne in administrativno-tehnične pomoči članicam, to je lovskim družinam. Delovanje je bilo skrajno racionalno, koriščenje finančnih sredstev pa zelo pregledno. Zato so vsi organi dobili soglasno razrešnico in poželi pohvalo udeležencev občnega zbora.

V programskih izhodiščih za prihodnja štiri leta so poudarili izvedbo lovskih taborov za osnovnošolce, za katere je med šolami v Dravski dolini, Podravju in Slovenskih goricah vedno več zanimanja. Pripravili bodo tudi veliko lovsko razstavo in slavnostno akademijo ob stoletnici organiziranega lovstva na Štajerskem leta 2021. Ob tem visokem jubileju bodo pripravili še nekaj promocijskih aktivnosti, saj želijo izboljšati javno podobo lovstva v različnih

okoljih. Njihovi rogisti bodo imeli koncert ob desetletnici, leta 2020, ko naj bi LZ Maribor vnovič gostila vseslovensko Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov. Lovski kulturi in negovanju lovske tradicije, šeg in običajev bodo tudi sicer namenili veliko pozornosti. Podpirali in razvijali bodo lovski turizem, lovsko strelstvo in lovsko kinologijo. Že doslej so več kot izvrstno sodelovali z LKD Maribor. Ena od prvih nalog novega vodstva bo priprava sprememb in dopolnitev *Pravil LZ Maribor* in *Poslovnika o volitvah v organe LZ Maribor*, o čemer je spregovoril predsednik kandidacijske komisije **Branko Vasa**. Predvsem pa bodo kot strokovni servis nudili vso strokovno in administrativno pomoč svojim članicam, to je lovskim družinam.

LZ Maribor združuje 45 lovskih družin, v katere je vključenih

2.200 lovcev in je največja območna lovska zveza v Sloveniji. V krajiši razpravi so delegati lovskih družin izpostavili nekaj perečih vprašanj in žgočih težav, s katerimi se soočajo v lovskih družinah. **Franc Oman** iz Zgornje Velke je opozoril na drastično zmanjševanje številčnosti nekaterih živalskih vrst, poleg male divjadi je omenil še pižmovko, ki je že nekaj let ne videvajo več. Soočajo se z veliko driskavostjo srnjadi, na kar opozarjajo tudi pristojne veterinarske službe. Na njihovem območju se je očitno trajno naselil bober, ki ga imajo celo v ribniku pri lovskem domu. **Peter Mulec** iz LD Jakob je načel problematiko boleznih srnjadi in potrdil ocene lovskih kolegov iz Zgornje Velke. **Benjamin Metličar** iz LD Košaki – Malečnik pa je bil zelo kritičen glede organizatorjev obnovitvenega usposabljanja za lovske čuvaje

v Novem mestu in nepreglednih stroškov tega usposabljanja. Podprlo ga je več delegatov, ki so od članov UO LZS iz mariborskega volilnega okoliša družno zahtevali, naj pridobijo celovite odgovore in informacije posredujejo vsem lovskim družinam. Vodstvo LZ Maribor je delegatom občnega zbora postreglo tudi s podrobnejšimi informacijami o afriški prašičji kugi in pravicah, ki jih imajo v povezavi z izvajanjem lova imetniki lovske izkaznice, ki so do nje upravičeni po tretji točki 4. člena *Pravilnika o lovski izkaznici*. Na občnem zboru so izvolili tudi novi Nadzorni odbor in Disciplinsko razsodišče LZ Maribor, v kulturnem programu pa so nastopili lovski rogisti pod vodstvom maestra **Marjana Goloba**.

Dr. Marjan Toš

Lovska kultura ne pozna meja

V petek in soboto, 20. in 21. oktobra 2017, je bil praznik lovske kulture z naslovom *Večer lovske pesmi in glasbe*, ki je bil prvi dan v Monoštru na Madžarskem, drugi dan pa v Murski Soboti. Program obeh prijetnih kulturnih srečanj je bil podoben, organizacijsko pa sta se izkazali ZLD Prekmurje v sodelovanju z LZS in madžarska Območna lovska zbornica Železne županije. Obe prireditvi sta se začeli ob 19. uri. V petek, 20. 10. 2017, je bila prireditev na madžarski strani v dvorani Hotela Lipa, v centru porabskih Slovencev v Monoštru, kjer se je slovenska stran predstavila s Prekmurjskimi rogisti, Pevskim društvom prekmurjskih lovcev in z zamejskim Slovenskim lovskim pevskim zborom Doberdob iz Furlanije-Juljske krajine. Madžarski lovski prijatelji

s porabskimi Slovenci pa so nastopili z Lovskimi rogisti Železne županije in Komornim zborom Zveze Slovencev na Madžarskem, Monošter. Pred kulturnim programom in med njim se je predstavilo kar nekaj govornikov, ki so slikovito orisali pomen tovrstnih srečanj, saj je bilo to prvo takšno srečanje, ki sta ga organizatorja speljala z željo po nadaljnjem dobrem sodelovanju med državama ter še posebej med porabskimi Slovenci in matično domovino. Monošter je središče slovenskega Porabja, ki leži v zahodnem delu Madžarske, približno deset kilometrov od slovenske meje. Regija je dobila ime po reki Rabi; tam živi okoli 5.000 pripadnikov slovenske manjšine, pretežno živčih v Monoštru, Slovenski vesi, Gornjem in Dolnjem Seniku ter Števanovcih.

V Monoštru je v uvodu goste pozdravil predsednik ZLD

Foto: P. Novak

Nastop Pevskega društva prekmurjskih lovcev v Murski Soboti

Prekmurje **Ludvik Rituper**, ki je predstavil pomen tovrstnih srečanj: »V času svetovne globalizacije je zelo pomembno, da narodi – predvsem mali – ohranjajo svojo kulturo, ki je eden od temeljev, da narod obstane. Slovenski lovski zbori in rogisti v svojih skladbah odražajo našo nacionalno pripadnost v okviru srednjeevropske lovske kulture.« Za njim so spregovorili **Gagy Istvan**, predsednik Območne lovske zbornice Železne županije in Združenja za zaščito divjadi v Železni županiji, **Milan Tepej**, predsednik Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostjo pri LZS, ter dr. **Boris Jesih**, generalni konzul Republike Slovenije v Monoštru. Gagy Istvan je povedal, da smo slovenski lovci prav na področju lovske kulture lahko zgled mnogim narodom, tudi Madžarom, ki nimajo toliko skupin lovskih rogistov, lovskih

pevskih zborov pa sploh ne. Milan Tepej je povedal, da smo slovenski lovci lahko upravičeno ponosni na svojo stanovsko organizacijo, ki tako množično neguje tudi kulturno delovanje ter predvsem ohranja slovenske lovske običaje, zaradi česar ni naključje, da slovensko lovsko kulturo uvrščamo med nesnovno kulturno dediščino. Na koncu svojega govora je povedal: »Divjad ne pozna meja – meje so si ustvarili ljudje. Za lovsko kulturo, lovsko pesem in lovsko glasbo pa prav tako ni meja!« V nadaljevanju sta spregovorila še **Olah Csaba**, predsednik Državnega lovskokulturnega društva, in župan Monoštra **Huszar Gabor**, ki je vse prisotne prav srčno pozdravil v njihovem kraju. Kulturnega srečanja se je udeležil tudi **Jozsef Hirnök**, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem. Celotno prireditev je dobro vodil **Edvard Jakšič**, ki je tudi zapel v

Foto: A. Kóvess

Skupni nastop prekmurjskih in madžarskih rogistov v Monoštru

zboru Pevskega društva prekmurskih lovcev v Monoštru. Govore sta rutinsko prevajali **Marijana Sukič** in **Lilla Fasching**.

Drugi sobotni dan smo bili priče podobnemu kulturnemu programu, ki je potekal v Murski Soboti pred prekmurskim občinstvom. Le namesto Komornega zbora Zveze Slovencev iz Monoštra je nastopil Mešani pevski zbor Avgust Pavel iz Gornjega Senika. Poleg uvodnih govorov Ludvika Rituperja, predsednika ZLD Prekmurje, in Gagyija Istvana, predsednika Območne lovske zbornice Železne županije, sta goste pozdravila še podpredsednik LZS mag. **Aleš Klemenc** ter murskosoboški župan dr. **Aleksander Jevšek**.

V kulturnem programu so Prekmurski rogisti na začetku odigrali skladbo *Pozdrav rogistov* avtorja **Jožeta Grleca**, v nadaljevanju pa še naslednje skladbe: *Rogisti prihajajo*, *Veselo na lov*, *Svečana fanfara*, *Lovski rogisti igrajo in Štajersko lovsko koračnico*. Lovski rogisti Železne županije so se predstavili s skladbami *Signal madžarske lovske zveze*, *Madžarska fanfara*, *Hubertusgruss*, *Ländler* in *Na zdravje*. Komorni zbor ZSM Monošter se je predstavil s naslednjimi slovenskimi oziroma prekmurskimi pesmimi: *Micika v piigradi*, *Domov v slovenski kraj*, *Mam'ca, pošljite me po vodo* in *Po zelenem travniku*. Pevsko

društvo prekmurskih lovcev je zapelo pesmi *Lovski rog*, *Bori*, *Lovčeva ljubezen* in *Na lov*.

Za tem so se zvrstili skupni nastopi, ki so ogreli vnete poslušalce, ki so se odzvali z bučnim ploskanjem. KUD Pevsko društvo prekmurskih lovcev so skupaj s Slovenskim lovskim pevskim zborom Dobrdo iz Furlanije-Julijske krajine zapeli *Teče mi vodica*, oba zbora skupaj s Prekmurskimi rogisti pa skladbo *Mi smo lovci*. Obe skupini rogistov sta skupaj zaigrali še skladbi *Pozdrav* in *Hubertusovo koračnico*.

V Murski Soboti se je namesto Komornega zbora ZSM Monošter predstavil Mešani pevski zbor Avgust Pavel iz Gornjega Senika,

ki je ubrano zapel: *Pozimi pa rožce ne cveto*, *Ko b sodov ne blo*, *Dve beli brezi ter Mravla je v mlin pelala*. Tudi v Murski Soboti je bil glavni povezovalac Edvard Jakšič, simultano pa je v madžarščino prevajala **Brigita Klujber Varga**. Po končanih kulturnih programih se je druženje nadaljevalo v soboški *Zvezdi*, nekoč legendarni kavarni *Dobray*, od koder je pred skoraj sto leti Vilmoš Tkalec razglasil Mursko republiko, pa čeravno samo za nekaj dni. Prvo mednarodno srečanje lovske kulture je potekalo v sproščenem vzdušju ob iskrenih pogovorih, ubranem petju in igranju v želji, da bi se podobno kmalu ponovilo.

Dr. Arpad Köveš

Biološka učilnica in muzej lovstva na kmetiji Klančnik

Zadnjih nekaj let smo se v lovstvu začeli aktivno pogovarjati o povprečni starosti slovenskih lovcev. Številke so bile zaskrbljujoče, pritek mladih lovcev v lovske družine pa slab. V LZS so se tega še kako dobro zavedali in začeli z aktivnostmi za včlanitev mladih v lovske vrste. V

sem se odločil slovensko lovstvo predstavljati in ga napraviti zanimivega na malo drugačen način. Po poklicu sem kmet in gospodar kar velike kmetije. Poleg glavne kmetijske dejavnosti se ukvarjamo tudi s turizmom. Zaradi zanimivosti in privlačnosti smo na kmetiji nabavili turistični vlak, tako da goste po kmetiji popeljemo kar z vlakom. Ker imamo pri nas tudi divjad v obori, goste, predvsem tiste najmlajše, popeljemo skozi našo oboro, kjer lahko med vožnjo opazujejo divjad na paši. Na poti

leto si našo zbirko ogleda veliko skupin otrok iz celotne Slovenije. Začutil sem, da lahko najmlajšim, ki so zelo hvaležni, a tudi zahtevni gostje, zelo veliko povem o lovu. Tako promoviram in predstavljam slovensko lovstvo.

Za pomoč pri zbiranju razstavnih predmetov za biološko učilnico sem zaprosil območno Koroško lovsko zvezo, LZS in Prirodoslovni muzej v Ljubljani. Odziv je bil velik in zdaj zbirka v biološki učilnici šteje že več kot sto vrst živali. Vem, da na mnogih podstrešjih, v kletih in na hodnikih samevajo nagačene živali in trofeje, ki marsikomu ne pomenijo ničesar več in velikokrat romajo celo na smetišče. Starejši lovec umre, nima lovskega naslednika, trofeje in lovska oprema

pa so kar naenkrat nepotrebna krama pri hiši oz. v stanovanju. S tem člankom se obračam na vas, spoštovani lovski tovariši. V naši biološki učilnici damo trofejam in nagačenim živalim novo življenje. Na ogled jih postavimo širši javnosti. S trofejami in preparati, ki so vam morda odveč, lahko mladim še nazorneje prikažemo pomen lova. Tistim, ki bodo prišli v lovske družine za nami, pa bomo vcepili spoštovanje do narave, živali, divjadi in trofej.

Glede na to, da je v Sloveniji res dolga in bogata doba organiziranega lovstva in da se je v skoraj stoletni tradiciji lova na naši kmetiji nabralo veliko lovske opreme, urejamo tudi muzej zgodovine lova. Ko nekdo opusti lov ali starejši lovski tovariš umre, je

Foto: M. Kogelnik

Na kmetiji Klančnik so uredili biološko učilnico, urejajo pa tudi muzej zgodovine lova in prosijo vse, ki lovske predmete ne potrebujejo, naj jih darujejo in tako pomagajo pri promociji lovstva in izobraževanju mladih o lovstvu.

naši strokovni reviji *Lovec* smo lahko veliko prebrali o uspešnih lovskih taborih za mlade, kjer na zanimiv, privlačen, nevsiljiv, a strokoven način mladim prikažejo namen lova in lovstva. Prenekateri mladi udeleženec lovskih taborov je pozneje postal tudi lovec. Lovci smo se iz svojih lovskih družin napotili v vrtce in osnovne šole ter mladim predstavljali delo v lovišču.

Ker sem tudi sam eden tistih, ki poskušajo svoje lovske znanje in izkušnje prenesti na mlajše,

se peljemo mimo lepe lesene kočice in porodila se je ideja, da bi v njej uredili biološko učilnico. V naši družini je tradicija lova stara že skoraj sto let. Sinova **Miha** in **Peter** sta že četrta generacija lovcev na naši kmetiji. V stoletju našega družinskega lovskega udejstvovanja se je nabralo veliko najrazličnejših trofej in nagačenih živali, ki smo jih v leseni koči razstavili in odziv gostov je bil izjemen. V vrtce in šole smo poslali obvestila o naši ponudbi in odziv je bil zelo dober. Vsako

Foto: M. Kogelnik

S trofejami in preparati, ki so marsikomu morda odveč, lahko mladim še nazorneje prikažemo pomen lova.

tudi ta oprema mnogokrat namenjena na smetišče. V muzeju pa stara in tudi novejša lovška oprema postane kamenček v mozaiku predstavitev, da smo slovenski lovci že stoletja dobro organizirani in opremljeni. To je muzej v pravi pomenu besede. Tu je in bo

razstavljeno vse, kar je povezano s tradicijo lova na Slovenskem. To so stari kosi lovskih oblačil – od čevljev, nogavic, hlač, klobukov, jaken pa vse do nahrbtnikov in raznih lovskih pripomočkov. Sem sodijo tudi fotografije z lovskimi motivi in tudi druge stvari, ki

uprizorjajo lov. Z bogato biološko učilnico in urejenim lovskim muzejem bomo dodali piko na i promociji slovenskega lovstva in pridobivanju mladih članov v lovske družine. Naš muzej in biološko učilnico si lahko ogledate na naši internetni strani www.kmetija-klančnik.si ali na strani Facebook Kmetija Klančnik, na voljo pa smo vam tudi na e-naslovu kmetija.klančnik@kanet.si ali po telefonu 031/619-306. Lep lovski pozdrav.

Marko Kogelnik,
kmetija Klančnik

Seminar iz gozdne pedagogike - nadvse koristen tudi za lovce

V sredini oktobra je v organizaciji **Gozdarskega inštituta Slovenije** v Ljubljani potekal enodnevni seminar s področja gozdne pedagogike. Cilj dogodka je bil predstaviti različne možnosti in načine ozaveščanja mladih in

naravoslovja in lovstva na različne načine približati mladini in drugim ciljnim skupinam.

Izobraževanje je bilo izvrstno zasnovano, za kar velja zasluga mladi ekipi **Gozda eksperimentov** ob podpori direktorja Gozdarskega inštituta Slovenije dr. **Primoža Simončiča**. Poleg uvodnih predavanj o gozdni pedagogiki v Sloveniji ter prostoživečih živalih v slovenskih gozdovih in lovstvu v Sloveniji, ki sta jih pripravili **Saša Vochl** in **Katarina Flajšman**, je seminarju

Z vprašanji, na katera sta bila mogoča zgolj odgovora da ali ne, je skupina morala prepoznati »skrito« žival.

Del ekipe Gozda eksperimentov z gostoma iz Avstrije – od desne proti levi: Špela Planinšek, Saša Vochl, Katarina Flajšman, Thomas Bachny in Wolfgang Schweighofer

druge zainteresirane javnosti o značilnostih in pomenu naravnega okolja, njegovem varovanju in ne nazadnje tudi koriščenju izjemno raznolikih učnih pripomočkov, ki jih vsakodnevno ponuja narava. Čeprav je bil seminar v prvi vrsti namenjen vzgojiteljicam iz vrtcev in učiteljicam iz osnovnih in srednjih šol, so se ga udeležili tudi gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije, predstavniki Zavoda za varstvo narave, Tehniškega muzeja Slovenije, skavtov in tabornikov. Na posebno povabilo organizatorja se je usposabljanje udeležilo tudi nekaj lovcev, ki si v okviru svojih aktivnosti prizadevamo učne vsebine s področja

gotovo dalo posebno težo tudi sodelovanje dveh priznanih gozdnih pedagogov iz tujine. Tako je v nadaljevanju seminar potekal v angleškem jeziku. Razvoj in stanje gozdne ter lovske pedagogike v Avstriji je slikovito predstavil **Thomas Bachny**, izkušen gozdar in lovec, ki se z gozdno, še posebno pa z lovsko pedagogiko ukvarja že skoraj četrt stoletja in je med drugim stalni sodelavec lovskega izobraževalnega centra v Burgenlandu na avstrijskem Gradiščanskem. Spremljal ga je stanovski kolega **Wolfgang Schweighofer**, prav tako z veliko znanja in izkušenj na področju dela z mladimi. Obema predava-

Vse foto: M. Mali

Iz razpoložljivega naravnega materiala je bilo treba upodobiti prostoživečo žival ali z njo povezano značilnost v naravnem okolju.

teljema velja zasluga, da smo se udeleženci seminarja na izjemno priljuden in razumljiv način seznanili s številnimi enostavnimi in privlačnimi oblikami predstavljanja gozdarsko-lovskega znanja mladini in drugim ciljnim skupinam. Ob njuni razlagi in animaciji ni bilo težko npr. s pantomimo oponašati določeno divjo žival, na travniku igrati igro spomin, po opisu prepoznavati prostoživeče

živali, zgolj na podlagi otipa opredeliti določen del živali ... Lahko smo spoznali različne načine, s katerimi udeležence gozdarsko-lovskih delavnic pritegnemo k aktivnemu sodelovanju, jih motiviramo pri reševanju nalog in jih ob tem tudi nagradimo s skromnimi in nepozabnimi darilci iz naravnega okolja. Tik pred zaključkom seminarja je bila pika na i naloga, pri kateri smo morali iz razpoložljivega naravnega materiala upodobiti prostoživečo žival ali z njo povezano značilnost v naravnem okolju. Izdelki so bili občudovanja vredni.

Dan je minil skorajda prehitro; v imenu vseh lovcev, ki smo se udeležili enkratne delavnice, si upam trditi, da bomo pridobljeno znanje lahko koristno uporabili pri prenašanju naravoslovno-lovskega znanja na mladino in drugo zainteresirano javnost. Zato se v imenu Komisije Mladi in lovstvo pri LZS organizatorju iskreno zahvaljujem za povabilo na usposabljanje. Hkrati sem prepričan, da je opisani dogodek uvod v naše nadaljnje poglobljeno sodelovanje na področju gozdno-lovske pedagogike.

Marko Mali,
predsednik Komisije Mladi
in lovstvo pri LZS

LD Sodražica: naših 70!

70-letnico obstoja LD Sodražica smo dostojno proslavili 30. 9. 2017. Takrat smo razvili tudi nov družinski prapor, saj je dosedanje po 45-tih letih predstavljanja lovske družine že načel zob časa in si je zaslužil počitek na častnem mestu v vitrini. Datum smo določili že maja na izrednem občnem zboru. Takoj na začetku nas je zaskrbelo stanje v naši blagajni. Kakorkoli smo preračunavali, se nam nikakor ni izšlo. Sprejeli smo sklep, da bomo tujim gostom oddali vse, za uplinitve določene srnjake. Smo se pač morali odpovedati enoletnemu lovu na trofejne srnjake. Nekaj denarja smo zbrali tudi s sodelovanjem na *Tržnem dnevu*, kjer so nam nesebično pomagala naša dekleta in žene. Hvala za pomoč in razumevanje, da lahko kot lovci del svoje ljubezni namenjamo divjadi in ohranjanju narave. Za pomoč smo se obrnili tudi na razne sponzorje; pri nekaterih smo bili zelo uspešni, pri nekaterih pač manj, hvaležni smo Vam za vsak prispevek.

Končno smo se lahko posvetili izvedbi naše proslave! Ves potek si je zamislil naš novo izvoljeni starešina in lovski tovariš **Franc Šivec**. Upošteval je tudi predloge drugih članov upravnega odbora, najprej pa je moral poskrbeti za prireditveni prostor in pogostitev gostov. LD ima svoj lovski dom v Izverju, a na žalost v njem ni dovolj prostora za take prireditve. Starešina se je odločil, da bo poskusil svojo srečo na **OŠ Sodražica**. Imel jo je, srečo namreč. Ravnateljica prof. **Majda Kovačič Cimperman** mu je ponudila v uporabo malo dvorano za izvedbo proslave in šolsko jedilnico za pogostitev gostov. Takoj je ugotovil, da se mu je teža v nahrbtniku občutno zmanjšala.

Foto: N. Arko

Člani LD Sodražica so na prireditvi ob 70-letnici razvili nov družinski prapor, saj je dosedanj po 45-tih letih predstavljanja lovske družine že načel zob časa in si je zaslužil počitek na častnem mestu v vitrini.

Svoje delo je moral opravičiti tudi naš tajnik **Ivan Mestek**; razposlati je moral vabila vsem sosednjim lovskim družinam, LZS, ZLD Kočevje, Kinološki zvezi Slovenije, LKD Kočevje, Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS), lovskeemu inšpektorju pa tudi nekaterim kmetom, ki imajo parcele v našem lovišču. K sreči nam je bilo pri izvedbi naše proslave naklonjeno vreme. Notranjski rogisti so ob 16. uri z ubrano melodijo svojih rogov začeli s programom prireditve. Praporščaki sosednjih družin in LKD Kočevje so svoje prapore prenesli v dvorano na določeno mesto. Kot se na takih prireditvah spodobi, nam je **Kvartet Galus** zapel našo *Zdravljico*. Sledil je nagovor starešine, v katerem je najprej lepo pozdravil vse prisotne in jim zaželel prijetno počutje. V svojem nagovoru je na kratko opisal našo 70-letno prehojeno pot ter se spomnil tudi naših ustanovnih članov, še posebno naših krajanov: dr. **Ivana Lovrenčiča**, dr. **Janka Lavriča** in tudi lovskega tovariša **Adolfa Ivanca**, ki so bili celo soustvarjalci organiziranega slovenskega lovstva.

Po nagovoru starešine je s svo-

jim delom začel izkušeni povezovalc programa **Tadej Košmrlj**, ki je napovedal razvitje prapora. Pri tem so sodelovali starešina, referent za kulturo in praporščak. Kot donator oziroma boter sta na oder prišla **Blaž Milavec**, župan Občine Sodražica, in **Ivan Mestek**, zastopnik podjetja R. M. International. Na prapor sta namestila svoja trakova, nato pa je praporščak prapor postavil poleg občinske, slovenske in evropske zastave. Govorniki na prireditvi so bili župan Milavec, predsednik ZLD Kočevje **Branko Zlobko** in predstavnik ZGS **Miran Bartol**. Od vseh smo bili deležni pohval za naše dosedanje delo in dobrih želja za prihodnja leta.

V prikupni in šaljivi igrici z lovsko tematiko so nastopili učenci OŠ Sodražica pod mentorstvom **Tadeje Topolnik**. Zelo smo se razveselili tudi nastopa tamburašev iz Sodražice pod Košmrljevim vodstvom. Ob poslušanju njihove melodije so nekatere celo zasrbele pete. Za prijetno lovsko vzdušje so zopet poskrbeli Notranjski rogisti. Ko je Kvartet Galus prepeval našo pesem *Travna gora*, se je gotovo kakšnemu starejšemu lovcu orosilo oko. Na kratko, bilo je enkratno.

Slovesnost pa ne bi pravilno potekala brez podelitve priznanj in zahval. Našemu dolgoletnemu članu **Tonetu Zalarju** smo izročili listino častnega člana LD Sodražica. Družinska priznanja je podeljeval starešina, kinološki zlati znak za zasluge je iz rok predsednika LKD Kočevje **Jožeta Špeharja** prejel naš vodnik krvosledca, lovski tovariš **Andrija Cvar**. Bronasto lovsko plaketo ZLD Kočevje ter šest znakov za lovske zasluge in tri zlate znake za lovske zasluge LZS pa je podelil predsednik ZLD Kočevje Branko Zlobko. Ob tej priložnosti je Zlobko LD Sodražica podelil tudi zlato plaketo ZLD Kočevje. Iz rok člana Upravnega odbora KZS **Andraža Opeke** je LD prejela srebrno plaketo. Hvala Vam!

Nato je sledilo še zadnje dejanje – pogostitev vseh prisotnih. V šolski jedilnici je bilo namreč ob pomoči šolskega osebja že vse pripravljeno za potešitev lakote in žeje. Vzdušje v jedilnici je bilo zelo prijetno, upamo, da šolskemu osebju nismo naredili kakšnih nevspešnosti. Zahvala velja tudi vsem ženam za njihov trud pri pripravi zelo lepega peciva. Kaj naj še zapišem na koncu? Bilo je nepozabno! Hvala tudi našim mladim članom, ki so bili zadolženi za ureditev odra. Zelo ste se potrudili in kapo dol! Našo pohvalo si zasluži tudi **Nataša Arko**, saj je s svojim fotoaparatom poskrbela, da ta dan ne bo šel v pozabo. Naj za konec zapišem še zadnjo kitico naše pesmi *Travna gora*:

*Rod mladih hodi že po cesti,
stari odhaja že od tod,
ostala sta na starem mestu
Podgorski plaz in Gorna pot.*

Hvala Vam še enkrat za Vašo pomoč. Bodite pozdravljeni z našim **lovskim zdravro!**

Jože Arko

70 let LD Zavrč

Ob 70-letnici ustanovitve LD Zavrč je bila v tamkajšnjem domu kulture slavnostna proslava z bogatim kulturnim programom. V njem so poleg **registov ZLD Ptuj - Ormož** pod umetniškim vodstvom **Danila Ivanuše** nastopili še učenci **OŠ Cirkulane - Zavrč**, vokalna skupina **Trta** iz Zavrča in ljudske pevke domačega **Kulturno-umetniškega društva Maksa Furjana**. Program je vodila in povezovala radijska voditeljica **Darinka Čobec**, ki se odlično

znajde in dobro počuti tudi v dobri lovski družbi.

Množico lovcev in njihovih prijateljev ter občanov je najprej pozdravil in nagovoril starešina LD Zavrč **Mirko Obrn**, ki je na kratko opisal zgodovino tega 33-članskega kolektiva zelene bratovščine iz Halož. Leta 1947 so se zbrali v Turškem Vrhu pri kmetu **Antonu Budiganu** ljubitelji in zagovorniki lova ter divjadi, ki so po že prejšnjih medsebojnih dogovarjanjih ustanovili samostojno LD Zavrč. Med ustanovitelj nove samostojne lovske družine Zavrč so bili kmečki možje in fant-

Foto: M. Toš

Odlikovani člani LD Zavrč na praznovanju 70-letnice LD v domu kulture Zavrč

je predvsem iz domačega kraja. Poleg kmeta Antona Budigana so pri ustanovitvi nove LD Zavrč sodelovali še **Ivan Budigan**, **Ivan Bratuša**, **Anton Ivančič**, **Ivan Kecek**, **Jožef Kokot**, **Peter Pravdič**, **Martin Pravdič**, **Alojz Veselič** in **Štefan Vesenj**. Po ustanovitvi je nova LD Zavrč delovala in se vključila kot članica v takratni Okrajni lovski svet Ptuj. Zdaj je LD Zavrč članica **ZLD Ptuj - Ormož** in del **Ptujsko-Ormoškega lovskoupravljalstva območja (LUO)**. »Menim, da je praznovanje 70-letnice obstoja in delovanja katerekoli organiza-

cije spoštljiv jubilej. Naše člane v LD družijo predvsem ljubezen do narave, divjadi in čim bolj zdravega skupnega okolja, ki je v našem lovišču še dokaj prvobitno,« je med drugim povedal starešina LD Zavrč Mirko Obrar.

LD Zavrč upravlja z divjadjo v lovišču, ki obsega 2.123 ha. površine Od divjadi je v ospredju predvsem skrb za srnjad, poljskega zajca, fazana in raco mla-karico, v zadnjih letih pa je v nekaterih delih lovišča nekoliko pogostejši tudi divji prašič. Od preostale divjadi v lovišču živijo še lisica, jazbec, obe kuni, siva vrana, šoja, sraka, pižmovka in navadni polh. V lovišču živijo tudi naslednje prostoživeče živali: vidra, velika in mala podlasica, dihur, zadnji dve leti tudi šakal, od ptičev pa dnevne in nočne ujede, razna vodna in obvodna perjad ter ptice pevke, za katere lovci pozimi ob pomanjkanju hrane tudi poskrbijo. Lovci opravljajo tudi različne ukrepe za preprečevanje in omejitev škode zaradi divjadi, predvsem na kmetijskih kultu-rah občanov in drugih imetnikov kmetijskih površin ter pri tem z njimi tudi sodelujejo. Završki

Foto: M. Toš

Starešina LD Zavrč Mirko Obrar (v sredini), častni predsednik ZLD Ptuj - Ormož mag. Emilijan Trafela (levo) in predsednik ZLD Ptuj - Ormož dr. Srečko F. Krobe (desno) na slovesnosti v Zavrču

lovci zgledno skrbijo za razvoj lovske kinologije, izobraževanja, varstva narave in lovskega strelstva. Več kot uspešno sodelujejo tudi z lokalno skupnostjo, to je z Občino Zavrč in njenimi organi. Še posebno razveseljuje je njihovo sodelovanje z mladimi iz OŠ Cirkulane - Zavrč. Tudi sodelovanje s sosednjimi LD in lovskimi organizacijami v širšem prostoru območnega združenja

upravljavcev lovišč (OZUL) je dobro in na primerni ravni.

Podžupan Občine Zavrč **Janko Lorbek** je na slavnostni prireditvi lovcev čestital za 70 let delovanja in se jim zahvalil za veliko skrb pri varovanju naravnega okolja. Slavnostni govornik je bil član UO LZS in predsednik ZLD Ptuj - Ormož **dr. Srečko Felix Krobe**, ki je hkrati zastopal tudi predsednika LZS **mag. Lada Bradača**.

V Bradačevem imenu je završkim lovcem izročil spominsko priznanje ter spregovoril o poslanstvu in vlogi sodobnega lovstva, ki je vse pomembnejši dejavnik aktivnega varstva narave in divjadi. Dr. Krobe je jubilentom zaželel veliko uspehov pri upravljanju z divjadjo v lovišču in se vnovič zavzel za krepitev lovskega tovarištva. Priznanje za zgledno delo LD Zavrč v dobro narave in divjadi je starešini LD Zavrč izročil tudi častni predsednik ZLD Ptuj - Ormož **mag. Emilijan Trafela**. O uspešnem sodelovanju LD Zavrč v Ptujsko-Ormoškem LUO pa je spregovoril njegov predsednik **Branko Novak**, sicer član LD Dravinja - Majšperk. Izrekel je veliko zahvalo lovcem za vsestransko prizadevanje v dobro narave in divjadi ter za prostovoljno delo pri upravljanju z loviščem. Zaslužni člani, sodelavci in podporniki zelene bratovščine so prejeli odlikovanja LZS in spominska priznanja LD Zavrč. Obiskovalci so praznovanje sklenili s sproščenim in prijateljskim druženjem do poznih večernih ur.

Dr. Marjan Toš

70 let LD Šmarje pri Kopru

V LD Šmarje pri Kopru smo v letu 2017 praznovali častitljivo 70-letnico ustanovitve naše LD, zato smo se odločili, da bomo 2. septembra 2017 organizirali slovesnost v velikem prireditvenem šotoru na Plešivcu, na vzpetini nad vasjo Koštabona v zaledju Kopra.

Na proslavo smo povabili predstavnik naslednjih organizacij: **Aleša Klemenca** (LZS), **Fabia Steffeta** (Lovska zveza Koper (LZK), **Ivico Kocijančič** (DSL), **Franca Germanisa** (OZUL Primorske), **Robija Bandelja** (LKD Koper), lovske družine pod okriljem LZK - LD Marezige, LD Koper, LD Strunjan, LD Istra - Gračišče, LD Dekani, LD Izola in LD Rižana, lastnike gozdnih in kmetijskih površin ter mejne lovske družine Lovske zveze Istarske županije: LD Fazan - Buje, LD Diana - Momjan in LD Srnjak - Grožnjan. Na proslavi niso manjkali niti koprski župan **Boris Popovič**, predsednik Krajevne skupnosti Šmarje pri Kopru **Goran Malenič**, drugi predstavniki organizacij in društev ter posamezniki, povezani z našo LD. Ob tej priložnosti so zaslužni člani LD prejeli več družinskih

Foto: Art foto Vanič Izola

Skupinska fotografija članov LD Šmarje pri Kopru ob 70-letnici

priznanj, priznanja LZK ter znak za lovske zasluge in zlati znak za lovske zasluge, ki ju je podelila LZS. LD Šmarje pri Kopru pa je 54 povabljenecem podelila zahvale za dolgoletno sodelovanje.

Po nastopu Notranjskih rogistov, prihodu praporščakov in odpeti himni je zbrane pozdravil starešina LD **Vinko Ferčec**. Kot je poudaril, je bila LD Šmarje pri Kopru ustanovljena leta 1947 in je štela 27 članov. Z njeno ustanovitvijo je bila dana možnost vsem ljubiteljem narave in lova, da se organizirano ter na lovsko pravičen način ukvarjajo z gojitvijo divjadi in lovom. Smo ena številčnejših LD v Sloveniji, čeprav naše lovske površine niso med največjimi. V preteklosti je

bilo znatno več članov, zdaj pa jih je 78, vključno s pripravniki, pri čemer družina izvaja lovsko poslanstvo na površini 4.635 ha. »Če smo nekoliko samokritični,« je poudaril, »je na prehojeni poti veliko storjenega, čeprav z vsem nismo vedno zadovoljni in bi lahko bilo marsikaj boljše.« Razmere in način upravljanja z divjadjo v lovišču se z leti spreminjajo. Z nenačrtovanim urbanističnim razvojem in onesnaževanjem okolja se nenehno spreminjajo tudi naravne lepote in danosti, zato nas skrbi, kakšna bo usoda naše divjadi. Lovci smo predvsem naravovarstveniki in posledično trdni zagovorniki sonaravnega kmetovanja ter trajnostne rabe gozdov kot temeljnega pogoja za zdravje

krajine, hkrati pa si prizadevamo za trajen obstoj divjadi in narave. Naravo moramo spoštovati, če jo želimo ohraniti za naslednje rodove, zato nas tudi v prihodnje čaka še veliko dela. Vedno znova si je treba prizadevati za pristne notranje odnose, poudarjati lovsko etiko ter gojiti čut odgovornosti do preostalih souporabnikov prostora in upravljanja z divjadjo.

Da ima družina vizijo in je na pravi poti, so v svojih nagovorih potrdili tudi govorniki, kar je člane LD dodatno vzpodbudilo. Proslave se je udeležilo veliko lovcev, prijateljev in sokrajanov. Prijateljsko druženje ob dobri glasbi in hrani je trajalo pozno v noč.

Bogdan Orlič

Intervju izpred več kot tridesetih let

Ze velikokrat sem razmišljal, da bi objavil zapis – intervju v našem glasilu *Lovec* v rubriki *Mladi in lovstvo*. Ko pa sem v *Lovcu*, 6/2017, prebral prispevek Mira Vučiča z naslovom *Kako je moj sin Damjan videl moj prvi lov pred dvaindvajsetimi leti, sem se končno tudi sam odločil, da pošljem v objavo intervju z lovcem, ki je zapis mojega sina Damjana*. Zapis je nastal pred več kot tridesetimi leti, ko je obiskoval četrti razred OŠ v Vuhredu. Čeprav Damjan ni postal lovec, mi zapis veliko pomeni in ga še vedno hranim med drugimi pomembnimi dokumenti, ki se jih je v mojem več kot štiridesetletnem članstvu v LD nabralo kar nekaj. Intervjuvani lovec sem jaz, Bogdan Kovač.

Kakšni so pogoji, da lahko postaneš lovec?

Da lahko postaneš lovec, je pogoj, da si polnoleten, da si državljan SFRJ in da nisi v kazenskem postopku, kar dokažeš z dokumenti. Opraviti pa moraš tudi lovski izpit. Najprej moraš biti pripravljen dve leti in po uspešnem pripravištvu lahko opravljaš lovski izpit.

Kako ste vi postali lovec?

To je pri nas že tradicija, saj so skoraj vsi naši sorodniki lovci, od starega očeta do stricov in brata. Seveda pa moraš imeti dosti veselja in prostega časa.

Kako dolgo ste že lovec?

Aktiven lovec sem skoraj že

dvajset let. Spominjam pa se, da sem že kot desetleten deček spremljal očeta in dedka na lov.

Kaj vse morate delati v lovišču?

Veliko je del, ki jih mora vsak lovec opraviti v lovišču. Tu so razna biotehnična dela – od urejanja krmnih njiv do zimskega krmjenja živali. Lovci izdelujemo tudi lovske steze, delamo krmišča za divjad in visoke preže, s katerih se divjad laže oceni.

Ali lahko poveste kakšen doživljaj?

Doživljajev je veliko in bi jih lahko bilo že za kakšno knjigo, a najbolj mi je ostal v spominu dogodek, ko sem z visoke preže prisostvoval poleganju srninega mladička. Ta dogodek mi bo ostal vedno v spominu.

Kakšno divjad imate v vaših krajih?

Tu živi pernata in parkljasta divjad. Med najbolj številno pernato divjad štejemo: fazane, race in divje golobe, pri parkljasti divjadi pa je največ srnjadi, imamo pa tudi gamse in občasno jelene. V zadnjih letih so tu še divji prašiči, ki nam delajo predvsem v jeseni škodo na posevkih koruze.

Kako pa je z divjadjo, ki jo uplenite, ali jo lahko obdržite?

Vso uplenjeno divjad oddamo našemu odpremniku, ta pa jo odda v zbirališče Grude, ki je tudi največji izvoznik divjačinskega mesa v tujino. Kot vemo, sodi meso divjadi med najbolj zdravo prehrano. Lovcu kot uplenitelju

Narislal: V. Šuligoj

ostaneta samo cvrček in trofeja. To pa je pri srnjaku rogovje, pri gamsu roglji in pri divjem prašiču čekani.

Kam namenite denar od uplenjene divjadi?

Vsa sredstva, pridobljena od uplenjene divjadi, se morajo vrniti nazaj v lovišče. Nabavijo se mlade race, kupijo fazanji kebčki in drugo. Denar od raznih prireditev pa se lahko uporabi za društvene dejavnosti.

Ali vam ni težko, ko uplenite divjad?

Težko je lahko samo tistemu, ki o tem ni poučen. Lovec je v prvi vrsti gojitelj in šele nato uplenitelj določene vrste divjadi. Odstreli se samo bolna in slaba divjad, to pa zato, da ne pride do raznašanja bolezni v lovišču. Tudi kmet ima rad domače živali, pa jih kljub temu usmrti – ali ni njemu še težje?

Ali imate veliko trofej?

V sem svojem udejstvovanju lahko rečem, da sem veliko uplenil in da imam trofeje, ki bi jih bil vsak lovec vesel.

Ali prirejate tudi kakšne razstave?

V našem lovskem bazenu je osem lovskih družin in vsako leto priredi ena od njih razstavo vseh trofej, ki so bile uplenjene v pretekli lovski sezoni.

Katera od trofej vam največ pomeni?

Vsaka trofeja zase je posebej lep doživljaj in res bi se težko odločil, katera od njih mi pomeni največ.

Kaj bi povedali za konec?

Biti lovec – to je nekaj prečudovitega, kar je težko povedati z besedami, to moraš doživeti.

Bogdan Kovač - Danč

Doživljajski tabor

Športno in kulturno društvo **Sela pri Kamniku** je med šolskimi počitnicami organiziralo tridnevni *Doživljajski tabor*, v okviru katerega so otroci doživeli veliko zanimivega in poučnega. Tabor je potekal v lepo urejenem lovskem domu **LD Sela**. Prvi dan nas je obiskal tudi lovec **Nejc Štrajhar**, ki je s seboj pripeljal svojega jazbečarja.

Lovec nas je poučil, da je poleg odstrela divjadi naloga lovcev tudi, da skrbijo za živali v svojem revirju, spremljajo pojave bolezni med živalmi ter odnašajo odpadke, ki se znajdejo v naravnem okolju in so za živali velika nevarnost. Prav tako smo izvedeli, da se nikoli ne smemo dotikati mladičkov prostoživečih živali, saj bi jih njihove mame lahko prav zato zapustile in zavrgle. Otroci so bili

Foto: N. Pivec

Lovec Nejc Štrajhar je otrokom predstavil glavne naloge lovcev in nekatere prostoživeče živali.

navdušeni nad fotografijami in plakati živali, ki jih najdemo v našem okolju. Za nekatere izmed njih so otroci slišali prvič. Še posebno zanimivo je bilo pogledati preparirane živali, ki so videti kot žive.

Pokukali smo tudi v lovčev nahrbtnik, kjer smo našli nož, svetilko, paket za prvo pomoč, fotoaparat in seveda malico, ki smo jo poskusili skupaj. Lovec nam je pokazal tudi, kako iz palice sestavimo mizo. Za konec so učenci postavili nekaj zanimivih vprašanj in opisali svoje izkušnje, ki jih imajo s prostoživečimi živalmi. Naše srečanje smo končali z risanjem risbic, ki so nastale pod vtisi srečanja in pogovora. Nejcu Štrajharju se zahvaljujemo za njegov obisk.

Nataša Pivec,
mentorica počitniškega tabora

Franc Ekar se je rodil 17. 10. 1942 v Preddvoru, po naključju na isti dan, kot je bil leta 1907 ustanovljen Slovenski lovski klub, kasneje Slovensko lovsko društvo. Franc je

član LD Jezersko od leta 1975, lovski izpit pa je opravil leta 1978. Njegova mentorja sta bila Jože Skuber st., legenda lovstva na Jezerskem, in uni. dipl. inž. gozdarstva Jurij Skuber, prav tako odlični lovski strokovnjak. Franc je tudi častni član Planinske zveze Slovenije, častni predsednik Planinskega društva Kranj, častni učitelj smučanja in tudi častni član LD Jezersko. Bil je tudi član komisije za izobraževanje pri LZS (1993–2001) ter predsednik in član komisije za izobraževanje pri ZLD Gorenjske (2009–2013). Med drugim je bil tudi vodja prvega usposabljanja in izobraževanja za lovske čuvaje v samostojni Sloveniji.

Lovski tovariši iz matične LD Jezersko smo našemu jublantu namenili posebno pozornost ob praznovanju 60-letnice LD Jezersko konec oktobra 2017, ko smo mu prisrčno nazdravili za ponovno starešinstvo. Po skoraj dveh mesecih pregovarjanja in prepričevanja je Franc takrat ponovno prevzel to funkcijo (prvič je bil starešina že v letih 1994–2013). Člani LD Jezersko smo mu čestitali ob visokem jubileju, jezerski župan Jurij Rebolj pa se mu je zahvalil za dosedanje zavzeto delo v lovstvu in matični LD. Tudi jublantan se je zahvalil vsem, ki so se udeležili dogodka, posebno pa je bil vesel prejete čestitke LZS s podpisom predsednika LZS mag. Lada Bradaca.

Tudi v obdobju, ko je odložil funkcijo starešine LD Jezersko, je Franc vedno rad uredil ali postoril vse, za kar so ga v LD zaprosili ali mu naročili. Z enako vnemo in veseljem je pripravljaj tudi članke za revijo Lovec in druge medije, v katerih je

pisal o zgodovini lovstva. Pisal je tudi sejemska poročila in o lovskih novostih ter raziskovanjih čez mejo. Javnost je seznanjal z dejstvi, ki so pričala, da so bili prav lovci tisti, ki so raziskovalcem narave in gora omogočali priti v najtežje dostopne in najvišje predele. To so bili gotovo nepozabni nekdanji gorski lovci – gamsarji: trentarji, bohinjsko-julijski, karavanški, kamniško-bistriški, jezerski, solčavski ...

Prav znamenita lovstva imena iz omenjenih okolij so našla mesto tudi v novem Slovenskem planinskem muzeju, ki ga je po stoletju iskanja možnosti za pridobitev lokacije in investitorja naposled vendarle zagotovil prav Franc Ekar kot predsednik Planinske zveze Slovenije (PZS) (predsedoval ji je v prvem desetletju novega tisočletja). Njegova zasluga je bila tudi, da je PZS prejela odločbo o delovanju v javnem interesu na področju varstva narave. Ob jubileju so Francu posebno jubilejno priznanje podelili na Zboru alpinistov veteranov Planinske zveze Slovenije leta 2017, še eno priznanje pa je prejel na zboru Zveze gorskih reševalcev Slovenije. Da ima še vedno dovolj volje in moči, je Franc dokazal poleti, ko se je peš povzpel do Kranjske koče na Ledinah, si pri zgornji postaji tovrstne žičnice oprtal nahrbtnik in smuči ter se z »mladeniči« v okviru 23. Lovskega veleslaloma spustil po Skutinem ledeniku.

Franc si vseskozi prizadeva tudi za smiselno in strokovno sodelovanje med upravljavci lovišč, še posebno na območjih ob državni meji. Za prizadevanje in uspešno delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redi I., II. in III. stopnje, prejel je tudi bronasto in srebrno plaketo revije Lovec in priznanji II. in III. stopnje ZLD Gorenjske.

Našemu jublantu izrekamo iskreno zahvalo za dosedanje delo in mu ob čestitkah želimo še naprej trdnega zdravja, nadaljnjih delovnih uspehov in dober pogled.

LD Jezersko – B. M. in B. G., LZS in ZLD Gorenjske

OBJAVLJANJE ZAPISOV O JUBILEJIH

Daljšje zapise o jubilejih zaslužnih članov je treba poslati v elektronski obliki, uradni dopis z žigom LD oz. ZLD in podpisom odgovorne osebe pa po navadni pošti ali skenirano po elektronski pošti. Besedilo in uradni dopis morata v uredništvo prispeti najkasneje 5 mesecev od dneva jubileja. Zapise objavljamo le za 70-, 75-, 80-, 85-, 90-letnice itn. Zapisi naj obsegajo največ 2.000 znakov (t. j. največ 32 razprtih vrstic), v njih pa navedite:

- ime in priimek jublanta,
- ime LD,
- datum rojstva (dan, mesec, leto) in
- najpomembnejše funkcije ter začetno in končno letnico za vsako funkcijo.

Pogoj za objavo je vsaj 6-letno jublantanovo delovanje kot član UO oz. IO LD, predsednik NO ali DR, članstvo v organih LZS ali ZLD, LUO, OZUL itn. (6 let v posamezni funkciji ali skupaj). Če je jublantan pooblaščen lovski čuvaj, pa so izpolnjeni pogoji za daljšo objavo, če LD dokaže vsaj 10-letno opravljanje lovskočuvajske službe (tudi v tem primeru obvezno navedite začetno in končno letnico opravljanja te funkcije). Vsi naštetiti podatki morajo biti obvezno usklajeni s podatki, zapisanimi v LIS – Lisjak (zavihek Članstvo).

OBJAVE V RUBRIKI

V tem mesecu praznujejo svoj življenjski jubilej

V rubriki *V tem mesecu praznujejo svoj življenjski jubilej* vsak mesec objavljamo kratke čestitke lovcem, ki so starejši od 69 let in ki tisti mesec praznujejo okrogli jubilej (70-, 75-, 80-, 85-, 90-, 95-, 100-letnico itn.). Podatke povzamemo sami iz LIS – Lisjak.

Uredništvo

Narisi: M. Samar

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95-letnik

Matija Božič, LD Tomišelj
Franc Udrih, LD Polzela

90-letnik

Anton Gornik, LD Grahovo
Anton Mogu, LD Dobrna
Geza Papp, LD Dolina
Marijan Podržaj, LD Begunjsčica
Alojz Ribič, LD Jezersko
Anton Vimpolšek, LD Šmarje

85-letnik

Jože Bahorič, LD Adlešiči
Janez Javornik, LD Grosuplje
Zvonimir Korošak, LD Železniki
Tone Pungerčar, LD Kamnik
Anton Štiglic, LD Smuk, Semič
Peter Šuhel, LD Laško
Blaž Tavčar, LD Porezen

80-letnik

Jožef Bregar, LD Škocjan
Ivan Brence, LD Dole nad Idrijo
Blaž Čepone, LD Polhov Gradec
Metod Černoša, LD Boč
Vincencij Dovnik, LD Šmartno na Pohorju
Ludvik Ferencek, LD Dolina
Darij Grzetič, LD Kojnik, Podgorje
Franc Jankovič, LD Cerklje ob Krki
Ivan Lampret, LD Vojniki
Pavel Markič, LD Kanal
Andrej Mlinar, LD Koprivna, Topla
Franc Pogačnik, LD Križna gora
Jožef Potočnik, LD Jamnica
Janez Rečnik, LD Ponikva
Marijan Rožič, LD Libeliče
Zoran Vengust, LD Žalec
Dušan Aleksander Zakrajšek, LD Mima

75-letnik

Albert Bogataj, LD Dobrova
Anton Cestnik, LD Ptuj
Vincencij Cetin, LD Slavniki, Materija
Edvard Dajčman, LD Ruše
Viktor Faletič, LD Volče
Valter Franc Frangež, LD Rogatec
Jožef Grilc, LD Dravograd
Valter Horn, LD Križevci pri Ljutomeru
Janez Kejžar, LD Sorica
Franc Kordež, LD Koprivna, Topla

Vilijem Kveder, LD Dobrna

Josip Lah, LD Predgrad
Srečko Logar, LD Kozlek
Marijan Plahutnik, LD Motnik, Špitalič
Boris Planinc, LD Slovenske Konjice
Franc Predanič, LD Studenec, Veliki Trn
Andrej Danijel Reberc, LD Zemon
Franc Škoda, LD Raka
Franc Vajndorfer, LD Mala Nedelja
Albert Zelenko, LD Destričnik
Anton Zorman, LD Mengeš

70-letnik

Anton Bahor, LD Dragatuš
Franc Barbič, LD Podbočje
Mirko Bremec, LD Planota
Jožef Ml. Cesnik, LD Podgorje
Ludvik Čeborn, LD Tabor Dornberk - Branik
Jože Jecl, LD Boč
Anton Zvonimir Kandare, LD Prem
Borut Klanjšček, LD Tolmin
Anton Klemenčič, LD Kanal
Marijan Kmet, LD Toplice
Marijan Kocjančič, LD Koper
Jože Kolenc, LD Podbočje
Rudolf Korenč, LD Apače
Franc Koželj, LD Dobrepolje
Jože Koželj, LD Grahovo
Ivan Krašovec, LD Gozdničnik, Griže
Pavel Krebelj, LD Hrenovce
Stanko Lah, LD Cirkovce
Andrej Mlakar, LD Jurklošter
Anton Muršič, LD Lenart v Slovenskih Goricah
Radivoj Olivo, LD Marežice
Ivan Pahor, LD Laze
Dragomil Pintar, LD Stol, Žirovnica
Drago Pisek, LD Kostonjeva na Krki
Zlata Rojko, LD Negova
Dragomil Rozman, LD Begunjsčica
Jožef Ružič, LD Metlika
Stojan Slejko, LD Čaven
Jože Šinkovec, LD Boštanj
Jože Šmid, LD Čemšenik
Dušan Šuligoj, LD Kanal
Jože Šuštarčič, LD Gradac
Franc Volf, LD Mala Gora
Anton Vrabec, LD Kapla
Darko Božidar Zajc, LD Kapele
Anton Zupančič, LD Sovodenj
Aleš Mikol, DSL FJK Doberdob

Vsem jublantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LIS – Lisjaka

Foto: J. Pap

Jubilejni koncert Križevskih rogistov

V septembru je **Kulturno društvo Križevski rogisti** pripravilo jubilejni koncert ob svoji 35-letnici delovanja. V svet lovske glasbene kulture so vse zbrane v kulturni dvorani v Križevcih v svojem uvodnem nastopu popeljali z lovskimi fanfarami. Kot je v predstavitvi gostitelj povedala povezovalka prireditve **Silva Vrbnjak**, Križevski rogisti že 35 let skrbijo za popestritev marsikatero prireditve. V pozdravnih nagovorih so njihovo delo pohvalili tudi: župan občine mag. **Branko Belec**,

predsednik ZLD Prlekija **Gorazd Kuhar**, predsednik Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostjo pri LZS **Milan Tepej** in predstavnik Javnega sklada za kulturne dejavnosti Območne izpostave Ljutomer **Ivan Kuhar**.

Kot gostje so se na prireditvi predstavili **Lovski rogisti ZLD Prlekija**, **Prekmurski rogisti**, posebni gostje iz Avstrije **Grazer Jagdhornblaser**, **Lovski pevski zbor Škale**, **Pevke ljudskih pesmi Vučja vas**, harmonikar **Božidar Štiberc**, humorist **Marko Kočar** in **Dramska sekcija Mala Nedelja**. Kulturni večer so zaključili vsi rogisti s skupnim nastopom: zaigrali so *Pozdrav* in *Hubertovo koračnico* avtorja **Reinholda Stiefa**. Ob 35-

letnici delovanja sta Križevskim rogistom podelila priznanja za njihovo delovanje **Lovska zveza**

Slovenije in Javni sklad za kulturne dejavnosti.

Bogomir Heric

Foto: B. Heric

Križevski rogisti delujejo že 35 let.

O lovstvu tudi v zborniku Občine Juršinci

Občina Juršinci je izdala zajeten zbornik *Juršinci skozi čas*, ki prinaša bogate vsebine s celovitim zgodovinskim, družbeno-ekonomskim, upravno-političnim in kulturnim razvojem tega dela Slovenskih goric od najstarejših časov do danes. Publikacijo je uredila **Marija Hrnja Masten** in je izšla v nakladi 1.000 izvodov. Prejela so jo vsa gospodinjstva v občini.

Predgovor je napisal **Alojz Kaučič**, ki vodi občino kot župan

Foto: M. Toš

Ivan Hrga, starešina LD Juršinci: »Smo trden kolektiv zelene bratovščine, ki se zaveda odgovornosti za ohranitev narave in divjadi tudi za prihodnje rodove.«

Vir: Občina Juršinci – zbornik

Zajeten zbornik Juršinci skozi čas je izšel v nakladi 1.000 izvodov, prejela so ga vsa gospodinjstva v občini, v njem pa je predstavljena tudi LD Juršinci.

vse od njene ustanovitve leta 1994 in je župan že šesti mandat. Župan je tudi dolgoletni član zelene bratovščine, lovski funkcionar in vnet zagovornik sodobnega lovstva. Zato najbrž ne preseneča, da je v tej lepo grafično urejeni publikaciji velikega formata objavljen tudi prispevek o nastanku in razvoju **LD Juršinci**. Napisal ga je njen starešina **Ivan Hrga** in za bralce izluščil nekaj najpomembnejših paberov iz bogate kronike delovanja zgledega kolektiva zelene bratovščine, ki že od leta 1946 skrbi za naravo in divjad. To je še en primer pozitivne promocije lovstva v knjižni publikaciji, ki presega lokalne okvire, in jo kot

primer pozitivne prakse na kratko omenjamo tudi v naši reviji.

V prispevku izpod peresa **Ivana Hrge** izvemo marsikaj o začet-

kih in razvoju LD Juršinci, pa o gradnji lovskega doma, urejanju strelišča, družbeni in kulturni dejavnosti juršinskih lovcev, vklju-

čevanju v zaokroženo turistično ponudbo, skrbi za mlade lovce, izobraževanju in seveda o bogati dejavnosti v lovišču. Skratka,

zanimivo branje, o katerem bodo še bolj kot lovci posegali drugi občani te občine.

Dr. Marjan Toš

Lovec Franc Smolko ponovno zmagovalec akcije Slovenija kolesari 2017

Kolesarski klub Beltinci, ki je leta 2017 obeležil 70-letnico obstoja in uspešnega delovanja, je pripravil svoj tradicionalni kolesarski maraton, na katerem je pedala vrtelo 315 rekreativcev. Tako se je končala akcija *Slovenija kolesari 2017*, zato so podelili tudi posebna priznanja. Leta 2017 je bil (tako kot leto poprej) absolutno najboljši **Franc Smolko** z Rožičkega Vrha v Občini Sveti Jurij ob Ščavnici, sicer član **Kolesarskega kluba Tondach** iz Križevcev pri Ljutomeru.

Franc Smolko, ki veliko časa namenja rekreaciji, športu in zdravju, saj poleg kolesarjenja

Foto: O. Bekel

Franc Smolko ni samo kolesar leta 2017, pač pa tudi kinolog in lovec v LD Radenci.

rad tudi teče in hodi v naravi, hkrati je tudi kinolog in lovec v **LD Radenci**, je lani prekolesaril kar 25 (lani 19) kolesarskih maratonov v okviru akcije *Slovenija*

Smolko je lani v okviru akcije prekolesaril 25 maratonov.

kolesari 2017, ki so potekali po vsej državi. To gotovo ni mačji kašelj, zato mu je upravičeno čestital tudi koordinator akcije **Milan Knez**. Častni pokrovitelj vseslovenske kolesarske akcije je

predsednik Republike Slovenije **Borut Pahor**. Skupno je bilo v okviru akcije *Slovenija kolesari 2017* po vsej državi kar 73 prireditelj.

Oste Bakal

Mag. Peter Voušek je praznoval 90 let

Na dan praznovanja visokega jubileja spoštovanega lovskega tovariša mag. **Petra Vouška** (90 let je dopolnil 17. junija 2017) smo ga člani **LD Braslovče** obiskali na njegovem domu v Celju. Sprejel nas je veselo, s prijazno besedo in nas bil enostavno vesel. Pogostil nas je in radi smo z njim nazdravili še na mnoga leta. Predsednik **LD Braslovče** **Janez Šumak** je vodil »protokol«, izročili smo mu fotografijo, na kateri je bil Peter govornik na slavnostni prireditvi ob praznovanju 70-letnice ustanovitve **LD Braslovče**.

Foto: J. Šumak

Obisk lovcev LD Braslovče ob praznovanju 90-letnice mag. Petra Vouška

Peter Voušek je lovski izpit opravil daljnjega leta 1946 in je še edini ustanovni član **LD**

Braslovče, ki so jo ustanovili prav tistega leta. Ogromno je prispeval k razvoju upravljanja

z divjadjo, skrbel je za tovariške odnose med lovci, pomagal pri gradnji lovskega objekta in v **LD** opravljal številne funkcije. Naša **LD** brez njega ne bi bila to, kar je. Njegovo zahtevno delo zdravnika specialista interne medicine se je prepletalo z delovanjem v naravi, saj si je v njenem zavetju redno polnil baterije za naporno delo v službi. Petra poznamo kot kulturnega, preudarnega in izkušnega sogovornika, ki rad prisluhne tudi mlajšim lovcom. Mag. Peter Voušek, hvala ti v imenu zelene bratovščine, še enkrat iskrene čestitke ob 90-letnici ter še na mnoga leta!

Lovka in lovci LD Braslovče

Polnarjev srnjak

Od veliko ljudi sem slišal, da imajo na kmetiji **Vere** in **Ivana Peruša**, po domače Polnarjeve kmetije v Vuhredu, udomačenega srnjaka. Velikokrat sem razmišljal, da bi si ga šel ogledat, a ni bilo nikoli pravega časa. Ko pa je bil lani na začetku leta pri nama z ženo na obisku vnuk Aljaž, ki obiskuje tretji razred osnovne šole na Muti in je velik ljubitelj živali, mu ogleda srnjaka nisem mogel odreči.

Najprej smo si ogledali oboroženi jeleni damjaki **Robija Robnika**. Čeprav njegova oborožba ni velika, je bilo v njej veliko jelenov, različno obarvanih, od rjavih z belimi pegami do črnega, eden pa je bil povsem bel. Vnuk Aljaž jih je radovedno opazoval in mi postavljati različna vprašanja. Ker je bil z mano večkrat na lovu, ni mogel razumeti, zakaj v naravi ni tako različno obarvanih osebkov. Na njegova vprašanja sem odgovarjal, kolikor sem znal. Opazil pa sem, da z ogledom jelenov ni

bil povsem zadovoljen in je kar naprej ponavljal: »*Dedi, kaj pa srnjak?*« Usledili smo se v avto in se odpeljali proti Polnarjevi domačiji.

Parkirali smo kakšen kilometer od domačije in se peš odpravili naprej. Že od daleč smo zagledali srnjaka, ki je veselo skakal po dvorišču, družbo pa so mu delali kar trije psi. Nad pogledom smo bili vsi navdušeni, še posebno Aljaž. Gospodarja Vera in Ivan sta nas pristrčno sprejela, saj se poznamo že dalj časa. Vera je

takoj prinesla stekleničko mleka in jo dala Aljažu. Ko je **Bambi**, tako so klicali srnjaka, zagledal stekleničko, je takoj stekel k Aljažu in jo hitro izpraznil. Nekaj časa smo še bili na dvorišču kmetije, nato pa sta nas lastnika povabila v kuhinjo na kavico in šilček domačega. Bambi se nam je takoj pridružil, se nekoliko zadržal v kuhinji, nas radovedno opazoval in se nato vrnil na dvorišče. Poslovili smo se z obljubo, da bomo še prišli, saj se Aljaž ni in ni mogel posloviti od srnjaka.

Foto: B. Kováč

Aljaž je s stekleničko hranil srnjaka.

Nekaj mesecev po našem obisku sem izvedel žalostno novico, da srnjaka ni več pri Polnarjevih; preplaval je reko Dravo in se nekaj časa zadrževal pri ribniku Reš pri Radljah ob Dravi. Ko so domači izvedeli, kje je, so ga pripeljali nazaj na kmetijo. Toda tam ni več ostal, ponovno je preplaval reko Dravo in se zadrževal v zaselku Dobrava pri Radljah ob Dravi. Prebivalci Dobrave so ga vzeli za svojega, čeprav je na kakšnem vrtu pojedel solato, ki jo je imel zelo rad.

Bilo je julija lani, ko mi je lovski prijatelj Robi sporočil, da je na regionalni cesti, ki pelje proti Radljam ob Dravi, srnjak žalost-

no končal pod kolesi vozila. Prepoznal ga je po rdečem traku, ki ga je imel privezanega okoli vratu. To je na Polnarjevi domačiji že drugi tak primer, saj je pred leti zaradi potepuških psov žalostno končala srna. Ko se navežemo na udomačeno žival, nam je ob izgubi še težje. V nobenem primeru pa je ne moremo več vrniti v naravo, ker tam ne bi preživela. Ob tem dogodku sem se spomnil plakata, ki ga je LZS izdala neke v sedemdesetih letih in z njim opozarjala, naj ne pobiramo mladih živali, ker jih mati le skrrije, toda nikoli ne zapusti.

Bogdan Kováč - Danč

Zanimiva srna

V revirju LD Apače vzbuja veliko zanimanje srna, ki jo imenujemo kar *Bela*. Je zelo plašna in se pojavlja v spremstvu mlajšega srnjaka, ki je do nje zelo zaščitniški. Vedno pride prvi na pašo in vsaj 30 m od srne. Potem se skupaj paseta in hkrati odideta. Na dolgi koruzni njivi se pojavljata na štirih mestih, a nikoli nista na istem vrstnem redu kraja paše. Prideta zgodaj zjutraj ali pozno proti večeru, da je težko dobiti lepši posnetek. No, po desetih dneh v maskirni obleki mi je končno uspelo in nastalo je devet

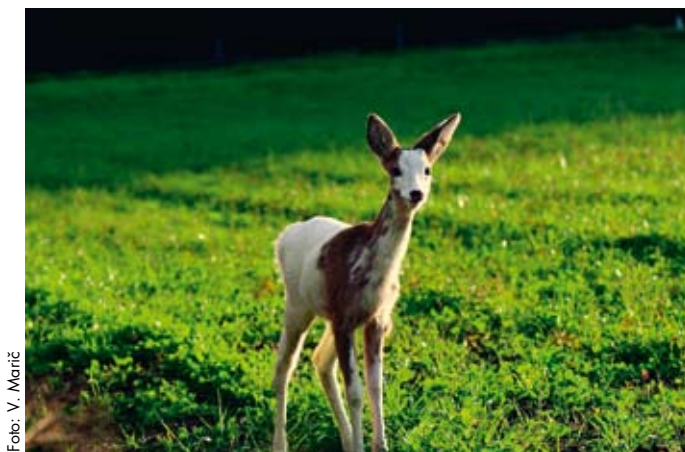

Foto: V. Marič

Srna Bela, ki se je marsikomu zelo prikupila.

posnetkov. Po objavi fotografij na facebooku sem prejel ogromno všečkov ter izraženih skrbi, da bodo lovci srno odstrelili.

Tamkajšnji prebivalci redno občudujejo posebno srno in spremljajo njeno gibanje, zato ni prav nič čudno, da so rotili domače lovce, naj je ne odstrelijo, saj je postala nekakšen zaščitni znak tamkajšnjih krajev. Oddahnili so si, ko so slišali za odločitev tamkajšnjih lovcev, da bodo ustregli sokrajanom, ki bodo lahko še naprej uživali ob pogledu na zanimivo žival. Domači lovci zaslužijo javno zahvalo vseh prebivalcev apaške občine!

Vilibald Marič

Mešanec Feliks

Že legendarni gorniški fotograf in avtor prve knjige z naslovom *Trenta in Soča*, s podnaslovom *Doline, gore in ljudje*, **Jaka Čop**, omenja trentarsko kmetijo na **Turi**. Najvišje ležeča in tristo let stara kmetija čepi na grebenu pod spomenikom dr. Juliusa Kugya, pod cesto, ki se ovinkasto dviga proti prelazu Vršič. Hiša je še vedno prekrita s smrekovimi sklodami. Trmasto kljubuje zobu časa in dolgim zimam. Zraven hiše sta še ovčji hlev in drvarnica, prav tako prekrita s sklodami in oplankana s smrekovimi žagancami. Njen zadnji stalni prebivalec je bil cestar vršiške ceste **Peter Kverh**. Ni bil lovec; kljub temu so sumili, da je krivolovec, saj v Trenti brez lova ali krivolova ni šlo. Sedanjí gospodar **Srečko Kverh** se je z družino preselil v Bovec.

Trop ovac in dve kozi so še vedno inventar Turarjeve doma-

čije. Predlani je Srečko izpustil dve kozi na pobočje pod 2.601 m visoki Razor. Po prvem obisku je že opazil, da se je dvema kozama pridružil starejši alpski kozorog in jima delal družbo. Pozneje se je kozorog umaknil in z njim je odšla tudi ena koza, druga pa je ostala in se jeseni z gospodarjem vrnila v dolino. Ko je to edino kozo peljal h kozlu, se ni več prskala, kar je bil očiten znak, da je bila že oplojena. Gospodar je pomislil na kozoroga in sum se je spremenil v dejstvo, ko je koza maja naslednje leto skotila mladiča, samčka; **Feliks** ga je imenoval. Že po prvem obnašanju in glasovih, ki jih je mladič oddajal, je slutil, da je njegov oče alpski kozorog. Tudi poznejše obnašanje in tršat stas sta sum še podkrepila. Zdaj skoraj leto star mladič mešanček veselo skače po hlevu in okrog njega. Druga koza, ki je odšla s kozorogom, pa se ni nikoli več vrnila in je verjetno izgubljena.

Jože Leban - Drolč

Foto: J. Leban - Drolč

Feliks za hlevom

Narava se je poigrala

Vsako leto, ko jesen že skoraj odvrže listje iz krošenj dreves in se barve listja spremenijo v mavrico, ki nam boža dušo, imajo lovci **LD Mokronog** pogon na Priči. To je zaselek južno nad Mokronogom, ki je na severu prekrit z mešanim gozdom, na južni strani pa so vinogradi in zidanice, ki gostoljubno vabijo. Prav na vrhu so dobro vidne razvaline Kalinove vile in objektov, ki so jih poškodovali med drugo svetovno vojno. Kalinovi so bili lastniki tovarne usnja v Mokronogu, ki pa so jo po vojni preselili na Vrhniko. Razvaline Kalinove vile na Priči dajejo

zatočišče in gnezdišče mnogim gozdnim prebivalcem.

Lovski rog in lajež psov gonilcev sta naznanila, da se je pogon začel. Pričakovanja so bila na vrhuncu. Že na zboru je bil določen, kot vsako leto, zadnji pogon pri dolgoletnem lovcu **Ludviku**, ki je svoj dom postavil ravno na Priči. Z ženo **Olgo** vsako leto pripravita malico, h kateri sodi tudi dobra kapljica. Nestrpnost smo čakali, kaj je boginja Diana namenila pozdravu lovini. In glej! Mlajši lovec **Jure Lindič** je prinesel lisico, ki pa ni bila podobna lisici. Njena barva dlake in razporeditev sta bolj spominjali na posavskega goniča. Lovci so začudeno ugibali, kako se to zgodi. Izrečenih je bilo kar nekaj trditvev: da je lisica pozabila odvreči masko, ki si jo je

Foto: J. Janežič

Lisica, ki jo je uplenil mlajši lovec, Jure Lindič, v lovišču LD Mokronog.

nadela noč prej, na noč čarovnic, da je lisičja mama našla ljubezen s psom posavcem itn. Karkoli se je

pač zgodilo, take živili lovci LD Mokronog še niso uplenili.

Jožica Janežič

Odstreljen merjasec z 230 kilogrami

Nič posebnega ni, da smo lovci **LD Tabor Dornberk - Branik** s 26 člani 29. oktobra 2017 začeli s skupnimi lovi. Uplenili smo tri prašiče: mladica ozimca, svinjo in merjasca, ki je za lovišče naše LD pravi rekorder, gotovo pa tudi daleč okrog. Zborna mesto je bilo ob starem mostu v Steskah, kjer smo se kot otroci kopali v reki Branici. Oživali so spomini na otroško in mladoletniško obdobje z zvrhano mero razposajenosti.

Odločen glas starešine **Ludvika Čebzona** je ob spomilih presekala našo razigranost in oznanil začetek nedeljskega skupnega lova. Kot se spodobi, nam je starešina zaželel obilo lovskih užitkov in nas opozoril na varnost pri ravnanju z orožjem. Za vodjo lova je bil določen **Davorin Colja**, domačin omenjenega zaselka in največji poznavalec lovišča na tem območju. Po predhodnem dogovoru z lovskim čuvajem, gonjači in postavljači je bil določen revir ob reki Vipavi od Potočne po pobočju svete Katarine do Vrha. Lovci

Foto: B. Birsa

Uplenjeni merjasec je neiztrebljen tehtal kar 230 kg, iztrebljen pa 184 kg.

s šibrenicami so po Vrhovskem polju ob reki Vipavi s svojimi štirinožnimi pomočniki lovili malo divjad (zajca, mlakarico in lisico), preostali s kombiniranimi puškami in risanicami pa divje prašiče in jelenjad. Glede na število dotlej odstreljene srnjadi na tem območju je bila določena omejitev s prepovedjo odstrela posameznih spolnih in starostnih kategorij. Nizka oblačnost, primerna tem-

peratura in dovolj lovcev s psi so napovedovali uspešen lov.

Lovskemu čuvaju **Borutu Vidmarju** so določili stojišče z dobrim pregledom na manjši greben nad potočno strugo. Pasji lajež gonilcev je oznanjal, da so v pogonu divji prašiči in tako vzbudil večjo napetost strelcev na stojiščih. Boginja Diana je bila zelo naklonjena čuvaju, saj je proti njemu prvi pritekel ozimec, nato

lanščakinja in za njo še merjasec. Vse tri je Borut odstrelil v opisanem zaporedju s posamičnimi strelci. Po končanem pogonu je sledilo spravilo divjadi, ki je bilo zahtevno glede na merjaščevo velikost in težo ter težavnost terena. Velika sreča je bila, da je bil mogoč dostop s traktorjem z vitlom, saj je bilo spravilo tako veliko lažje.

Merjasec, naš prvak, je po hitri oceni starejši od desetih let, iztrebljen pa je tehtal kar 184 kg. Glede na velikost čekanov bi lahko pridobil žlahtno kovino (medaljo), vendar je še preuranjeno govoriti o tem. Grenak priokus pa ostaja ob pogledu, da se mu je en čekan poškodoval ob padcu v potočni jarek ali ob vleki z vitlom. Bili smo navdušeni, obenem pa presenečeni, da v nedrjih naših gozdov še živijo taki orjaki. Ob iztrebljanju je bilo slišati različne komentarje in domneve; predvsem pa je zelo verjetno, da je le v času bukanja mogoče odstreliti tolikšnega merjasca. Na zadnjem pogonu v koči smo snovali načrte za naslednji lov.

Boris Birsa

LD Tabor Dornberk - Branik

Posebnost uplenjenega srnjaka v lovišču LD Starše

Revirju Prepolje v lovišču **LD Starše** je 15. oktobra 2017 ob 19. uri lovec **Janko Sitar** uplenil srnjaka z znaki bolezni po telesu. Navedenega srnjaka je opazoval že nekaj časa, tisti dan pa mu je prišel na razdaljo, da ga

je lahko uplenil. Ko je pristopil k ustreljeni živali, je ugotovil, da ima znake bolezni po vsem telesu. Kljub temu se je do živali obnašal v skladu z načeli lovske etike in divjadi dal zadnji grizljaj. Nato jo je odpeljal do pristojne veterinarske službe, ki je ugotovila oziroma izdala uradno diagnozo: *papilomatoza*.

Marjan Malek, tajnik LD Starše

Foto: J. Sitar

Srnjak z znaki bolezni, ki ga je uplenil Janko Sitar.

O bolezni, navedeni v članku, sta obširno pisala dr. Gorazd Vengušt in dr. Diana Žele v članku *Pojav fibroze in fibropapilomatoze pri srnjadi*, ki je bil objavljen v Lovcu, 7-8/2016, na straneh 351-352.

Uredništvo

Lisica ali koga ta lov sploh še zanima?

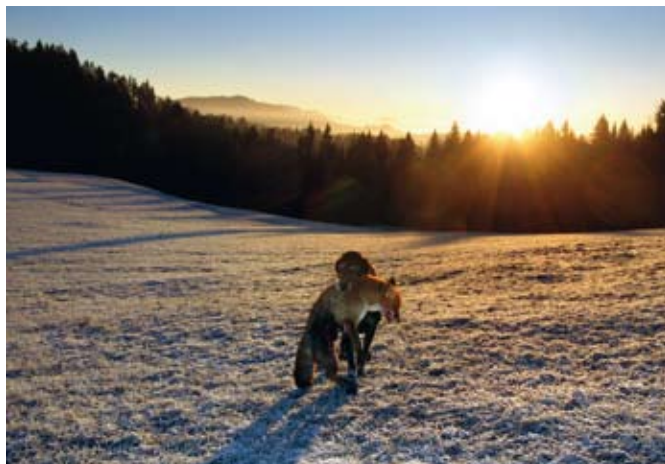
Novembrski sneg je bil za prave »lisičarje« kot za skromnega otroka torta za rojstni dan. Smetano ali češnjo na vrhu pa je dodala še luna, ki se je napolnila do prvih decembrskih dni. Mraz mi je dal upanje, da bo veselje trajalo malo dlje, saj je bilo prejšnja leta snega pred novim letom malo ali nič. Naj na kratko ponovim stare oziroma dodam svoje nove izkušnje pri lovu (o lovu na lisice sem pisal že v prejšnjih letnikih Lovca).

Sneg: Zelo pomaga, saj vidimo, kje se lisice gibljejo, pa tudi kot cilj so dobro vidne.

Puška: Največ lovim s puško, kalibra .222 Rem. Naboje si polnim sam, po minimalni recepturi. Uporabljam krogle Sierra ali Hornady match. Vseeno je izstrelna rana pri bočnem strelu večkrat precejšnja, zato lisico raje streljam tako, da je kožuh čim manj poškodovan ali vsaj hrbtni del cel – v »špic«, kot rečemo v lovskem žargonu, da izstrela ni ali pa poševno od zadaj proti glavi. Vem, da kožuh dandanes nima več prave cene, vseeno pa je takšen s celim hrbtom bolj kakovosten.

Lovski pes: Zjutraj, ko čakam lisice na prehodih ob preglednih travnikih – toliko bolje, če so omejeni s potokom –, imam s seboj vedno psico (kratkodlakko ptičarko), ki najpogosteje lisico opazi prva. Čakava na robu gozda brez posebnega zaslona ali maskirne obleke. Ker imam dober razgled, imam dovolj časa, da se pripravim na zanesljiv strel. Zjutraj pri dobri svetlobi namreč strel do 200 m ni nič posebnega. Januarja lani je lisica, ki se mi je približevala ob potoku, kar naenkrat izginila. Odšla je namreč po potoku, ki je bil nekaj dni prej še v tekočem agregatnem stanju, čez noč pa je na njeno srečo zamrznil. Ponoči psice zaradi mraza ne jemljem s seboj na čakanje. Vseeno pa vsak nastrel, ko je lisica ob strelu nakazala zadetek ali ko na nastrelu najdem kri, s psico preverim in jo večinoma uspešno poiščem! Spoštujte tudi lisico! Vem, da je v praksi na žalost pri mnogih tudi drugače ...

Še o puški: Kot ste verjetno opazili, kombinirane puške skoraj ne omenjam. Le kadar je vidljivost kljub snegu slaba, uporabljam šibrenico, kal. 20. Priporočam naboje s šibrami 3,3–3,5 mm. Posip in temu primeren šok je zaradi več šiber boljši. Streljam do raz-

Vsak strel na lisico, ki nakaže zadetek ali če na nastrelu najdem kri, s psico preverim in jo večinoma uspešno poiščem! Spoštujmo tudi lisico!

Sneg je zelo v pomoč, saj vidimo, kje se lisice gibljejo, pa tudi kot cilj so takrat dobro vidne.

dalje največ 40 m. Le kadar lisica kaže bok, bo strel nanjo do take razdalje neuspešen. Svetujem pa, da naboje preizkusite pred lovom in ugotovite, kateri vam ustrezajo.

Strelni daljnogled: Na puški, kalibra .222 Rem., imam montiran daljnogled s 3- do 12-kratno povečavo. Opremljen je z res dobro nastavljivo osvetlitvijo križa, ki zelo pomaga. Tudi pri strelu pri

slabi svetlobi, kadar križa ne vidimo več. Taka optika mi povsem zadošča za vse razdalje do 200 m. Kadar imamo puško pristreljeno na 100 m, je treba pri strelu do 20 m upoštevati, da krogla pade približno 5 cm pod merilno točko. Zaradi montaže daljnogleda – kot veste. Do 40 m je razlika zanemarljiva tudi pri streljih na tako majhno divjad, kot je lisica. Na 200 m pa moramo zaradi padca

krogle pomeriti približno 10 cm višje. Lisica ni velika žival. Ko ji slečemo kožuh, na najširšem mestu meri dobrih 12 cm!

Privabljalca: Priznam, da nisem posebno melodičen in piščalke malo uporabljam. Najmanj *zajčji vek*. Nekaj uspehov pri vabljenju lisic sem imel z oponašanjem mišjega cvileža. Težava pa je, da zaradi dolgoletnega tekmovalnega streljanja brez glušnikov ne slišim visokih tonov. Lani sem do decembrske polne lune trikrat uspešno privabil lisico s piščalko, ki jo na lovskih sejmihi lahko najdete pri starejšem gospodu Klausu; imenuje jo *ptičji strah*. Več let je visela na žeblju, kjer v kuhinji visi stenski koledar. Zadnje leto jo je odkril enoletni vnuk in iz nje vabil prve glasove. To zimo je z menoj na lovu. Vedeti pa morate, da je lisica ob vabljenju zelo pozorna in zato vsako lovčovo premikanje pomeni takrat za lisico rešitev, saj je njen sluh izjemen. Lisica neverjetno natančno oceni smer, od koder prihaja naš klic. Do preže, od koder navadno vabimo, pride zelo hitro; večkrat sem jo moral celo ustaviti, da ni prišla preblizu. To naredim tako, da oponašam bavkanje srnjadi. No, enostavno »zalajam« le enkrat in potem je za strel le nekaj sekund časa. Če ne, je lisica za izkušnjo bogatejša.

Mrhovišče: Mrhovišča nimam. Razne priboljške ob prežah polagam za ljudi in krokerje čim manj opazno. Priložnostni priboljški naj bodo v čim manjših koščkih, da se lisica, ko jih najde, dlje zadrži na odprtem. Posebno prikladni so briketi za mačke.

Kdaj je lov uspešnejši? V decembru in januarju je najbolje, če ste na preži do 19. ure. Posebno, ko je luna še zgodnja. Pozneje se prilagajate luni, kolikor vam čas dopušča. Lisica je v tem času na nogah vso noč, zato posebnega pravila ni. No, zgodilo se mi je, da je lisica prišla na travnik zgodaj zjutraj, ko je bilo za strel še pretemno. Iz lisice je naenkrat nastala nekakšna težko prepoznavna temna gmota na snegu. Ko se je zdanilo, čez dobre pol ure, sem v gmoti spet prepoznal lisico. Kar na sredi travnika si je privoščila kratek dremež! Kadar piha, smo doma ali izberemo prežo v zavetrni legi. 2. decembra 2017 sem na tako vetrovno in oblačno noč, pred polno luno, pričakal tri lisice.

Za konec: Ne sekirajte se preveč, če vam pri lovu večkrat kaj spodleti. Mene lisice »šolajo« že 40 let. In ravno v tem občutim ves čar lova nanje.

*Mitja Kersnik
kersnik.mitja@gmail.com*

Spominjam se volkov na Pohorju

Leta 1956/1957 je bila huda zima, mnogo snega in mraz, v lovitvenem gojišču (LG) Pohorje pa so se pojavili volkovi. V tistih časih je tisti, ki je ustrelil volka, od države dobil 25.000 dinarjev.

Foto: M. Migas

Nekega zimskega dne sta prišla lovska čuvaja LG Pohorje, ki sta se pisala **Brence** in **Kresnik**. Zbrali so se tudi lovci **LD Zreče: Vinko Trupej, Alojz Kotnik st., Karel Beškovnik st.** in jaz – **Karel Beškovnik ml.** Brence je menil, da je volk nad Rakovcem. Na tistem terenu je bilo veliko

smrek in hitro smo ugotovili, da je volk v smrečju. Blizu so bili gozdni delavci in eden od lovcev jih je šel vprašat, ali bi pomagali. Dva sta privolila in sta šla v pogon. Brence je imel okoli 200 metrov vrvice, na katero so bili privezani trakovi. Lovce je razporedil po stojiščih. Prvi je stal Kresnik, 50–60 metrov stran pa jaz. Med naju je pritekel volk in oba sva streljala nanj. Ranila sva ga, za njim je bila krvava sled. Volk je šel na južno stran hriba, lovci pa za njim. Iskali smo ga, dokler se zvečer nismo poslovili blizu Urbana nad Pako ali pod Volovco. Naslednji dan ob sedmi uri zjutraj smo se zbrali, kjer smo se dan prej razšli. Očeta **Urbana** smo prosili, ali dovoli hčerkama **Klari** in **Erni**, da gresta v pogon za volkom. Oče se je strinjal in dekleti sta kmalu videli volka in zavpili: »Glej ga, glej ga volka!« Volk je očitno ostal tam, kjer smo ga zvečer nazadnje videli. Nato je šel proti Paki, kjer pa ni bilo snega, zato smo izgubili sled za njim.

Spominjam se še enega lova na volkove. Nekega dne je prišel lovski čuvaj LG Pohorje **Ludvik Brence**, da bi se nasled-

nji dan ob sedmi uri dobili pri **Feliks Vranjeku** pod Roglo. Brence je zjutraj prišel s **Karlom Golčmanom**, s katerim sta ugotovila, da sta volkova šla proti Črnemu jezeru. Ko smo prišli do tja, smo zakurili, vsak je vzel svoj nahrbtnik in smo se najedli. Potem smo šli za volkovoma. Snega je bilo do kolen, ponekod do pasu. Brence in Golčman sta imela krplje, Trupej in jaz sva bila na smučeh, Beškovnik st. in **Ludvik Mikek st.** pa sta bila brez vsega. Tisti dan smo ves dan hodili za volkovoma, dokler nismo pozno zvečer prišli na Ruško kočo. Tam smo zbudili oskrbnika, ki nam je pripravil toplo večerjo. Prespali smo in naslednji dan ponovno šli za volkovoma, toda brez uspeha. Ob 14. uri smo imeli kosilo v Ruški koči, potem smo se vrnili domov. Beškovnik st. in Mikek st. sta šla na vlak v Hoče do Poljčan, potem pa v Zreče z ozkotirnim vlakom in iz Zreč peš na Skomarje. Brence in Golčman sta šla s krpljami čez planino domov v Oplotnico, Trupej in jaz pa sva šla s smučmi čez planino na Skomarje. Ko sva prišla v vas, je bila noč.

Karel Beškovnik ml.

V LD Predgrad prvi Dejanov spominski lov

Člani zelene bratovščine iz **LD Predgrad** tudi nekaj več kot leto po tragičnem dogodku ne morejo doumeti, da njihovega cenjenega in priljubljenega lovskega tovariša **Dejana Kapša** ni več med njimi. Dejan je bil odličen lovec in vrhunski kinolog. Imel je tri dobro izšolane pse za delo po krvni sledi, obstreljeno divjad je iskal po Sloveniji in v sosednji Hrvaški ter v Bosni in Hercegovini. Bil je visoko izobražen in prepoznaven gozdarski strokovnjak, ki je z družino živel tik za mejo na Hrvaškem. Kaj se je nekega avgustovskega dopoldneva v letu 2016 dogajalo med iskanjem obstreljenega merjasca v hrvaškem lovišču, do danes ni pojasnjeno. Dejan je bil s psi na delu, a zgodila se je nesreča; odjeknil je strel in Dejan je zadet v glavo za vedno obležal, našli pa so ga njegovi psi. Strelec se sploh ni zavedal, kaj je storil, odpeljali so ga na psihiatrične preglede in zdravljenje, sodnega epiloga nesreče pa še vedno ni. Dejanovi domači, še zlasti žena **Danijela** in sin **Roko**, so globoko užaloščeni in vedo, da jim

Foto: osebni arhiv družine Kapš

Dejan po enem od uspešnih iskanj obstreljene divjadi

Dejana nihče več ne more vrniti, a vendarle bi želeli izvedeti resnico. In doživeti pravično sodbo, nam je o tem nesrečnem primeru pripovedoval Dejanov dober prijatelj in član pobratene LD Sveti Jurij v Slovenskih goricah **Ivan Špindler**. Skupaj z Dejanovimi lovskimi tovariši in prijatelji se je udeležil spominskega lova, ki ga je pripravila LD Predgrad. Pred tem so lovci obiskali tudi prerani Dejanov grob na Vrbovskem na Hrvaškem. Po Dejanu so poimenovali tudi prežo na Hreljnu in organizirali spominski Dejanov lov na območju lovskega sektorja

Hreljin pri Lazah pri Predgradu. Lovci iz Predgrada in Sv. Jurija so se zbrali tik ob reki Kolpi, na katero je bil pokojni Dejan Kapša zelo navezan in jo je naravnost oboževal. Tam sta jih pozdravila in nagovorila vodja hreljinskega lovskega sektorja **Sandi Lavtar** in lovovodja **Dejan Majerje**. O spominskem lovu in njegovi izvedbi je spregovoril tudi gospodar LD Predgrad **Jure Senekovič**. Spominskega Dejanovega lova, ki bo postal tradicionalen, se je udeležila tudi pokojnikova žena Danijela s psoma **Sagom** in **Acom** in sodelovala v pogonu. Na zbornem mestu je prišel tudi oče **Ivan**

Foto: M. Toš

Prvi Dejanov spominski lov so sklenili pri preži na Hreljnu, ki jo je pomagal zgraditi in so jo predgraški lovci poimenovali po njem.

Kapš, ki pa na lovu ni sodeloval, saj ga je sinova nesreča tako pretresla, da se lovov ne udeležuje več, še vedno pa je rad v dobri lovski družbi. Po končanem lovu (videli so veliko divjadi, ki so jo samo fotografirali) so se vsi udeleženci zbrali pri Dejanovi preži na Hreljinu, kjer so se med zadnjim pogonom s hvaležnostjo spomnili mnogih skupaj preživetih lepih dogodkov. Bilo je sicer veliko grenkobe, tudi nekaj solza, a hkrati iskrenih misli in besed zahvale za Dejanova dobra dela. Tudi kulinarika je bila v znamenju Dejanove priljubljene jedi, to je jagnjetine v sladkem zelju in odo-

ka iz krušne peči **Ane** in **Srečka Miheliča**. Pri izvedbi zadnjega pogona sta sodelovala tudi **Ivan Madronič** in **Andrej Senekovič**. Srečni in zadovoljni, a z grenkim priokusom so se razšli po zapeti najljubši Dejanovi pesmi njegovega velikega lovskega prijatelja **Igorja Barabe**.

Žalostna zgodba, ki nas vedno znova opominja, kako pomembna je varnost na lovu in tudi med iskanjem obstreljene divjadi, hkrati pa izpričuje globoko lovsko prijateljstvo in tovarštvo, ki vladata med slovenskimi lovci. Člani LD Predgrad Dejana res zelo pogrešajo. Ni bil zgolj pri-

ljubljen in spoštovan lovski tovariš, pač pa tudi vrhunski kinolog in lovski funkcionar. Med letoma 2010–2013 je kot starešina vodil LD Predgrad, bil je pomočnik gospodarja omenjene LD, dolgoletni lovovodja, član komisije OZUL-a za mednarodno in regionalno

sodelovanje ter do prezgodnje smrti 26. avgusta 2016 tudi član IO OZUL-a. V lovstvu je pustil viden pečat, nanj pa ostaja med zeleno bratovščino daleč naokoli lep spomin.

Marjan Toš

Že drugič na lov z damami, lovskimi, članicami ZLD Ljubljana

V novembru 2017 sta tako kot leto poprej **ZLD Ljubljana** in **LD Domžale** v lovišču LD Domžale organizirali lov za dame, članice ZLD Ljubljana. Lova se je udeležilo devet članic različnih LD, med njimi tudi **Marija Babnik**, članica LD Vodice, ki je

Druženje smo nadaljevali na turistični kmetiji Soud, kjer smo jedli okusno pečenko in popili kozarec rujnega. Pogostitev je sponzoriral starešina LD Domžale Ivan Stele. Vse udeleženke drugega damskega lova v LD Domžale so prejele spominsko listino in praktično darilo. V nadaljevanju je potekal pogovor o možnosti, da bi lov z našimi lovskimi postal tradicionalen.

Milan Velkovrh

Foto: M. Velkovrh

Udeleženci že drugega lova z damami, ki sta ga tako kot leto poprej organizirali ZLD Ljubljana in LD Domžale. Marija Babnik, ki je članica zelene bratovščine že 61 let, je na fotografiji v modrem brezrokavniku.

dopolnila že 88 let in je članica zelene bratovščine kar 61 let. Po pozdravnem nagovoru predsednika ZLD Ljubljana mag. **Lada Bradača** in starešine LD Domžale **Ivana Steleta**, topli kavi in čaju s krofi ter pecivom je vodja lova udeležence lova postavil po stojščih. Po dveh urah, v ne preveč hladnemu dnevu, smo končali z lovom. Boginja Diana nam ni bila preveč naklonjena, so pa nekatere lovke videle divje prašiče.

Narisal: M. Samar

(Ne)sprevideno iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije

RJAVI MEDVED V PRADAVNINI

*Mgr. Matija Križnar
Kustodiat za geologijo*

Zdajšnji medvedi izhajajo iz več kot dvajset milijonov let stare družine, katere prvi predstavniki so poseljevali Severno Ameriko in Evropo. V dolgi geološki zgodovini se je rjavi medved (*Ursus arctos*) pojavil šele v začetku ledenice pred približno dvema milijonoma let, v Evropo pa je prišel z azijske celine pred približno milijonom let. V evolucijskem pogledu je rjavemu medvedu najbližji severni ali polarni medved (*Ursus maritimus*).

Rjavi medved se je na ozemlju zdajšnje Slovenije verjetno zadrževal večji del ledenih dob in se obdržal vse do danes. Njihove kosti so odkrili na mnogih najdiščih z ledonosnim živalstvom. Med geološko najstarejše, iz zgornjega dela srednjega pleistocena, sodijo ostanki rjavih medvedov, odkopanih v plasteh Jame pod Herkovimi pečmi na Kozjaku ter iz jame Divje Babe nad dolino Idrije pri Cerknem. Domnevamo, da so v jame ostanke rjavih medvedov zanesli ledenodobni lovci in razne zveri, zlasti jamske hijene in jamski levi.

Od rjavega medveda so se v Sloveniji poleg fosilnih ostankov ohranile tudi geološko mlajše kosti iz obdobja po koncu poledenitev; pravimo jim subfosilne. Eno takšnih lobanj hrani Prirodoslovni muzej Slovenije. Lobanja in nekaj drugih delov okostja je pred približno 140 leti izkopal direktor tedanjega Kranjskega deželnega muzeja **Karl Dežman** na območju nekdanjih kolišč pri Igu na Ljubljanskem barju. Pred približno 6.500 leti so takratni koliščarji prebivali na obrobju ojezerjene in zamočvirjene kotline. V jezeru so lovili ribe in oprezali za pticami, v širnih gozdovih na obrobju pa so lovili jelene in lose. Ena največjih lovnihi živali je bil rjavi medved, njegove ostanke pa so našli še na nekaterih drugih arheoloških najdiščih na Ljubljanskem barju. Lovcem s konca mlajše kamene dobe, oboroženim s hladnim orožjem, je rjavi medved gotovo pomenil bogato trofejo, ki je dokazovala njihovo spretnost in pogum.

Subfosilna (le delno fosilizirana) lobanja rjavega medveda s kolišča pri Igu na Ljubljanskem barju sodi med zelo redke tovrstne najdbe. Nenavadno »čokoladno« rjavo barvo je kost dobila zaradi gline, v kateri je ležala, in je značilna za vse ostanke z barjanskih arheoloških najdišč. Primerek je shranjen v paleontološki zbirki Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Fotografija: Matija Križnar

Po dolgotrajni in težki bolezni je 3. 5. 2017 prenehalo biti srce našega častnega člana **Ivana Kopušarja**. Novica o Ivanovi smrti je lovce LD Dravinja - Majšperk zelo pretresla in užalostila, čeprav smo bili seznanjeni z razvojem njegove bolezni.

Ivan se je rodil 14. 11. 1933 v Šoštanj. Življenjska pot ga je iz rodne Šoštanje ponesla v Apače, na Dravsko polje. Leta 1955, ko je bil star 22 let, je vstopil v našo LD. Po opravljeni pripravniški dobi je leta 1957 opravil lovski izpit. V začetku sedemdesetih let je začel z delom gospodarja v LD, kar je kot trden, klen in načelen možak opravljal vse do leta 1975, ko je postal predsednik oziroma starešina LD. To delo je opravljal dolgih 15 let (1975–1986 in 1994–1998). V času njegovega vodenja lovske družine je bilo narejenega ogromno: zgradili so lovski dom in kupili vsa zemljišča, ki so zdaj v lasti LD. Bil je gospodaren starešina, izredno dejaven v lovstvu, delavno ustvarjal in strokovno priznan. Ob vsem trudu in delu, ki ga je vložil v delo LD, se je vseskozi lovsko izobraževal. Bil je preglednik divjačine (2008–2017), leta 1977 je opravil izpit lovskega čuvaja. Delo lovskega čuvaja je kasneje dopolnil z izobrazbo lovskega tehnika.

Bil je izvrsten kinolog, ki je imel svoj vzrejo resastih ptičarjev, za kar je prejel srebrni znak pri Kinološki zvezi Slovenije. Precej let je deloval v IO ZLD PTUJ - Ormož (1986–1996), hkrati je bil tudi predsednik Komisije za lovska odlikovanja in priznanja ZLD PTUJ - Ormož. Član NO pri območni zvezi je bil od leta 1982 do 1986, na ravni LD pa je bil prav tako član NO in številnih delovnih komisij. Za njegov trud in delo, ki ju je vložil v dobro lovstva, ga je LZS večkrat odlikovala, in sicer z redom III. stopnje leta 1982, redom II. stopnje leta 1993 ter redom I. stopnje leta 2010. LZS mu je podelila tudi jubilejni znak za 50 in 60 let članstva.

Spoštovani Ivan, tvoja reka življenja je odtekla; bila je bogata in polna naravnih lepot. Hvala ti, da smo smeli delati s tabo ter da si znal svoje lovske izkušnje in prigode deliti z nami. Za ves tvoj trud in delo, ki si ju namenil ohranjanju narave, varstvu divjadi in upravljanju z njo, se ti lovci LD Dravinja - Majšperk iskreno zahvaljujemo.

LD Dravinja - Majšperk – I. Z.

Dolgoletnemu lovcu in članu LD Tomišelj **Vinko Foršček** je 31. 8. 2017 prenehalo biti plemenito srce. Na dan pogreba so se na pokopališču Žale v Ljubljani zbrali sorodniki, znanci, predvsem pa množica lovskih in kinoloških tovarišev z lovskimi prapori, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Vinko se je rodil 25. 8. 1927 v vasi Prapreče pri Novem mestu, na obronkih Gorjancev in Kočevskega roga v skromni delavski družini. Že od otroštva sta mu gozd in narava veliko pomenila, saj je že kot desetletni fantič po obronkih Gorjancev vodil istrskega goniča, s čimer sta

mu narava in kinologija vtisnili svoj pečat za vse življenje.

Njegovo mladost in šolanje na obrtni šoli je prekinila druga svetovna vojna. Kot zaveden Slovenec je že leta 1941 navezal stike z narodno-osvobodilnim gibanjem. Vanj se je aktivno vključil leta 1942, kasneje pa se pridružil partizanom vse do končne osvoboditve.

Po končani vojni je leta 1947 v Beogradu končal vojaško akademijo in nadalje ostal v vojaški službi. Kot častnik je služboval in se selil od tromeje na Donavi pri Djerdapu pa vse do Kranja. Zanimivo je bilo poslušati njegove dogodivščine iz časov, ko je bil še graničar. Živo je pripovedoval, kako so lovili v letih (1948–1949) volkove na Stari planini in divje gosi na Donavi. Leta 1952 je bil službeno premeščen v Volče pri Tolminu, kjer se mu je leta 1953, ob vstopu v LD Volče, uresničila želja, da bi aktivno lovil in se ukvarjal z lovsko kinologijo. Njegovo natančnost, objektivnost in požrtvovalnost so lovski tovariši hitro opazili in mu po opravljenem lovskem izpitu v LD Volče takoj zaupali tajniško delo (1955–1960), nato pa je bil več let družinski kinolog. Službena premestitev na rodno Dolenjsko je botrovala odločitvi, da se je leta 1963 vključil v LD Ivančna Gorica. Tudi v tej družini so spoznali vse njegove vrline in mu zaupali odgovorne funkcije blagajnika (1965–1967), tajnika (1967–1970), kinološkega referenta (1972–1976) in tudi starešine LD (1976–1977). Leta 1974 je opravil izpit za kinološkega sodnika za delo in zunanost psov jamarjev, za IV. in del III. skupine psov FCI.

Leta 1978 je postal član LD Tomišelj, kjer je od leta 1979 do 1982 opravljal funkcijo predsednika kinološke komisije in prvi uvedel evidenčno kinološko knjigo. Leta 1979 je bil izvoljen v iniciativni odbor za ustanovitev LKD Ljubljana, kjer je bil več let tajnik, član IO, SS in NO LKD Ljubljana, v letih (1982–1985) pa je opravljal funkcijo tajnika LD Tomišelj. Pozneje je bil več mandatov

OBJAVLJANJE OSMRTNIC

Dajše osmrtnice

Osmrtnico umrlega člana je treba poslati v elektronski obliki, uradni dopis z žigom LD oz. ZLD in podpisom odgovorne osebe pa po navadni pošti ali skenirano po elektronski pošti. Besedilo in uradni dopis morata v uredništvo prispeti najkasneje 5 mesecev po posameznikovi smrti. Zapisi naj obsegajo največ 2.000 znakov (t.j. največ 32 razprtih vrstic), v njih pa navedite:

- ime in priimek umrlega člana,
- ime LD,
- datum rojstva (dan, mesec, leto),
- datum smrti (dan, mesec, leto) – ne pogreba!,
- najpomembnejše funkcije ter začetno in končno letnico za vsako funkcijo.

Pogoj za objavo je vsaj 6-letno posameznikovo delovanje kot član UO oz. IO LD, predsednik NO ali DR, članstvo v organih LZS ali ZLD, LUO, OZUL itn. (6 let v posamezni funkciji ali skupaj). Če je bil umrl pooblaščen lovski čuvaj, pa so izpolnjeni pogoji za daljšo objavo, če LD dokaže vsaj 10-letno opravljanje lovskočuvajske službe (tudi v tem primeru obvezno navedite začetno in končno letnico opravljanja te funkcije). Vsi naštetih podatki morajo biti obvezno usklajeni s podatki, zapisanimi v LIS – Lisjak (zavihek Članstvo).

Kratke osmrtnice

Kratke osmrtnice uredništvo objavlja brez posebnih pogojev, vendar vedno zahtevamo uradno vlogo LD za objavo. Uradno vlogo lahko pošljete po navadni pošti ali pa skenirano po elektronski. V njej navedite naslednje podatke:

- ime in priimek umrlega člana,
- ime LD,
- datum rojstva (dan, mesec, leto) in
- datum smrti (dan, mesec, leto) – ne pogreba!

Kratke podatke o smrti članov objavljamo sproti, če smo jih prejeli v vsaj 8 mesecih od smrti. Kasneje niste več upravičeni do zahtevka za objavo. Kratkim osmrtnic **ne objavljamo avtomatično** po podatkih iz Lisjaka, ampak samo, če pošljete vlogo.

Uredništvo

tajnik in član NO LD Tomišelj, ki ji je ostal zvest vse do svoje smrti.

Vinko je bil pojem natančnega in doslednega tajnika ter živa zakladnica raznovrstnih podatkov o divjadi in lovstvu. Bil je lovski tehnik, redni dopisnik revije Lovec, nepozaben vodja tečajev za lovske pripravnike

pri ZLD Ljubljana in tudi dolgoletni lovski čuvaj, ki je vestno bdel nad dogajanjem v lovišču in delom LD. Pri opravljanju svojih zadolžitve v lovstvu je bil natančen in dosleden, lovsko etičen in z velikim spoštovanjem do zakonodaje in lovskega dogovora.

Vinko ima velike zasluge na področju lovske kinologije, kjer je 40 let strokovno deloval kot kinološki sodnik, funkcionar v LKD LJ in KZS, organizator kinoloških prireditvev ter vodja spomladanskih in jesenskih preizkušenj, telesnih ocenjevanj in državnih tekem, bil je predsednik Vzrejne komisije za pse jamarje pri KZS, predsednik Komisije za odlikovanja pri KZS in dolgoletni vodnik ter vzreditelj lovskih psov – še posebno terierjev in ptičarjev. Postal je častni član Kluba ljubiteljev psov jamarjev Slovenije (2002) in častni član Lovskega kinološkega društva Ljubljana (2011). Svoje znanje in izkušnje je radodarno prenašal na mlajše lovce in kinologe; njegove mentorske zasluge v lovstvu in kinologiji so neprecenljive. Za svoj izjemen prispevek v kinologiji je bil odlikovan s srebrnim in zlatim znakom KZS ter redom II. in I. stopnje. Za 60 let članstva v lovski organizaciji je prejel zlati znak (2014). LZS ga je za dolgoletno delo v lovstvu odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje.

Z Vinkovim odhodom smo izgubili zelo vestnega in prizadevnega lovskega tovariša. V zahvalo za njegovo neprecenljivo delo mu je v zadnji pozdrav zapel moški pevski zbor, v poslednje slovo pa so ga pospremili akordi lovskih registrov. V naših srcih bo vedno živel v najlepšem spominu.

LD Tomišelj – B. F.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Zdravko Jaklič, LD Veliki Podlog,
* 29. 10. 1960, † 9. 11. 2017.

Karlo Furlan, DSL FJK Doberdob,
* 16. 10. 1941, † 12. 11. 2017.

Rudi Pipa, LD Otočec,
* 1. 4. 1932, † 14. 5. 2017.

Ciril Vidrih, LD Rakek,
* 18. 9. 1931, † 31. 10. 2017.

Vladimir Ferenc, LD Križevci pri Ljutomeru,
* 18. 7. 1929, † 9. 11. 2017.

Jernej Čampa, LD Velike Poljane,
* 10. 11. 1940, † 13. 2. 2017.

Hubert Kosler, LD Velike Poljane,
* 1. 3. 1928, † 2. 8. 2017.

Anton Šobar, LD Velike Poljane,
* 3. 12. 1928, † 22. 10. 2017.

Janez Peklar, LD Muta,
* 9. 8. 1934, † 11. 9. 2017.

Ivan Onuk, LD Muta,
* 6. 10. 1933, † 17. 10. 2017.

Jože Protner, LD Malečnik – Košaki,
* 15. 2. 1930, † 11. 10. 2017.

Aleš Močilnik, LD Kanal,
* 5. 5. 1988, † 5. 11. 2017.

Janez Zobec, LD Dolenja vas,
* 13. 6. 1934, † 22. 10. 2017.

Umrli časten spomin!

Janko Dunaj, LD Slovenj Gradec,
* 27. 6. 1926, † 20. 11. 2017.

Rafael Žele, LD Tabor, Zagorje,
* 25. 10. 1954, † 8. 11. 2017.

Marjan Lombar, LD Begunjska,
* 29. 9. 1946, † 26. 11. 2017.

Jožef Poje - Zdihovec, LD Banja Loka, Kostel,
* 12. 11. 1946, † 21. 9. 2017.

Janez Kregar, LD Poljane,
* 27. 12. 1928, † 21. 11. 2017.

Jože Koželj, LD Smrekovec, Šoštanj,
* 22. 2. 1935, † 6. 11. 2017.

Ivan Vračun, LD Log, Šentvid pri Grobelnem,
* 27. 2. 1943, † 10. 11. 2017.

Stane Zupan, LD Kozje,
* 1. 1. 1962, † 12. 11. 2017.

Edvard Rupert, LD Kozje,
* 8. 9. 1942, † 20. 11. 2017.

Anton Gvardjančič, LD Tabor Dornberk - Branik,
* 31. 5. 1930, † 5. 9. 2017.

Pavel Jeršin, LD Velika Loka,
* 12. 1. 1934, † 29. 8. 2017.

27. Državna tekma v vodnem delu - CACT

Kinološka prireditev *Državna tekma v vodnem delu (DTVD)* – CACT z res dolgo tradicijo se uspešno nadaljuje. **LD Ig** je tudi tokrat prireditev organizirala skupaj z **LKD Ljubljana** in pod okriljem **Kinološke zveze Slovenije (KZS)**. Kot vedno smo organi-

KZS Bojan Deberšek, strokovni vodja **Zvonimir Poznik** in vodja sodniškega zbora **Ivan Traven**. Vseh dvajset tekmovalcev se je kmalu za tem odpravilo na tekmovalna mesta, razdeljena na tri različne zvrsti preizkusnih disciplin. Priznani kinološki sodniki **Rudi Rakuša**, **Ivan Traven** in **Vladimir Kobal** so ocenjevali delo psov pri sledenju izpuščene race v vodi, porasli z ločjem, kakovost uporabe nosu, šarjenje v

Tik pred jutranjim zborom

zatorji pripravili vse potrebno za nemoten potek tekmovanja in za dobro počutje vseh povabljenih ter nastopajočih. Petič zapored je bil vodja priprav in prireditve kinolog naše **LD Matjaž Gerbec**. Prvi jutranji sončni žarki so napovedovali prelep dan, ravno prava mera rahlega piša pa je obetala odlične razmere za delo psov.

Iz »kuhinje« je že pred osmo omamno dišalo po kavici in drugih dobrotah naših pridnih fantov. Po žrebu štartnih števil je prisotnim prisrčno dobrodoščilo zaželel starešina naše **LD Marko Vilfan**, pridružili pa so se mu še delegat

Nestrpno čakajoč na povelje

Vse foto: T. K. Kovčič, V. Šuligoj in M. Likar

Državna prvaka (Anton Vuzem in Amor, »kralj« lova)

vodi, porasli z ločjem brez race, ubogljivost in vodljivost psa, način prinašanja izgubljene race iz vode ter odločljivost s strelomirnostjo.

Pred poldnevom smo si vsi privoščili malo odmora, da smo pogasili žejo in pregnali lakoto. Vsa pohvala fantom v kuhinji! **Tone, Tomaž, Aleš, Jani, Marjan** in preostali so se tudi letos resnično izkazali, naš **Nejc** pa je bil izvrsten pri avtomatski obdelavi podatkov. Da je bila organizacija res na visoki ravni, priča dejstvo, da smo kljub dvajsetim tekmovalnim tandemom tekmovanje končali še prej kot lani. Sledili so končni izračuni in slavnostna podelitev. Vsak nastopajoči je prejel plaketo in vrečko s spominskim darilom, prvi trije, tako posamezniki kot ekipe, pa tudi pokale in praktične nagrade.

Tretje mesto je v ekipni konkurenci zasedla ekipa **LKD Ptuj** v sestavi **Anton Vuzem, Branko Valentan** in **Aleksander Koser** (170 točk). Drugo mesto je pripadlo ekipi **LKD Gorica**, za katero

so tekmovali **Darko Miklavčič, Darjo Spačal** in **Marjan Rijavec** (241 točk). Ekipni prvaki pa so letos postali člani **LKD Posavje: Aljoša Šoba, Alina Vilma Šoba** in **Vinko Božič** (247 točk). V posamezni konkurenci so bile uvrstitve naslednje: v konkurenci drugih pasem sta tretje mesto osvojila **Alojz Markelc** s špringer španjelom **Mr. Orsonom**, druga sta bila **Franc Krnjak** in labrador **Flashway Eden**, zmagala pa sta **Matej Hunjadi** in labradorka **Aja Boltvinska**. V konkurenci ptičarjev sta bila bronasta **Daniel Majcen** in nemški kratkodlaki ptičar **Car Ljutomerski**, srebro sta osvojila **Darko Miklavčič** in nemški kratkodlaki ptičar **Ago Kobalov**. Ago je prejel tudi **R-CACT**. Zmago in naslov državnega prvaka v vodnem delu sta letos osvojila vodnik **Anton Vuzem** in nemški kratkodlaki ptičar **Amor »kralj« lova**. Njuno delo je bilo vrhunsko. Amor je prejel tudi CACT, njegov vodnik pa za eno leto veliki prehodni pokal občine Ig.

»Tekma je potekala v lepem kinološkem vzdušju. Organizacija je bila na najvišji ravni, kar je zasluga organizatorjev **LD Ig**, za kar jih posebej pohvalimo,« piše v sodniškem poročilu. Menim, da to pove vse! Tudi tokrat se iz vsega srca zahvaljujemo sponzorjem, darovalcem in vsem, ki ste nam kakorkoli priskočili na pomoč pri organizaciji prireditve. Hvala **Marjanu Likarju** za reklamni prostor, ki nam ga je odstopil na spletu, in zelo lepo posnet film ter fotografoma **Tanji Klari Kovčič** in **Vitalu Šuligoju** za izjemne fotografije. Dobrodošli na prihodnji DTVD 2018! (Še malo pa bo jubilejna. Juhu!!!)

Jani Šivc, LD Ig

Preizkušnja za ptičarje v Staršah

LKD Maribor je v sodelovanju z **LD Starše** kot gostiteljico prireditve 14. 10. 2017 organiziralo **jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP)**, širšo **poljsko preizkušnjo (ŠPP)** in **poljsko preizkušnjo angleških ptičarjev (PPA)**. Vodja preizkušnje je bil **Uroš Troha**, tajnik **LKD Maribor**, ki je vse prisotne pozdravil v imenu organizatorjev in jim zaželel, da bi uspešno opravili nalogo. Prijavljenih je bilo deset psov, in sicer pet za JZP, dva za ŠPP in trije za PPA. Za nemošteno izvedbo prireditve na terenu je poskrbel prizadevni dolgoletni kinolog **Jože Firbas**.

Vse pse smo preizkušali na izpuščeno divjad iz umetne vzreje, saj glede na številčnost naravne divjadi ni bilo mogoče drugače. Bolj ali manj so vsi psi pri predmetih zasnove prikazali dobro delo, medtem ko pri predmetih šolanja dela niso prikazali na tako visoki ravni. Vidno opazna je bila tudi razlika med psi, ki so opravili tečaje iz vaj poslušnosti (VP 1 in VP 2), v primerjavi s tistimi, ki tega predhodno niso opravili. Posamezni psi so imeli precej težav pri uvodnem delu, kar je vsekakor posledica preslabe priprave psov za to disciplino. Posledica tega je bila, da dva psa preizkušnje nista opravila pozitivno.

Foto: V. Turk

Delo na polju: Lord Lovrenški, vodnika Vilka Turka, je prinesel fazana.

Omeniti velja tudi, da so organizatorji pričakovali nekoliko več prijavljenih psov glede na prisotnost na preizkušnji naravnih zasnov, ki je bila maja 2017 v Račah. Očitno je, da se posamezni vodniki in kinološki referenti v LD ne zavedajo, da psi ptičarji, ki niso uspešno opravili JZP ali ŠPP, za lovske družine in uporabo v njihovih loviščih niso uporabni. Tudi veljavna lovska zakonodaja je jasno opredelila vlogo in pomen lovske kinologije. Prav tako podzakonski akt, ki v Pravilniku o uporabi lovskega psov v loviščih zelo natančno opredeljuje, pod kakšnimi pogoji lahko poteka lovi na posamezno divjad. Uspešno opraviti zahtevano pre-

Skupina pri vodnem delu jesenske vzrejne preizkušnje 14. 10. 2017 v LD Starše

Foto: V. Turk

izkušnjo za ptičarje ni nikakršen babbav, imeti je treba samo nekaj znanja o šolanju, dovolj vztrajnosti in nekoliko večjo mero strpnosti. Vedeti moramo, da na lovu ni lepšega, kot če naši štirinožni pomočniki dobro delajo.

Posamezni rezultati na JZP:

1. Lord Lovrenški (nemški kratkodlaki ptičar) z vodnikom **Vilkom Turkom** (191 točk),
2. Lino H. S. od Ivaniča (madžarska vižla) z vodnikom **Timotejem Horvatom** (190 točk),
3. Ciba Sebeborci (nemška kratkodlaka ptičarka) z vodni-

kom **Marjanom Šerugo** (185 točk).

Angleški ptičarji so tokrat v primerjavi s prejšnjimi leti prikazali dobro delo, kar je vsekakor rezultat resnega dela njihovih vodnikov in dobre priprave na samo preizkušnjo.

Na prireditvi so sodniško delo opravili **Rudi Rakuša**, **Vili Postružnik** in spodaj podpisani. Za konec naj se v imenu LKD Maribor, prisotnih vodnikov psov in lovskih pripravnikov zahvalim LD Starše za njihovo dolgoletno zvestobo pri odstopu lovišča za posamezne kinološke prireditve.

Miroslav Bauman

UP po umetni krvni sledi v LD Mala Gora

LKD Kočevje v programu kinoloških prireditev med drugim načrtuje tudi uporabnostno preizkušnjo (UP) po krvni sledi (KS) za vse pasme lovskih psov. UP vsako leto priredi v lovišču druge LD naše ZLD, tako da smo tekoče v stiku z vodniki - kinologi vseh LD naše ZLD. Za pripravo UP smo se sestali v petek, 6. 10. 2017, pred lovskim domom **LD Mala Gora**. Za pripravo sva bila zadolžena z **Miloslavom Vukovićem**. Pripravljena je bila sveža kri jelenjadi, trije trupi srnjadi za na konec sledi in listki za označevanje sledi. Sodnikom smo določili naslednje pomočnike: **Janeza Čestnika** in **Nedeljka Dragojeviča** sodniku **Jožetu Rusu**, **Miloslava Vukoviča**, **Dejana Vesela** in **Ervina Markovskega** sodniku **Janiju Krivcu**, **Stanislava Kolariča** in **Toneta Čestnika** pa sodniku **Tomažu Burazerju**. Imeli smo lepo sončno popoldne; dopoldne je zelo deževalo, zato smo bili že v skrbeh o uspehu psov na terenu. Po končanem delu ekip na terenu smo se zbrali pri Grabrovčevi koči na večerji, ki sta nam jo pripravila **Franc Grabrovec** in njegov lovski prijatelj **Silvo Stržinar**. Ob ognju, dobri jedi in pijači je pogovor stekel o slovenski lovski kinologiji in naših štirinožnih prijateljih.

V soboto, 7. 10. 2017, smo se zbrali pred lovskim domom LD Mala Gora. Po zboru vodnikov s psi je prisotne pozdravil starešina LD Mala Gora **Matej Dejak**, tekmovalce, sodnike in pomočnike na terenu pa sem pozdravil tudi jaz. Kot vodja prireditve in predsednik LKD Kočevje sem vsem zaželel dobro počutje v naši družbi, tekmovalcem pa obilo

Foto: J. Fras Pečar

Na sledi v gozdu

uspeha na preizkušnji. Predstavil sem še sodniško trojico (**Jožeta Rusa**, **Janija Krivca** in **Tomaža Burazerja**). Komisijo za pritožbe smo sestavljali **Jani Krivec**, **Klemen Dolšak** in spodaj podpisani. Jože Rus je na kratko predstavil *Pravilnik o uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov*. Po žrebu številki sledi smo se odpeljali h Grabrovčevi koči, kjer nas je že čakala Franceva jutranja kava, po kavi pa smo opravili preizkus strelomirnosti psov. Ekipa s tekmovalci in lovskimi pripravniki so se nato odpravile na teren, z **Jasmino Fras Pečar** pa sva pripravila obrazce za vpis rezultatov, doseženih na UP.

Z rezultati smo lahko zadovoljni, saj je pet psov opravilo UP s I. nagradnim razredom (n.r.) in dva z II. n.r. Preizkušnje žal nista opravila dva psa. En tekmovalec se je pritožil na sojenje sodnika Jožeta Rusa, toda na koncu so obveljale določbe iz *Pravilnika o uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov* in odločitev sodnika. Odločali smo tudi o treh zmagovalcih z enakim številom točk. Razvrstili smo jih po starosti psov:

3. mesto: **Franc Oražem** z reasistim jazbečarjem (I. n.r., 124 točk).

Po končanem delu sodniške komisije smo se zbrali v dvorani doma in razglasili rezultate. Prvi trije pari so prejeli pokale in praktične nagrade, vsi drugi tekmovalci in pomočniki na terenu pa kape LKD Kočevje. Vsak sodnik je na kratko opisal delo vodnika in psa na sledi. Po končanem uradnem delu smo pojedli lovski golaž, nekaj popili in se pogovorili o dogodku. Ob koncu še zahvala LD Mala Gora, pomočnikom na

Jutranji zbor pred preizkusom strelomirnosti psov

1. mesto: **Branko Pogačnik** z nemškim lovskim terierjem (I. n.r., 124 točk),
2. mesto: **Evgen Ržen** z bavarškim barvarjem (I. n.r., 124 točk)

terenu in sodnikom. Vodnikom želim obilo uspeha pri nadaljnjem delu s psi.

Jože Špehar

Predvidena legla lovskih psov

Brak-jazbečar (SLRBj):
O: 5/II, m: 4/I, 21. 12. 2017,
Boštjan Golob,
Samostanska 13,
2360 Radlje ob Dravi.

Posavski gonič (SLRGp):
O: 5/II, m: 4/I, 27. 12. 2017,

Mario Boštjančič,
Mala Bukovica 42 b,
6250 Ilirska Bistrica.
O: 5/I, m: 5/I, 16. 1. 2018,
Štefan Lah,
Glina 8, 1385 Nova vas.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodajam nov IR-laser z montažo za nočno optiko. Neviden za divjad in z dometom 400 metrov. Tel.: 041/406-471.

Prodajam zračno puško Slavia. Tel.: 041/832-350.

Prodajam repetirno risanico Steyr Mannlicher Luxus, kal. 6,5 x 57, s strelnim daljnogledom Swarovski Habicht 1,5-6 x 42 z novo zaslučno montažo. Kot novo. Tel.: 041/733-022.

Prodajam pištolo Luger M90, 9 mm, Parabellum. Kot nova. Tel.: 041/733-022.

Prodajam dvogled Swarovski Habicht 7 x 42. Kot nov. Tel.: 041/733-022.

Ugodno **prodajam nov strelni daljnogled** Docter Jena, 1,5-6 x 42, križ 4A, s 30-letnim jamstvom in **naboje**, 6,5 x 57 R CDP, 8,2 g, Nosler 9,1 g in SP, 8,5 g (55 kosov za 100 €). Tel.: 031/296-046.

Prodajam tricevko Merkel Suhl, 12-12/7 x 65 R. Puška ima supergrip cevi 65 cm, pozlačene sprožilce in orehovo izrezljano kopito. Na Suhlovi montaži je montiran str. daljnogled 6 x 42 Swarovski. Tel.: 041/606-016.

Prodajam šibrenico CZ-USA Ringneck kal. 12/12. Ima pet menjalnih zadrž (»čokov«), en sprožilce in orehovo kopito. Na puški je montirana rdeča pika Norconija. Tel.: 041/606-016.

Prodajam nov gumiran črn dvogled DDoptics, 10 x 42, s 30-letnim jamstvom. Tel.: 041/238-943.

Prodajam dvogled C. Zeiss, 8 x 56 BTP, **strelna daljnogleda** Diatal ZM 8 x 56 MC, C. Zeiss in Smith & Bender, 6 x 42. Tel.: 040/838-114.

Lovski psi

V psarni Barjanska 20. 1. 2018 pričakujemo leglo nemških žimavcev. Mladiči bodo potomci staršev vrhunskih nemških delovnih linij. Mati: Eni Barjanska, PZP 55 točk, JZP 194 točk, SPP 209 l.b.n.r., barva črno-serasta, telesna ocena odlično/odlično, J. Ch. SLO, SLOCh., vsi zahtevani zdravstveni testi: HD-A, DNA-profil. Oče: Altmärker Franko II, VJP 77 Pkt., Hegewald 210 Pkt., VGP II/328TF, Btr., telesna ocena 10/11. Zdravstveni testi: HD-A, ED-O, OCD-frei, vWDTyp2-frei, DNA-profil. Očeta in mater odlikuje umirjen značaj, popolna koncentracija pri delu in vsestranska uporabnost pri lovu. Informacije in rezervacije na tel. številki: 041/717-464.

Prodajam dva izredno lepa mladiča pasme Beagle, stara pet mesecev, čipirana, tetovirana in cepljena, potomca odličnih delovnih linij, že vodena v lovišče. Janko Logar, Pod bregom 2, Slovenj Gradec. Tel.: 031/613-302.

Drugo

Broške, gumbi, prstani iz jelenjega rogova – izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje

53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Izdelam vam pasti – lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali, velikosti: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100, in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. www.rajgeli.si Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplarice (več vrst), **pasti za lov polhov** (več vrst), **netopirnice**. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam odrasle lovne fazane in mlakarice. Tel.: 041/717-464.

Prodajam novo, trenutno eno izmed najboljših in naprednih lovske kamer. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkciji, 12-MP-fotografir, odporna proti vsem vremenskim vplivom. V maskirni barvi in majhnih mer. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Dveletno jamstvo in slovenska navedila! Tel.: 041/353-319.

Prodajam novo elektronsko ovratnico za šolanje psa. Domet od 250 do 1600 metrov. Ugodno in s triletnim jamstvom. Tel.: 041/353-319.

Prodajam starejše muflone in navadnega jelena – dvain dvajseteraka. Cena ugodna. Tel.: 051/666-916.

Zbiram staro lovsko opremo in trofeje, ki jih lastniki oz. svoji ne potrebujejo ali imajo namen zavreči. Tel.: 031/619-306.

JANUAR

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)	
vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec
1. Po	16:08	6:37	7:44	16:27 6:32 17:40
2. To	17:13	7:44	7:44	16:28 6:32 17:40
3. Sr	18:25	8:40	7:44	16:29 6:32 17:41
4. Če	19:40	9:28	7:44	16:30 6:32 17:42
5. Pe	20:53	10:07	7:44	16:31 6:32 17:43
6. So	22:05	10:41	7:44	16:32 6:32 17:44
7. Ne	23:14	11:11	7:44	16:33 6:31 17:45
8. Po	----	11:38	7:43	16:34 6:31 17:46
9. To	0:19	12:05	7:43	16:35 6:31 17:47
10. Sr	1:23	12:31	7:43	16:36 6:31 17:48
11. Če	2:25	13:00	7:42	16:38 6:31 17:49
12. Pe	3:26	13:32	7:42	16:39 6:30 17:50
13. So	4:24	14:07	7:41	16:40 6:30 17:51
14. Ne	5:21	14:46	7:41	16:41 6:30 17:53
15. Po	6:13	15:32	7:40	16:43 6:29 17:54
16. To	7:01	16:21	7:40	16:44 6:29 17:55
17. Sr	7:44	17:16	7:39	16:45 6:28 17:56
18. Če	8:21	18:14	7:38	16:47 6:28 17:57
19. Pe	8:55	19:15	7:38	16:48 6:27 17:58
20. So	9:25	20:17	7:37	16:49 6:27 17:59
21. Ne	9:53	21:21	7:36	16:51 6:26 18:01
22. Po	10:19	22:25	7:35	16:52 6:25 18:02
23. To	10:46	23:32	7:34	16:54 6:25 18:03
24. Sr	11:14	----	7:33	16:55 6:24 18:04
25. Če	11:45	0:40	7:33	16:57 6:23 18:06
26. Pe	12:19	1:50	7:32	16:58 6:22 18:07
27. So	13:01	3:02	7:30	17:00 6:21 18:08
28. Ne	13:50	4:13	7:29	17:01 6:20 18:09
29. Po	14:49	5:21	7:28	17:03 6:20 18:11
30. To	15:57	6:22	7:27	17:04 6:19 18:12
31. Sr	17:10	7:15	7:26	17:06 6:18 18:13

Kupim roževino jelenjadi. Tel.: 031/435-932.

Prodajam kolimator (napravo za pristrelitev lovskega orožja) in tri nove šablone za žaganje lobanj smrjadi in gamsov (trofeje). Cena je 50 €. Tel.: 041/ 684-072.

Prodajam lesorez gamsa (visok 30 cm) in **lovski rog**. Tel.: 041/ 684-072.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO GORICA – NOVA GORICA

organizira

TEČAJ OSNOVNEGA ŠOLANJA LOVSKIH PSOV VP-1.

Tečaj je namenjen šolanju mladih psov. Po dogovoru s tečajniki bo potekal dvakrat na teden v večernem času. Glede na število in bivališče prijavljenih tečajnikov bo tečaj v Volčah pri Tolminu in tudi v okolici Nove Gorice.

Za člane LD, ki sofinancirajo delovanje LKD Gorica – Nova Gorica, bo tečaj brezplačen, za druge udeležence je cena tečaja 120 evrov. Tečaj se bo začel s teoretičnim delom konec januarja 2018. O datumu in kraju bodo tečajniki obveščeni.

Za dodatne informacije o tečaju pokličite 041/695-660 (Ivo Leban).

Le še v januarju na divje prašiče za 80 € v pavšalu

za lov s pogonom (Hrvaška) z neomejenim odstrelom vseh kategorij divjih prašičev, tudi trofejnega merjasa.

Južna Afrika: 11-dnevni safari in izlet v Kruger narodni park ob 6 dneh lova in odstrelom 6 vrst divjadi, vsemi prevozi, tudi letalskim iz Ljubljane, za 3.890 €. Termin: 9.-19. 5. 2018.

Divji petelin, ruševac, kljunač (180 km od Moskve): 5 dni lova v aprilu za 1.990 €. Ob prijavi do 15. 1. 2018 je odstrel 1 ruševca in kljunačev brezplačen.

Nova Zelandija: 3 dni lova v aprilu in odstrel jelena trofejne vrednosti zlate medalje (med 215 in 250 točk CIC) za 9.500 €.

5 dni lova v pampi Argentine, vključno z odstrelom jelena brez omejitve trofejne vrednosti ter 2 divjih prašičev za 3.990 €. Za zgodnje prijave do 15. 1. 2018 je cena 3.500 €. Cena za dodatne odstrel: vodni bivol 2.800 €, black buck 1.200 €, axis jelen 2.100 €. Lov je v času jelenjega roga (marec 2017)

Pasat

Dolenjska cesta 11, Ljubljana
01 428 37 40 > 041 728 143
pasat.si > info@pasat.si

ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA, NOVA GORICA

organizira

TEČAJ OSNOVNEGA ŠOLANJA LOVSKIH PSOV VP-1 in VP-2

z zaključnim izpitom.

Tečaj je namenjen šolanju mladih psov in bo po dogovoru tečajnikov potekal dvakrat na teden v večernem času v Mirnu. Za člane LD, ki so člani ZLD Gorica, bo tečaj brezplačen, za preostale udeležence pa bo cena za udeležbo 130 evrov. Tečaj se bo začel s teoretičnim delom v soboto, 27. 1. 2018, ob 10. uri v Novi Gorici na Prešernovi 17. Za dodatne informacije pokličite tajništvo na telefonsko številko 031/701-901.

Komisija za lovsko kinologijo
pri ZLD Gorica

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

akcija
-20%

M-NET d.o.o., TEL.: 040 760 760
www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

HUNTING. INDIVIDUAL PROTECTION. TARGET SPORTS.
LOV - OSEBNA ZAŠČITA - STRELSKI ŠPORT

VODILNI SEJEM,
NAMENJEN LOVSTVU,
OSEBNI ZAŠČITI
IN STRELSKEMU ŠPORTU.

10.-12. FEBRUAR 2018
FIERA DI VICENZA

ITALIAN
EXHIBITION
GROUP

A merger of
Rimini Fiera and Fiera di Vicenza

HIT-SHOW.COM

Sledite nam na:

13,00 €

24,00 €

35,00 €

Avantura

Pinewood
OUTDOOR COLLECTION

**Pestra izbira zimske opreme
švedske znamke Pinewood!**

www.avantura.info

Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

TERMO ŠKORNJI

IZREDNO TOPLI, LAHKI IN POVSEM
NEPREMOČLJIVI ŠKORNJI, KI SEGAJO DO KOLEN.
Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi
dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na
gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in
omogoča dolgotrajno hojo po različnem
terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava škornja:

- OVČJA VOLNA
- EVN MATERIAL
Z MEMBRANO
- FILE
- TOPLOTNO
IZOLACIJSKA
POLJA

DO -50 °C

58,50 €

Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

**TAKO TOPLIH IN LAHKIH
ŠKORNJEV SE NISTE IMELI!**

ČEVLJI DIEMME WINCHESTER

- VISOKI

189,90 €

SympaTex

Mibrocini

- 100% NABUK USNJE
- 100% VODOODPORNOST
- MEMBRANA Z VODNIM STOLPCEM
- PODPLAT: VIBRAM - GUMA
- OPTIMALNO DIHANJE
- IZJEMNA VZBRŽLJIVOST

www.medo-sport.si

ŠKORNJI NEOPREN PARFORCE

88,00 €

- LAHKI IN UDOBNI IN TOPLI
- PODLOGA IZ NEOPRENA
- IZDELANI V EU

MEDOŠPORT GROSUPLE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290
GROSUPLE, tel: 01/ 787 37 00, fax: 01/ 787 37 02
e-mail: medosport@biros.si

MEDOŠPORT CRNOMELJ, Ulica na Utrdbah 24, 8340
CRNOMELJ, tel: 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@biros.si

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdova ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

**Nikon Prostaff5
8x42**

Akcijska cena:
199,00 €

**Nikon Prostaff
3-9x40 NP**

Akcijska cena:
190,00 €

Cene veljajo do
razprodaje zaloge

**Servis dvogledov
in strelnih
daljnogledov!**

SlovArms

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

VRHUNSKA OBLAČILA
tehnično popolna
nepremočljiva
paropropustna
3 leta garancije

posebna akcija
25% popusta
na zimsko kolekcijo

RÖWA
Röbber | AUSTRIA

TITAN 6

SAUER

GRS

HAWKE
ENDURANCE 30 1-4X24

Verney-Carron

Vixen **REX** zero 1

Blaser

ŠIROK IZBOR
NOČNE OPTIKE

Bering
OPTICS

PULSAR **ARMASIGHT**

STRASSER

Leica

ZEISS

TIKKA

SWAROVSKI
OPTIK

ISSC
AUSTRIA

GunCoating
Tehnološko napredno keramično mazivo

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta ...
- Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym ...
- Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB ...
- Oblečila: Chevalier, Pinewood, X Jagd, Jagdhund

Opravljamo vsa puškarska dela

Puškárstvo Špendal d.o.o.

Gramozna pot 9

1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307

email: puskarstvo@iol.net

www.guns-spendal.si

69,00 €

AVANTURA

www.avantura.info
Avantura Trade d.o.o.
Notranjska 4, 6230 Postojna
05 726 40 70
info@avantura.info

Sistem vas bo opozoril na gibanje živali po poteh s pošiljanjem signala na vaš ročni sprejemnik. Deluje na razdalji do 100 m, senzor ima doomet do 10 m pod močnimi koti do 90°.

Senzor za lov CALIBER HUNTING

STEYR MANNLICHER **ROA** **Sabatti** **Beretta** **YILDIZI** **ALFA** **RUGER**

KOMPLET JAKNA 91980 + HLAČE 92127

LAHKO SE KUPI TUDI POSAMEZNO

VODOTESNA
- IZ MIKROVLAKEN
- TIH MATERIAL
- ZELO TRPEŽEN MATERIAL

CENA ZA KOMPLET 279,00 €

UNIVERZALNA
- U-TEX MEMBRANA
- ELASTIČEN PAS ZA DOBRO UDOBJE
- VODODOPORNOST

MEDOŠPORT
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

MEDOŠPORT GROSUPLE, Cesta Toneta Kraja 2, 1290 GROSUPLE, tel.: 01/ 787 37 00, fax: 01/ 787 37 02
e-mail: medosport@bros.si

MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrdbah 24, 8340 ČRNOMELJ, tel.: 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@bros.si

www.medo-sport.si